

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI

PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL V SLOVENIJI
2014

Urednika:

doc. dr. Tatja Kostnapfel Rihtar

doc. dr. Tif Albreht

Izdajatelj:

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Za izdajatelja:

prim.izr. prof. dr. Ivan Eržen

Elektronski vir:

<http://www.nijz.si>

Kraj in leto izdaje:

Ljubljana, november 2015

Publikacija ni lektorirana.

Uporaba in objava podatkov, v celoti ali deloma, dovoljena le z navedbo vira.

ISSN 2385-9741

Strokovni pregled:

prim. mag. Jurij Fürst

PORABA AMBULANTNO
PREDPISANIH ZDRAVIL
V SLOVENIJI
2014

Kazalo

UVOD - NAMEN SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL	5
POVZETEK KLJUČNIH UGOTOVITEV O PORABI ZDRAVIL	7
1. SPREMLJANJE PORABE ZDRAVIL KOT POMEMBEN DEJAVNIK JAVNEGA ZDRAVJA	13
2. SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2014	20
2.1 Demografski podatki	20
2.2 Podatki o številu farmacevtov	21
2.3 Poraba zdravil v letu 2014 v splošnem	23
2.4 Predpisovanje zdravil glede na razvrstitev na liste	24
2.5 Predpisovanje zdravil po regijah	26
2.6 Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu	28
2.7 Najpogosteje predpisana zdravila v Sloveniji v letu 2014	28
2.7.1 Zdravila, predpisana na zeleni recept	28
2.7.2 Zdravila, predpisana na beli recept	31
3. PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO GLAVNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2014	33
3.1 Splošno	33
3.2 Predpisovanje zdravil v letu 2014 po spolu	35
3.2 Predpisovanje zdravil v letu 2014 po listah zdravil	38
3.4 Predpisovanje zdravil v letu 2014 po statističnih regijah	39
3.4.1 Število izdanih receptov po ATC skupinah ter vrednost po statističnih regijah in spolu	42
3.5 Predpisovanje zdravil po ATC skupinah, starostnih skupinah in spolu	47
3.6 Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine na 5. nivoju ATC klasifikacije	52
3.7 Poraba zdravil po ATC klasifikaciji, prikazana v številu definiranih dnevni odmerkov (DDD) in DID	53
4. PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE 56	
4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove	56
4.2 B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	62
4.3 C Zdravila za bolezni srca in ožilja	65
4.4 D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	72
4.5 G Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	75
4.6 H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov	79
4.7 J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	82
4.8 L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	86
4.9 M Zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema	89
4.10 N Zdravila z delovanjem na živčevje	92
4.11 P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti	104
4.12 R Zdravila za bolezni dihal	105
4.13 S Zdravila za bolezni čutil	108
4.14 V Razna zdravila	110
5. ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA	111
6. LITERATURA IN VIRI	113

UVOD - NAMEN SPREMLJANJA PORABE ZDRAVIL

Tatja Kostnapfel Rihtar, Petra Klepac

Spremljanje porabe zdravil je eden od segmentov javnega zdravja, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanje življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja.

Podatke o izdanih zdravilih skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, lekarne pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder zbrane in obdelane podatke pošljejo Nacionalnemu Inštitutu za javno zdravje (NIJZ) (1).

NIJZ podatke o porabi zdravil analizira z namenom:

- podati informacijo o preskrbi z zdravili,
- oceniti razlike v predpisovanju zdravil po spolu, starostnih skupinah (kar je še posebej pomembno glede na staranje slovenskega prebivalstva), po regijah in po specialnostih zdravnikov, ki zdravila predpisujejo (povezava z bazo podatkov izvajalcev),
- posredno pridobiti podatke o obolevnosti po starostnih skupinah in regijah,
- oceniti odstopanja od terapevtskih smernic in jih ponovno ovrednotiti,
- v strokovni razpravi razložiti razlike v predpisovanju in sprejeti ukrepe za pravilno rabo zdravil ter za učinkovito porabo sredstev za zdravila,
- osveščati o velikem pomenu odgovornega predpisovanja zdravil, s katerim lahko izvajalci zdravstvene dejavnosti in bolniki izboljšajo učinke zdravljenja, zmanjšajo tveganje za nastanek neželenih učinkov in zmanjšajo stroške v zdravstvu,
- zasnovati preventivne dejavnosti.

Glavni namen zbiranja podatkov o zdravilih je nudenje informacij za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil po priporočilu Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) prikazujemo po ATC/DDD metodologiji. Anatomsko-terapevtska klasifikacija (ATC) razvršča zdravila glede na njihovo glavno indikacijo, najprej v 14 glavnih (anatomskih) skupin.

DDD (definirani dnevni odmerek, Defined Daily Dose) je statistična enota, ki se uporablja za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) se izračuna na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu.

Obvezno zdravstveno zavarovanje krije stroške za zdravila v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na pozitivno (P100, P70) oziroma vmesno listo (V10). Preostali delež krije prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje ali pa ga zavarovana oseba plača sama. Zdravila, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje, se predpisujejo na zelene recepte. Nerazvrščena zdravila so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept.

Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno skupaj) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti, ki jo določa ZZZS. *Sistem najvišjih priznanih vrednosti* je bil uveden

leta 2003 za skupine medsebojno zamenljivih zdravil, ki jih določa Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke, oktobra 2013 pa je bil na podlagi Zakona o uravnoveženju javnih financ (ZUJF) razširjen na terapevtske skupine zdravil.

Do konca leta 2014 so bile uvedene naslednje terapevtske skupine zdravil:

- zaviralci protonske črpalke – A02BC (1.10.2013)
- zaviralci angiotenzinske konvertaze – C09AA, C09BA in C09BB (6.1.2014)
- zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov – C10AA, C10AX, C10BA in C10BX (6.1.2014)
- zdravila z acetilsalicilno kislino 100 mg – B01AC06 (31.3.2014)
- zdravila z imatinibom – L01XE01 (31.3.2014),
- zdravila s triptani – N02CC (29.9.2014)
- zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma – S01EA, S01EC, S01ED in S01EE (27.11.2014).

Sistem najvišjih priznanih vrednosti je omogočil prihranke zaradi večjega deleža predpisanih paralelnih zdravil z nižjo ceno, pa tudi zaradi zniževanja cen zdravil. Po podatkih ZZS z dne 2.10.2014 je bilo z uvedbo terapevtskih skupin zdravil na letni ravni prihranjenih približno 24,6 milijonov EUR. Strokovne zdravniške in farmacevtske organizacije pa že od uvedbe terapevtskih skupin izražajo pomisleke, da večkratna menjava terapije lahko pri bolnikih povzroči podvajanje terapije ali prekinitvev jemanja zdravil, oboje pa je za zdravje bolnikov nevarno in posledično stroškovno bolj obremenjujoče.

Zaenkrat še nimamo sistema spremljanja porabe zdravil v bolnišnicah ter zdravil, izdanih brez recepta, ki pa bi bil nujen za celostno sliko o porabljenih zdravilih v Sloveniji.

POVZETEK KLJUČNIH UGOTOVITEV O PORABI ZDRAVIL

Tatja Kostnapfel Rihtar, Petra Klepac

Demografski podatki

Po številu prebivalcev sta največji osrednjeslovenska (dobrih 25 % prebivalcev) in podravska regija (dobrih 15 % prebivalstva), najmanjši pa zasavska in notranjsko-kraška regija (v obeh po dobra 2 % prebivalstva). Število moških je največje v starostni skupini 30-39 let, število žensk pa v starostni skupini 50-59 let. Število tako žensk kot moških je najmanjše v starostni skupini 85 let in več. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 60. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu bistveno manjše od števila žensk.

Podatki o farmacevtski dejavnosti

Javno lekarniško službo je v letu 2014 opravljalo 324 lekarniških enot, v katerih je bilo zaposlenih 1097 farmacevtov. Vsak farmacevt je v povprečju skrbel za skoraj 1.900 prebivalcev in izdal ter obdelal več kot 15.600 receptov; glede na oba kriterija so bili najbolj obremenjeni farmacevti v pomurski, najmanj pa v goriški regiji.

Splošni podatki o porabi zdravil

V letu 2014 je bilo izdanih preko 17 milijonov receptov v vrednosti 432 milijonov EUR. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,32 recepta s predpisanimi zdravili v vrednosti 210 evrov.

Izdanih je bilo 97,14 % zelenih receptov ter 2,86 % belih receptov.

Število izdanih receptov skozi leta ves čas narašča; število predpisanih receptov leta 2014 (dobrih 17 milijonov receptov) je bilo za 18 % višje kot leta 2004 (dobrih 14 milijonov receptov). Do leta 2011 so naraščali tudi stroški za zdravila, v času med letoma 2012 (454 milijonov EUR stroškov za zdravila) in 2014 (432 milijonov EUR stroškov za zdravila) pa beležimo 5 % upad teh stroškov.

Pogostost predpisovanja zdravil narašča s starostjo. Največja je pri starejših od 85 let.

Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah od 5 - 9, 10 - 14 ter 15 - 19 let. V starosti od 0-9 let je bila najbolj pogosto predpisana skupina zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij, v starosti 10-14 let skupina zdravil za bolezni dihal, v starosti 15-29 let skupina zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov (na račun žensk), v starosti 30-49 let skupina zdravil z delovanjem na živčevje, v starosti 50 let in več pa skupina zdravil za bolezni srca in ožilja.

Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v ostalih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam. Razlika v predpisovanju receptov po spolu je bila največja kot v starostni skupini 20-29 let. Stroški za zdravila so večji za ženske, z izjemo stroškov za zdravila v starostnih skupinah 0 do 4 let, 5 do 9 let, 10 do 14 let, 50 do 59 let in 60 do 69 let. Tudi po 69. letu so stroški za zdravila na enega prebivalca večji za moške, v absolutnih številkah pa so zaradi manjšega števila moških nižji kot za žensko populacijo.

Relativno število izdanih receptov je bilo v povprečju 8322/1000 prebivalcev. Največje je bilo v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali skoraj 10.200 receptov/1000 prebivalcev, kar je 22% nad slovenskim povprečjem. Nad povprečjem so vse regije, razen osrednjeslovenske,

gorenjske, goriške in obalno-kraške regije. Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali skoraj 7.500 receptov/1000 prebivalcev.

Največjo število receptov je bilo v letu 2014 v naslednjih skupinah zdravil:

- *zdravila za bolezni srca in ožilja* (dobrih 4,5 milijona receptov oz. 26,9 % vseh receptov, največ pri ženskah v pomurski, pri moških v zasavski regiji, najmanj za moške v gorenjski in ženske v osrednjeslovenski regiji)
- *zdravila z delovanjem na živčevje* (3,2 milijona receptov oz. 18,8 % vseh receptov, pri obeh spolih največ v pomurski in najmanj v osrednjeslovenski regiji)
- *zdravila za bolezni prebavil in presnove* (več kot dva milijona receptov oz. 12,1 % vseh receptov; pri obeh spolih največ v zasavski, najmanj v gorenjski regiji)

Največji vrednostni odstotni deleži so bili porabljeni za zdravila iz skupin:

- *zdravila za bolezni srca in ožilja* (19,1 % vseh stroškov za zdravila)
- *zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji* (17,7 % vseh stroškov za zdravila)
- *zdravila z delovanjem na živčevje* (16,4 % vseh stroškov za zdravila)

Zdravila iz vseh ATC skupin so bila pogosteje predpisana ženskam. Največje razlike v številu predpisanih receptov med spoloma so bile pri zdravilih iz skupine zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (1,9-krat večje število receptov na 1000 žensk v primerjavi s številom receptov na 1000 moških), zdravil z delovanjem na živčevje (1,67-krat) in zdravil za bolezni prebavil in presnove (1,41-krat).

Najpogosteje predpisana zdravila na zeleni recept ter zdravila, za katere je bilo porabljenih največ sredstev

Najpogosteje predpisana zdravilna učinkovina je bil analgetik paracetamol (623.000 receptov, 3,7% vseh receptov), sledita zaviralec zlepljanja trombocitov acetilsalicilna kislina (548.000 receptov, 3,3% vseh receptov) in zaviralec protonske črpalke pantoprazol (474.000 receptov, 2,8 % vseh receptov). Med prvimi desetimi najpogosteje predpisanimi učinkovinami so kar štiri učinkovine iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja.

Največ sredstev med predpisanimi učinkovinami je bilo porabljenih za adalimumab, zdravilo iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorjev (11,9 milijona EUR, 2,8% vrednosti vseh receptov), sledita rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje serumskih lipidov (6 milijonov EUR, 1,4 % vrednosti vseh receptov) in zaviralec protonske črpalke pantoprazol (5,8 milijona EUR, 1,4% vrednosti vseh receptov). Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so kar štiri iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja in tri iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje.

Najpogosteje predpisano zdravilo je bilo Lekadol 500 mg tablete (440.000 receptov, 2,6% vseh receptov, učinkovina paracetamol), sledita Aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete (354.000 receptov, 2,1% vseh receptov, učinkovina acetilsalicilna kislina) in Naklofen duo 75 mg kapsule (228.000 receptov, 1,4% vseh receptov, učinkovina diklofenak). Med prvimi desetimi najpogosteje predpisanimi zdravili na zeleni recept sta dve zdravili iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja. Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept v letu 2014 je predstavljalo 13,1 % vseh izdanih receptov in je imelo 3,9 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov.

Med zdravili z najvišjo vrednostjo, predpisanimi na zelen recept, je na prvem mestu Humira 40 mg raztopina za injiciranje, zdravilo iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje; med prvimi desetimi je skupno kar pet zdravil iz te skupine.

Trend porabe zdravil po glavnih anatomske skupinah v DDD/DID v letih 2009-2014

Poraba zdravil narašča v vseh skupinah zdravil razen v skupinah zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov, za sistemsko zdravljenje infekcij, zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorjev in za bolezni mišično-skeletnega sistema. Trend upada porabe je opazen predvsem v skupinah zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov in za bolezni mišično-skeletnega sistema.

A Zdravila za bolezni prebavil in presnove

Izdanih je bilo več kot 2 milijona receptov (2 % več kot leta 2013) v vrednosti 50,1 milijonov evrov (primerljivo z letom 2013). Največ receptov je bilo predpisanih v skupini zdravil za kislinsko pogojene bolezni (med temi zdravila za zdravljenje peptične razjede in GERB, med temi zaviralci protonske črpalke, med temi pantoprazol, katerega predpisovanje se je povečalo za več kot 21 % glede na leto 2013), sledi skupina zdravil za zdravljenje diabetesa. Največ DID je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravljenje diabetesa, sledi skupina zdravil za kislinsko pogojene bolezni.

B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov

Izdanih je bilo 958 tisoč receptov (2 % več kot leta 2013) v vrednosti teh zdravil je znašala 31,3 milijonov EUR (9 % več kot leta 2013). Največ predpisanih receptov in DID je bilo v skupini antitrombotikov, med njimi zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina, med njimi acetilsalicilne kisline.

C Zdravila za bolezni srca in ožilja

Zdravila za bolezni srca in ožilja so najpogosteje predpisana zdravila. V letu 2014 je bilo izdanih 4,5 milijona receptov (primerljivo z letom 2013) v vrednosti preko 81 milijonov EUR (19 % manj kot leta 2013).

Največ receptov (skoraj 1,7 milijona) in največ DID z najvišjimi stroški (več kot 33,7 milijon EUR) je bilo v skupini zdravil z delovanjem na renin angiotenzinski sistem (med njimi enokomponentni zaviralci angiotenzinske konvertaze, med njimi perindopril in ramipril), glede na vsa 3 merila sledijo zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov (med njimi rosuvastatin in atorvastatin), ki jim po številu receptov in stroških sledijo zaviralci adrenergični receptorjev beta (med njimi bisoprolol), po številu DID pa zaviralci kalcijevih kanalčkov (med njimi amlodipin).

D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Predpisanih je bilo več kot 615 tisoč receptov (2% več kot leta 2013) v vrednosti skoraj 7,8 milijonov EUR (4 % več kot leta 2013).

Največ receptov in največ DID z najvišjimi stroški je bilo predpisanih v skupini kortikosteroidov-dermatikov (med njimi enokomponentni mometazon), glede na vsa 3 merila sledijo antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni (med njimi klotrimazol).

G Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni

Izdanih je bilo 882 tisoč receptov (2 % manj kot leta 2013) v vrednosti 23,8 milijona EUR (1% več kot leta 2013). Največ receptov in največ DID je bilo predpisanih v skupini spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil (med njimi hormonski sistemski kontraceptivi, med njimi kombinacija drospironena in estrogena), stroški pa so bili najvišji v skupini zdravil za bolezni sečil (med njimi so tako po številu receptov kot stroških na prvem mestu zdravila za zdravljenje benigne hiperplazije prostate, med njimi tamsoluzin).

H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov

Izdanih je bilo 362 tisoč receptov (7% več kot leta 2013) v vrednosti 9,3 milijona EUR (5% več kot leta 2013). Največ receptov in največ DID je bilo predpisanih za zdravila za bolezni ščitnice (med njimi zdravila za zdravljenje hipotiroze oz. natrijev levotiroksinat), medtem ko so bili stroški kljub nizkemu številu predpisanih receptov najvišji za hipofizne in hipotalamične hormone ter sorodne učinkovine (med njimi na največ receptih predpisan dezmopresin).

J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij

Izdanih je bilo 1,1 milijona receptov (2% manj kot leta 2013) v vrednosti 19,9 milijona EUR (6 % manj kot leta 2013). Največ receptov in največ DID z najvišjimi stroški je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (najpogosteje se je predpisoval amoksisicilin z zaviralci laktamaz beta). Izstopa tudi skupina zdravil za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij (med njimi sta se najpogosteje predpisovala valaciklovir in aciklovir), ki je kljub le 2,6 % deležu števila receptov predstavljala 37 % delež vrednosti izdanih zdravil skupine J. Predpisanih je bilo 1.982 receptov za kombinacije zdravil za zdravljenje infekcij s HIV.

L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji

Ambulantno je bilo predpisanih 118 tisoč receptov (7% več kot leta 2013) v vrednosti 75,5 milijona EUR (2% več kot leta 2013), kar predstavlja manjši delež porabe teh zdravil; večji delež teh zdravil prejmejo bolniki v bolnišnicah. Največ receptov z najvišjimi stroški je bilo predpisanih v skupini zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (med njimi najpogosteje druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti, od teh predvsem metotreksat in azatioprin, ter zaviralci TNFa, od teh predvsem adalimumab). Največ DID je bilo predpisanih v skupini zdravil za endokrino zdravljenje (med njimi predvsem hormonski antagonisti, kot so tamoksifen, bikalutamid in letrozol). Povprečna vrednost enega recepta pa je bila najvišja v skupini zdravil za spodbujanje imunske odzivnosti ter zdravil z delovanjem na novotvorbe (citostatikov; med njimi najpogosteje antimetaboliti, od teh predvsem metotreksat, ter drugi citostatiki, od teh predvsem hidrksikarbamid, anagrelid in imatinib).

M Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema

Izdanih je bilo 1,2 milijona receptov (1 %manj kot leta 2013) v vrednosti 15,7 milijona EUR (10 % manj kot leta 2013). Upad števila receptov je prisoten v vseh podskupinah razen v skupini mišičnih relaksantov in zdravil za zdravljenje protina (predvsem alopurinol). Poraba slednjih že nekaj let narašča. Glede na število receptov, DID in stroške so bila na prvem mestu zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (od teh so bila vsa nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila, najpogosteje diklofenak, naproksen in ibuprofen).

N Zdravila z delovanjem na živčevje

Izdanih je bilo 3,2 milijonov receptov (1% več kot leta 2013) v vrednosti 69,7 milijon EUR (3 % manj kot leta 2013). Največ receptov je bilo predpisanih za analgetike (najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je, tako kot že vrsto let, paracetamol, ki se dobi tudi brez recepta, zato je poraba še precej višja), sledijo psiholeptiki (med njimi že vrsto let

najpogosteje benzodiazepinski anksiolitiki, najpogosteje alprazolam) in psihoanaleptiki (najpogosteje antidepresivi iz skupine selektivnih zaviralcev ponovnega privzema serotonina, med njimi najpogosteje escitalopram in sertralin, iz skupine drugih antidepresivov pa je bil najpogosteje predpisan duloksetin). Največji vrednostni delež so zavzemali psiholeptiki, sledijo psihoanaleptiki in analgetiki. Največ DID je bilo predpisanih za psihoanaleptike, sledijo psiholeptiki in analgetiki. Najdražji so bili recepti s predpisanimi antiparkinsoniki (med njimi najpogosteje predpisana levodopa z zaviralcem dekarboksilaze), sledijo antiepileptiki (najpogosteje predpisana pregabalin in lamotrigin) ter psihoanaleptiki. Med leti 2002-2014 opazamo trend upada predpisovanja anksiolitikov in naraščanja predpisovanja antidepresivov.

P. Antiparazitiki, insekticidi in repelenti

Število in vrednost predpisanih receptov za ta zdravila je sorazmerno nizko glede na ostale skupine zdravil. Izdanih je bilo 54 tisoč receptov (9% več kot leta 2013) v vrednosti 459 tisoč EUR (14 % več kot leta 2013). Najpogosteje so bili predpisani antiprotozoiki (predvsem metronidazol), najvišje stroške so predstavljali antihelmintiki (predvsem mebendazol), največje število DID pa je bilo predpisanih za zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticide in repelente (predvsem permetrin).

R. Zdravila za bolezni dihal

Izdanih je bilo več kot milijon receptov (2 % več kot leta 2013) v vrednosti 26,6 milijon EUR (2 % manj kot leta 2013). Največ receptov, največ DID in največ je bilo za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (najpogosteje inhalacijski adrenergiki, med njimi fenoterol z ipratropijevim bromidom, salbutamol in salmeterol s flutikazonom), po vseh treh merilih sledijo antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (najpogosteje loratadin). V skupini zdravil za obstruktivne pljučne bolezni je bila tudi najvišja povprečna vrednost enega recepta.

S. Zdravila za bolezni čutil

Izdanih je bilo 682 tisoč receptov (3% več kot leta 2013) v vrednosti skoraj 8 milijon EUR (primerljivo z letom 2013). V primerjavi z letom 2013 se je število povečalo za 3 %, vrednost receptov pa je ostala na enaki ravni. Vsa predpisana zdravila so bila iz skupine zdravil za očne bolezni, od tega največ receptov za preprečevanje in zdravljenje infekcij, od tega največ antibiotikov, med njimi se je najpogosteje predpisoval tobramicin. Najvišji vrednostni delež so zavzemala zdravila za zdravljenje glavkoma in za zožitev zenice (med njimi najpogosteje timolol in latanoprost), za katera je bilo predpisanih tudi največ DID.

V. Razna zdravila

Izdanih je bilo 36 tisoč receptov (20 % več kot leta 2013) v vrednosti 6 milijonov EUR (16 % več kot leta 2013). Največje število receptov in najvišji stroški so bili v skupini osnovnih hranil (hranila, ki vsebujejo maščobe, ogljikove hidrate, proteine, minerale in vitamine ter kombinacije).

Zdravila za izvajanje programa cepljenja

Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja (ki ga predlaga NIJZ na podlagi Pravilnika o določitvi programa cepljenja) zagotavlja NIJZ. Med imunskimi serumi in imunoglobulini je bilo največje število odmerkov izdanih in distribuiranih za humani imunoglobulin proti tetanusu (11 tisoč odmerkov), za katerega sicer med leti 2012-2014 beležimo 27 % trend upadanja. Sledijo humana monoklonska protitelesa proti respiratornemu sincicijskemu virusu (1,3 tisoč odmerkov), katerih poraba je v letih 2012-2014 porasla za skoraj 20 %.

Med cepivi je bilo največje število odmerkov izdanih in distribuiranih za mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju, otroški ohromelosti in hemofilusu influence tipa B (81 tisoč odmerkov), za katerega med leti 2012-2014 beležimo rahel trend upada. Sledi cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence za odrasle z 68 tisoč odmerki, za katerega med leti 2012-2014 beležimo 18% trend upada.

1. SPREMLJANJE PORABE ZDRAVIL KOT POMEMBEN DEJAVNIK JAVNEGA ZDRAVJA

Tatja Kostnapfel Rihtar, Petra Klepac, Aleš Korošec

Spremljanje porabe zdravil oziroma analiza podatkov o porabi zdravil, ki jo po Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva opravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) kot neodvisna organizacija za nacionalne namene, je pomembno za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva, za posredno pridobivanje podatkov o obolevnosti ter za pravilno in odgovorno rabo zdravil (1).

Cilj preskrbe z zdravili je zagotoviti prebivalcem Republike Slovenije vsa zdravila, ki jih javno zdravstvo potrebuje, upoštevajoč pri tem razvoj zdravstvenih strok, demografske trende in tudi nekatere omejitve, ki jih v preskrbo tega trga vnašata njegova velikost in kupna moč.

Na podlagi podatkov o porabi zdravil je potrebno ugotavljati skladnost s strokovnimi smernicami zdravljenja ter pripravljati predloge za bolj učinkovite terapevtske prakse. S pravilno, varno in odgovorno rabo zdravil lahko izvajalci zdravstvenega varstva in bolniki izboljšajo učinke zdravljenja ter zmanjšajo tveganja za nastanek neželenih učinkov zdravil. Pogoji za to je dobra komunikacija in sodelovanje med izvajalci zdravstvenega varstva (npr. med izbranimi osebnimi in ostalimi zdravniki) ter informiranje in vzgoja bolnikov oziroma širše javnosti.

Že resolucija plana zdravstvenega varstva (ResNPZV) 2008-2013: »Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev« je med prednostna področja ter cilje opredelila povečanje osveščenosti javnosti o racionalni uporabi zdravil, pomenu in vrednosti generičnih in inovativnih zdravil za nacionalni zdravstveni sistem, pomenu ustrezne informacije o zdravilih in medicinskih pripomočkih, vlogi pacientov ter zagotavljanju kakovostnih, varnih in učinkovitih zdravil na trgu (2).

Komunikacija in sodelovanje s strokovno ter splošno javnostjo je ena od prednostnih nalog NIJZ; na osnovi podatkov iz pričujoče publikacije se bo okrepilo povezovanje NIJZ z izbranimi osebnimi zdravniki in mediji na področju porabe zdravil.

Predlog ResNPZV 2015-2025 »Skupaj za družbo zdravja« načrtuje zagotovitev pravilne in varne uporabe zdravil ter boljše dostopnosti ob hkratni stroškovni učinkovitosti na področju porabe zdravil. Obenem poudarja, da bo pri izvajanju ukrepov za obvladovanje stroškov za zdravila potrebno vzpostaviti mehanizme dolgoročnega ocenjevanja njihovega vpliva na zagotavljanje preskrbe z zdravili v Republiki Sloveniji (RS). V načrtu je vzpostavitev sistema preskrbe z redkimi zdravili ne glede na to, ali gre za nova zdravila s centraliziranim dovoljenjem za promet ali za stara, uveljavljena zdravila, ki so zaradi majhnega obsega prometa v RS nedosegljiva. Predvidena je vzpostavitev sistema skupnega javnega naročanja za zdravila in medicinske pripomočke na vseh ravneh zdravstvene dejavnosti (primarna, sekundarna, terciarna) (3).

Glavni namen analize podatkov o porabi zdravil je podati informacijo o preskrbi z zdravili, opozoriti na velik pomen in vlogo odgovornega predpisovanja zdravil in s tem osveščati o kakovostnem zdravljenju z zdravili ter vplivati na sprejetje ukrepov za strokovno utemeljeno porabo zdravil in učinkovito porabo sredstev za zdravila.

Informacije, ki jih pridobimo, so lahko koristne z več vidikov. Ugotovimo lahko, katerim skupinam bolnikov se predpisujejo posamezna zdravila in ponovno ovrednotimo terapevtske smernice.

Glede na staranje prebivalstva je posebej pomembno spremljanje porabe zdravil po starosti, iz katerega lahko sklepamo na razlike v obolenosti med starostnimi skupinami.

Z ocenjevanjem razlik v porabi zdravil med regijami lahko ugotavljamo lokalno povečano specifično obolenost ali odstopanja od terapevtskih smernic. Metodologija spremljanja predpisovanja zdravil pa nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov. S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev. Strokovne razprave za določitev vzrokov opisanih razlik in za morebitno uskladitev prakse predpisovanja zdravil lahko omogočijo sprejetje ukrepov za preprečitev neracionalne porabe zdravil, pozitivne spremembe pa se po določenem času odrazijo v informacijah o porabi zdravil.

Z vidika ohranjanja javnega zdravja je še posebej pomembno spremljanje predpisovanja zdravil za bolezni srca in ožilja – posebej antihipertenzivov in statinov, zdravil za bolezni prebavil in presnove - posebej zaviralcev protonske črpalke, protimikrobna zdravila – posebej antibiotikov, zdravil z delovanjem na živčevje - posebej anksiolitikov in antidepresivov in drugih. Poseben poudarek je potrebno nameniti polifarmakoterapiji.

Dobre informacije o porabi zdravil so lahko temelj za zasnovo preventivnih dejavnosti, s katerimi se je zdravljenju mogoče izogniti in tudi na ta način prispevati k manjšim stroškom v zdravstvu.

Vsekakor pa bi za celostno sliko o porabljenih zdravilih potrebovali tudi podatke o porabi zdravil v bolnišnicah ter o porabi zdravil, izdanih brez recepta. Celovitejši prikaz bi pomenil več varnosti za posamezne bolnike, saj bi omogočil boljši nadzor nad neželenimi učinki ter morebitnimi alergijskimi reakcijami zaradi zdravil (4,5,6).

Spremljanje porabe zdravil je tako eden od segmentov javnega zdravja, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanje življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja. Zbiranje in obdelava podatkov o porabi zdravil je torej širšega družbenega pomena (7,8).

Metodologija

Podatke o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, skladno z Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, lekarnarstva pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder zbrane in obdelane podatke pošljejo Nacionalnemu Inštitutu za javno zdravje (NIJZ). V evidenci ambulantne porabe zdravil so podatki zajeti tako iz zelenih kot belih receptov.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji prikazujemo po ATC/DDD metodologiji, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) za raziskovanje o porabi zdravil (9,10). Porabo zdravil poročamo po statističnih regijah prebivališča prejemnikov, po starostnih skupinah in po spolu.

Razvrščanje zdravil na podlagi ATC klasifikacije

Anatomsko - terapevtsko – kemična (ATC) klasifikacija zdravil je mednarodni, univerzalni klasifikacijski sistem za zdravila. ATC klasifikacija služi kot orodje v raziskavah o porabi zdravil, pri čemer je osnovni namen tovrstnih raziskav izboljšanje kakovosti uporabe zdravil. Razvrstitev učinkovin v sistemu ATC/DDD ni priporočilo za njihovo uporabo niti ne daje mnenj o učinkovitosti zdravil.

Klasifikacijski sistem ATC razvršča zdravila glede na njihovo glavno indikacijo (pri večkomponentnih zdravilih se indikacija nanaša na glavno učinkovino). Zdravilo (določajo ga sestava, jakost, farmacevtska oblika in pakiranje) ima lahko le eno oznako ATC, četudi ima več enako pomembnih glavnih indikacij. Če pa obstajajo zdravila z isto učinkovino v dveh ali več različnih jakostih ali različnih farmacevtskih oblikah z namenom, da bi dosegli drugačen terapevtski učinek, imajo tudi različne oznake ATC.

Klasifikacijski sistem ATC zdravila najprej razvrsti v 14 glavnih (anatomskih) skupin (prva raven). Anatomska skupina označuje velika tiskana črka. Druga raven klasifikacije ATC je lahko glavna terapevtska skupina ali pa glavna farmakološka skupina. Drugo raven označuje dvomestno število. Tretja raven je terapevtska oziroma terapevtsko-farmakološka podskupina, označena z veliko tiskano črko. Četrta raven je terapevtsko-farmakološko-kemična podskupina, ki jo označuje velika tiskana črka. Peta raven je učinkovina (ime INN), ki jo označuje dvomestno število. ATC oznako vsakega zdravila torej sestavlja 7 številsko-črkovnih znakov.

DDD (definirani dnevni odmerek, Defined Daily Dose) je statistična enota, ki jo je SZO opredelila za določitev porabe zdravila. DDD-ji se uporabljajo za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva. DDD je povprečni vzdrževalni odmerek zdravila, ki ga odrasel bolnik prejme v enem dnevu za zdravljenje glavne indikacije zdravila. Dejansko odmerjanje, ki je vedno individualno prilagojeno, se lahko zelo razlikuje od teoretično določenih vzdrževalnih odmerkov.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) je po SZO priporočen prikaz porabe ambulantno predpisanih zdravil. Izračuna se na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu (na dan 30.6.) (9,10).

Upravljanje s stroški zdravil

Spremljanje porabe zdravil je tudi osnova farmakoekonomike. Skupni stroški v zdravstvenem sektorju so v stalnem porastu in znaten del teh stroškov predstavljajo izdana zdravila. Strošek zdravil pa je le eden izmed neposrednih medicinskih stroškov, pomembna je celotna terapija v zdravstvenem sistemu.

Stroški za ambulantno predpisana zdravila so zmnožki cene in števila predpisanih oziroma izdanih enot posameznih zdravil, seštetih v celotnem nacionalnem naboru približno 4000 javno financiranih zdravil. Cene zdravil so predmet državne regulacije na podlagi Zakona o zdravilih ter predmet dogovarjanja o cenah med dobavitelji zdravil ter kupci oziroma plačniki, medtem ko je število izdanih enot pri zdravilih na recept odraz individualnih strokovnih odločitev oseb, pooblaščenih za predpisovanje zdravil, v določeni meri pa tudi odraz sistemskih odločitev, npr. v okviru sistema medsebojno zamenljivih zdravil in sistema terapevtskih skupin zdravil (11, 12).

Razvrščanje zdravil na listo

ZZS zagotavlja iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) sredstva za zdravila iz prvega odstavka 23. člena ZZZV v celoti oziroma v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na pozitivno oziroma vmesno listo (13). Ob izdaji dovoljenja za promet zdravilo ni razvrščeno na listo.

Zdravilo, ki se predpisuje na recept, ZZS razvršča na osnovi predloga za razvrstitev in skladno s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na liste (14). Pri tem se upoštevajo strokovna, doktrinarna in ekonomska merila:

- pomen zdravila z vidika javnega zdravja,
- prednostne naloge izvajanja programa zdravstvenega varstva,
- terapevtski pomen zdravila,
- relativna terapevtska vrednost zdravila,
- ocena farmakoekonomskih podatkov za zdravilo,
- ocena etičnih vidikov,
- prioritete programov zdravstvenega varstva,
- podatki in ocene iz referenčnih virov.

V skladu z ZZVZZ krije ZZS ceno zdravil v:

- 100 % deležu (za zdravila razvrščena na P100 listo, ki se uporabljajo za zdravljenje oseb, bolezni in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ),
- 70 % deležu (za zdravila razvrščena na P70 listo),
- 10 % deležu (za zdravila razvrščena na V listo).

Ne glede na zgoraj navedeno so v celoti oziroma do najvišje priznane vrednosti (NPV) krita iz OZZ zdravila z oznako P70, potrebna za zdravljenje oseb in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ in zdravila z V liste za otroke, učence, dijake, vajence, študente, osebe z motnjami v telesnem in duševnem razvoju v skladu s petnajsto alinejo 1. točke 23. člena ZZVZZ. Preostali delež zavarovana oseba plača sama oziroma prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje (PZZ), v kolikor ga ima zavarovana oseba sklenjenega pri ponudniku tovrstnega zavarovanja.

ZZS lahko pri razvrstitvi na pozitivno in vmesno listo določi omejitve predpisovanja in/ali izdajanja, kar je v oznaki za listo označeno z zvezdico (*).

Skladno s Pravilnikom o razvrščanju zdravil na listo se lahko omejitve predpisovanja in/ali izdajanja nanaša na:

- populacijsko skupino, ki lahko zdravilo prejema, določeno s starostjo ali drugimi populacijskimi značilnostmi,
- indikacijsko področje, za katero se zdravilo lahko predpiše; izbere se lahko ena ali več odobrenih terapevtskih indikacij iz povzetka glavnih značilnosti zdravila; v okviru indikacijskega področja se lahko omeji tudi čas zdravljenja,
- stopnjo izraženosti bolezni, za katero se zdravilo lahko predpiše,
- vrsto specializacije zdravnika, ki zdravilo lahko predpiše, to je klinično specialnost ali skupino pooblaščenih zdravnikov, ki lahko predpišejo zdravila,
- obveznost predhodne odobritve strokovne komisije, ki odloča o predpisovanju določenih zdravil, pridobljenih z biotehnološkimi postopki,
- časovno ali količinsko omejitve izdajanja,
- bolnišnico, ki v skladu z dovoljenjem ministrstva, pristojnega za zdravje, izvaja zdravstveni program s tem zdravilom.

Zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje, se predpisujejo na zelene recepte. Izdajatelj in formalni lastnik zelenih receptov je ZZS. Nerazvrščena zdravila so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept. Pooblaščen institucija v RS za izdajo uradno veljavnih belih receptov je Zdravniška zbornica Slovenije. Podlago za predpisovanje in izdajanje zdravil določa Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo. Veljavnost tako zelenega kot belega recepta je 30 dni od datuma predpisa zdravila. Če je na zeleni recept predpisan antibiotik, je veljavnost tega recepta samo 3 dni od datuma predpisa.

Poleg zdravil, ki se predpisujejo na recept, ZZZS razvršča tudi ampulirana in nekatera druga zdravila, ki se uporabljajo izključno ambulantno (seznam A) in tista bolnišnična zdravila, katerih cena v priporočenem odmerku presega vrednost 5000 EUR na osebo v enem letu (seznam B). Zdravila s seznama B se financirajo na osnovi mesečnih zahtevkov bolnišnic glede na njihovo dejansko porabo (15).

Sistem zunanje primerjave cen zdravil

Najvišje dovoljene cene zdravil v RS oblikuje Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP) skladno s Pravilnikom o določanju cen zdravil za uporabo v humani medicini glede na cene zdravil, ki so financirane iz javnih sredstev v treh referenčnih državah (Avstriji, Nemčiji in Franciji). Ob tem ima v svoji košarici 17 referenčnih držav tudi Slovenijo, pri čemer je najverjetnejši vpliv Slovenije na cene zdravil na Hrvaškem, Portugalskem, v Srbiji ter Bosni in Hercegovini. Omenjeni sistem zunanje primerjave cen predstavlja poseben izziv za države, ki ne predstavljajo velikega trga zdravil in obenem poskušajo v večji meri kot druge države zniževati stroške za zdravila; navedeno velja tudi za Slovenijo. Zniževanje cen zdravil v teh okoliščinah namreč pomeni tveganje, da bodo posamezna zdravila umaknjena s slovenskega trga ali pa na trg sploh ne bodo prišla (5,16).

Najvišja dovoljena cena zdravil v Sloveniji navadno predstavlja le izhodišče za nadaljnja pogajanja o ceni zdravil, ki jih vodi plačnik-Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) (12,15). Pravice zavarovanih oseb do zdravil so določene z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), ki določa obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

Sistem notranje primerjave cen zdravil - sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV)

Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno skupaj) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti (3,14).

Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV) je bil uveden leta 2003 za skupine *medsebojno zamenljivih zdravil*. Medsebojna zamenljivost zdravil je v Evropski uniji v nacionalni pristojnosti. V RS gre pri tem za upravno odločitev pristojnega organa za zdravila (JAZMP), ki na podlagi zakonskih meril ugotovi, da medsebojno zamenjevanje zdravil, razvrščenih v skupine zdravil, ki jih enolično opredeljujejo enaka sestava učinkovin, jakost ter funkcionalne lastnosti farmacevtske oblike, ne vodi do klinično pomembnih razlik v njihovi učinkovitosti in varnosti. V skupine zdravil se lahko vključujejo zdravila, ki so bioekvivalenti, farmacevtski ekvivalenti ali farmacevtske alternative. Sistem je od svojega nastanka leta 2003 zvezno rasel in danes vključuje preko 2000 zdravil v preko 400 skupinah.

ZZZS določa NPV za skupino medsebojno zamenljivih zdravil na ravni najcenejšega zdravila glede na primerljivi odmerek v skupini. Referenčno zdravilo mora v skupini medsebojno zamenljivih zdravil imeti v preteklem mesecu vsaj 0,5 % tržni delež (16). Pri tem ZZZS upošteva zadnje dostopne mesečne podatke o izdanih zdravilih. Za zdravila, katerih cena je višja od NPV, je potrebno doplačati razliko med dejansko ceno in NPV; znotraj posamezne skupine zdravil pa je vedno vsaj eno zdravilo, za katero zavarovancu ni potrebno doplačati razlike (15).

Terapevtske skupine zdravil

Sistem NPV je bil oktobra 2013 na podlagi Zakona o uravnoteženju javnih financ (ZUJF) razširjen na terapevtske skupine zdravil.

Terapevtske skupine zdravil, ki jih določa ZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva v učinkovitosti in varnosti (15).

ZZS določa NPV za terapevtsko skupino zdravil na ravni cene primerljivega odmerka zdravila z najugodnejšim razmerjem med stroški in učinki zdravljenja, tako, da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil. Referenčno zdravilo mora v terapevtski skupini zdravil prav tako imeti v preteklem mesecu vsaj 0,5 % tržni delež. Učinkovina referenčnega zdravila mora imeti najmanj 100 %/(n+1) tržni delež, kjer je »n« število učinkovin v terapevtski skupini zdravil. Pri tem ZZS upošteva zadnje dostopne letne podatke o izdanih zdravilih, izražene v definiranih dnevni odmerkih (DDD).

Do konca leta 2014 so bile uvedene naslednje terapevtske skupine zdravil:

- zaviralci protonske črpalke – A02BC (1.10.2013)
- zaviralci angiotenzinske konvertaze – C09AA, C09BA in C09BB (6.1.2014) zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov – C10AA, C10AX, C10BA in C10BX (6.1.2014)
- zdravila z acetilsalicilno kislino 100 mg – B01AC06 (31.3.2014)
- zdravila z imatinibom – L01XE01 (31.3.2014),
- zdravila s triptani – N02CC (29.9.2014)
- zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma – S01EA, S01EC, S01ED in S01EE (27.11.2014).

Celotna vrednost recepta je torej skupna vrednost zdravil na receptu. Sestavljena je iz deleža cene, ki jo pokrije OZZ, deleža cene, ki jo pokrije PZZ oz. pacient, če nima urejenega PZZ, in deleža cene, ki jo doplača pacient v primeru, če je cena zdravila, vključenega v seznam medsebojno zamenljivih zdravil ali seznam terapevtskih skupin zdravil, višja od njegove najvišje priznane vrednosti. Vrednosti zdravil na recept temeljijo na cenah zdravil, ki so bila v veljavi na dan izdaje zdravila na recept.

Sistem NPV je omogočil prihranke zaradi večjega deleža predpisanih paralelnih zdravil z nižjo ceno, pa tudi zaradi zniževanja cen zdravil. Po podatkih ZZS z dne 2.10.2014 je bilo z uvedbo terapevtskih skupin zdravil na letni ravni prihranjenih približno 24,6 milijonov EUR, od tega je ZZS privarčeval 10,6 milijona EUR, zdravstvene zavarovalnice za dopolnilno zdravstveno zavarovanje pa 14 milijonov EUR (7).

Zaradi širjenja sistema NPV na nove skupine medsebojno zamenljivih zdravil in na terapevtske skupine zdravil, pa tudi zaradi povečevanja števila razvrščenih zdravil sta vodstvi JAZMP in ZZS v letu 2014 nadgradili informacijsko podporo oz. zagotovili aplikacijo, ki institucijama omogoča učinkovitejše izvajanje nalog v zvezi z upravljanjem cen zdravil. Eden od modulov aplikacije je namenjen tudi analiziranju podatkov o porabi zdravil in gibanju cen zdravil skozi časovna obdobja, ki jih aplikacija pridobi iz informacijskega sistema ZZS (15). Strokovne zdravniške in farmacevtske organizacije že od uvedbe terapevtskih skupin izražajo pomisleke, da večkratna menjava terapije lahko pri bolnikih povzroči podvajanje terapije ali prekinitve jemanja zdravil, oboje pa je za zdravje bolnikov nevarno in posledično stroškovno bolj obremenjujoče.

Za oceno vpliva uvedbe terapevtskih skupin zdravil bi bila potrebna natančna analiza, ki bi pokazala, ali je prišlo v preteklem obdobju do sprememb v obnašanju bolnikov, ki bi lahko vodile v dolgoročne negativne posledice za zdravje. Z zdravili, ki so vključena v terapevtske skupine, se namreč večinoma zdravi dolgotrajno, njihova poraba pa bi se glede na demografske trende morala povečevati (16).

Razvoj bioloških zdravil

Evropska agencija za zdravila (EMA) je leta 2005 (potem, ko je leta 2002 potekla patentna zaščita prvim inovativnim biološkim zdravilom in so se na trgu začele pojavljati njihove neoriginalne različice) uvedla skupino podobnih bioloških zdravil, za katere velja, da morajo preiti natančne primerjalne teste kakovosti, učinkovitosti in varnosti. Regulatorna telesa za biološka in podobna biološka zdravila zahtevajo poglobljena farmakovigilančna spremljanja, nekatere nacionalne komisije pa priporočajo postopnost uvajanja podobnih bioloških zdravil (17).

Ker so sredstva za zdravstveno varstvo omejena, se ob naraščajoči porabi zdravil postavlja dilema, ali zaostajanje pri uvajanju novih zdravil ali hitrejšo uvajanje podobnih bioloških zdravil.

Bolniki, ki prejemajo biološka zdravila, so najbolj odvisni od razvoja novih zdravil, saj prihaja pogosto do zmanjšanja učinkovitosti ali rezistence na zdravljenje.

Ključni razlog za uporabo generičnih in podobnih bioloških zdravil je vzpostavljanje zdrave konkurence na trgu, ki omogoča stabilnost trga in obvladovanje izdatkov. Slovenija zaostaja pri uvajanju podobnih bioloških zdravil. Naloga institucij in ključnih odločevalcev v sistemu javnega zdravstva je, da zdravnike seznanjamo s kakovostjo, varnostjo in učinkovitostjo podobnih bioloških zdravil in povečujemo zaupanje vanje.

Ambiciozno uvajanje podobnih bioloških zdravil je predvsem v interesu bolnikov, ki potrebujejo nova inovativna zdravila (18).

Vrednotenje zdravstvenih tehnologij

Vrednotenje zdravstvenih tehnolog (VZT) je pomembno orodje za sprejemanje odločitev v zdravstvenih sistemih in za ustvarjanje zdravstvene politike na vseh ravneh. Kot znanstvena disciplina lahko bistveno izboljša procese in kakovost odločanja v zdravstvu. Z javno-finančnega vidika HTA skrbi za transparentno alokacijo sredstev med zdravstvene programe in s tem vpliva na postavljanje prioritet oziroma pomaga pri odločanju o izbiri najučinkovitejših programov. Slednja je pomembna tako za bolnika kakor tudi za zavarovanca, nenazadnje z zdravstvenega in finančnega vidika.

Sistem VZT za zdravila je pri nas že dobro zaživel. Za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Od zadnje spremembe Pravilnika o razvrščanju zdravil na listo leta 2013 je za vložitev vloge za razvrstitev novega zdravila ali nove indikacije že razvrščenega zdravila obvezna tudi farmakoekonomska raziskava. Farmakoekonomske analize, ki se lahko uporabijo kot temelj za oceno farmakoekonomskih podatkov so analiza stroškovne učinkovitosti, analiza stroškovne koristnosti, analiza zmanjševanja stroškov ali analiza stroškov (3,10,20).

2. SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL V LETU 2014

Tatja Kostnapfel Rihtar, Petra Klepac, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

2.1 Demografski podatki

Poraba zdravil je odvisna od števila, starosti in spola prebivalcev. V tabeli 2.1 je prikazano število prebivalcev v Sloveniji glede na statistične regije. Podatki se nanašajo na stanje z dne 1.1.2014 in so uporabljeni tudi v nadaljnjih izračunih, tabelah in grafih te publikacije. Po številu prebivalcev je največja osrednjeslovenska regija, v kateri živi dobra četrtina vseh prebivalcev Slovenije, sledi podravska regija, kjer živi dobrih 15 % slovenskega prebivalstva. Najmanjša regija po številu prebivalcev je zasavska regija, v kateri živi le dobra dva odstotka vseh prebivalcev Slovenije, sledi notranjsko-kraška regija, kjer prav tako živita dobra dva odstotka slovenskega prebivalstva (6). Najvišji delež moških živi v spodnjeposavski (50,5%), najnižji pa v osrednjeslovenski regiji (48,8 %).

Tabela 2.1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija, 2014

Statistične regije	Skupaj	Moški	Ženske
SLOVENIJA	2.061.084	1.020.873	1.040.211
Pomurska	117.133 (5,7 %)	57.444	59.689
Podravska	323.328 (15,7 %)	160.285	163.043
Koroška	71.546 (3,5 %)	35.947	35.599
Savinjska	259.853 (12,6 %)	130.054	129.799
Zasavska	42.983 (2,1 %)	21.086	21.897
Spodnjeposavska	69.958 (3,4 %)	35.295	34.663
Jugovzhodna Slovenija	142.405 (6,9 %)	71.730	70.675
Osrednjeslovenska	546.313 (26,5 %)	266.615	279.698
Gorenjska	203.894 (9,9 %)	100.895	102.999
Notranjsko-kraška	52.449 (2,5 %)	26.444	26.005
Goriška	118.374 (5,7 %)	59.156	59.218
Obalno-kraška	112.848 (5,5 %)	55.922	56.926

Tabela 2.2 prikazuje število prebivalcev po posameznih starostnih skupinah in spolu. Število moških je največje v starostni skupini 30-39 let, število žensk pa v starostni skupini 50-59 let. Število tako žensk kot moških je najmanjše v starostni skupini 85 let in več. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 60. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu bistveno manjše od števila žensk.

Tabela 2.2: Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija, 2014

Starostne skupine	Skupaj	Moški	Ženske
SKUPAJ	2.061.084	1.020.873	1.040.211
0 – 4 let	110.244	56.785	53.459
5 – 9 let	99.662	51.075	48.587
10 – 14 let	91.147	47.021	44.126
15 – 19 let	96.813	49.773	47.040
20 – 29 let	248.478	128.647	119.831
30 – 39 let	308.705	161.942	146.763
40 – 49 let	302.328	155.365	146.963
50 – 59 let	304.352	154.443	149.909

60 – 69 let	237.982	116.397	121.585
70 – 79 let	165.165	70.509	94.656
80 – 84 let	55.033	18.738	36.295
85 let +	41.175	10.178	30.997

2.2 Podatki o številu farmacevtov

Za zagotavljanje dostopnosti do zdravil in lekarniških storitev so pomembna geografska in demografska merila ter razvitost osnovne zdravstvene dejavnosti.

Razvitost lekarniške dejavnosti je odvisna predvsem od osnovne zdravstvene dejavnosti ter s tem povezanih potreb prebivalstva po preskrbi z zdravili.

Javno lekarniško službo je 31.12.2014 opravljalo 24 javnih lekarniških zavodov s 182 lekarnami in 42 lekarniški podružnicami, 88 zasebnih lekarn z 10 lekarniški podružnicami ter 2 bolnišnični lekarni, ki opravljata tudi javno lekarniško službo, skupaj 324 lekarniških enot.

Število lekarniških enot se je v primerjavi z letom 2013 povečalo za 3 enote. Lekarniška enota je v povprečju oskrbovala 6.366 prebivalcev (št. preb. 2.062.731 - stanje na dan 1.10.2014 – podatki SURS).

Bolnišnične lekarne s stalno zaposlenimi farmacevti so bile organizirane v 26 bolnišnicah s 27 lekarniški enotami.

Z ustreznimi organizacijskimi ukrepi je treba zagotoviti oskrbo prebivalstva z zdravili tudi na manj zanimivih krajih za opravljanje lekarniške dejavnosti.

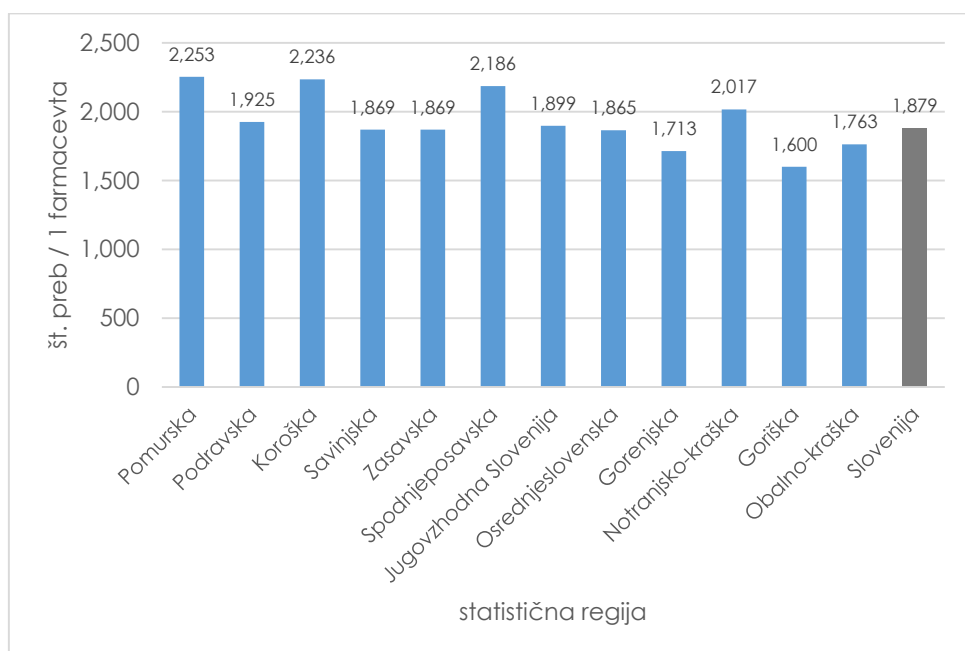
Tabela 2.3: Zaposleni farmacevti v lekarnah po statističnih regijah, Slovenija, 2014

Statistične regije	Javne lekarne	Zasebne lekarne	Skupaj
SLOVENIJA	819	278	1.097
Pomurska	40	12	52
Podravska	117	51	168
Koroška	29	3	32
Savinjska	116	23	139
Zasavska	20	3	23
Spodnjeposavska	26	6	32
Jugovzhodna Slovenija	59	16	75
Osrednjeslovenska	201	92	293
Gorenjska	93	26	119
Notranjsko-kraška	26	0	26
Goriška	45	29	74
Obalno-kraška	47	17	64

V letu 2014 je bilo v slovenskih lekarnah zaposlenih 1097 farmacevtov, od tega 74,7 % v javnih lekarnah in 25,3 % v zasebnih. Leto prej je bilo zaposlenih 1059 farmacevtov (tabela 2.3).

Največji delež farmacevtov zaposlenih v zasebnih lekarnah je v goriški regiji (39,2 %), v notranjsko-kraški regiji sploh ni zasebne lekarne, v osrednjeslovenski regiji je delež 31,4 %, v pomurski pa 23,1 %.

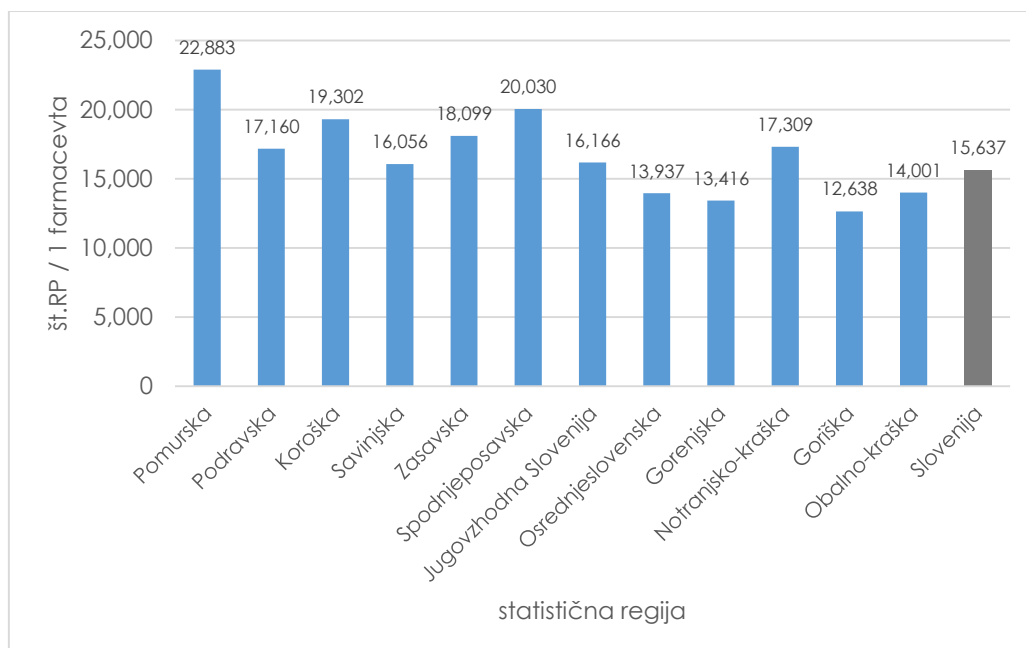
V povprečju je v letu 2014 vsak farmacevt skrbel za 1879 prebivalcev Slovenije. V letu 2014 so bili najbolj obremenjeni farmacevti v pomurski regiji, kjer je en farmacevt skrbel kar za 2253 (leta 2013 za 2314, leta 2012 pa za 2523) prebivalcev, najmanj pa v goriški regiji, kjer je en farmacevt skrbel za 1600 (leta 2013 za 1700, leta 2012 pa za 1703) prebivalcev (slika 2.1).

Slika 2.1: Število prebivalcev na 1 farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2014

Povprečno število izdanih in obdelanih receptov na enega farmacevta v Sloveniji v letu 2014 je bilo 15.637, kar je 420 manj kot leta 2013 (16.057 receptov).

Število izdanih receptov na enega farmacevta je bilo največje v pomurski regiji – 22.883 receptov in najmanjše v goriški regiji – 12.638 receptov (slika 2.2).

Slika 2.2: Število izdanih receptov na 1 farmacevta po statističnih regijah, Slovenija, 2014

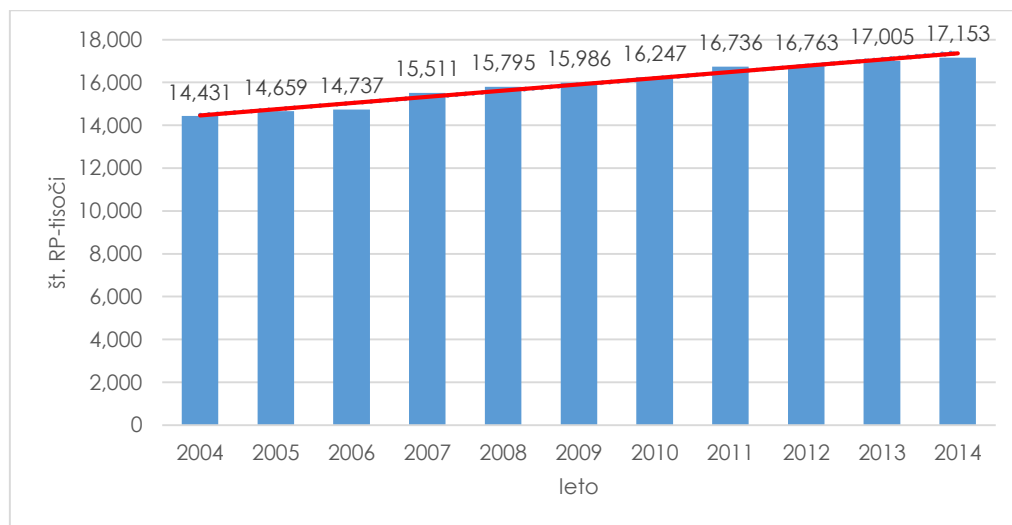
2.3 Poraba zdravil v letu 2014 v splošnem

V letu 2014 je bilo izdanih preko 17 milijonov receptov v vrednosti 432 milijonov EUR. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 8,32 recepta s predpisanimi zdravili v vrednosti 210 evrov (tabela 2.4).

Tabela 2.4: Število in vrednost receptov, Slovenija, 2013 - 2014

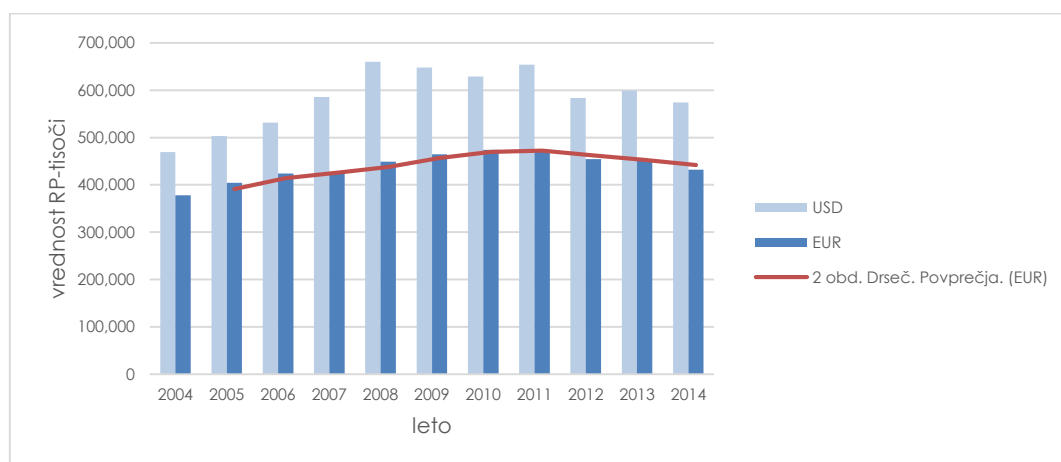
Skupina	Štev. Rp. 2013	Štev. Rp. 2014	Indeks 2014 / 2013	Štev. Rp na 1 prebivalca 2014	Vred. Rp (v EUR) 2014	Indeks 2014 / 2013	Vrednost na 1 Rp (v EUR) 2014
Originalna in generična zdravila	16.674.017	16.815.909	101	8,16	425.236.946	96	25,29
Magistralni pripravki	330.843	337.368	102	0,16	7.057.730	103	20,92
SKUPAJ	17.004.860	17.153.277	101	8,32	432.294.676	96	25,20

V letih 2004 do 2014 je število izdanih receptov poraslo za 18,8 % (slika 2.3).

Slika 2.3: Rast števila izdanih receptov od leta 2004 do 2014

Slika 2.4 prikazuje vrednost izdanih zdravil v EUR in USD v desetletnem obdobju. Med letoma 2012 in 2013 je prišlo do zmanjšanja vrednosti izdanih zdravil v EUR za 0,73 % (od 454.396 EUR do 451.082 EUR), trend upada se kaže tudi v letu 2014 (4,16 %).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
■ USD	469,0	502,9	531,6	585,8	660,0	648,1	628,8	654,3	583,8	599,1	574,3
■ EUR	377,8	404,5	423,8	427,4	448,8	464,6	474,3	470,0	454,4	451,1	432,3

Slika 2.4: Vrednost izdanih zdravil v USD in EUR, Slovenija, 2004–2014

Na listo ZZS je bilo leta 2014 razvrščenih 2.931 zdravil (11 % več kot leto prej) z 816 učinkovinami (29% več kot leto prej).

Na zelene recepte je bilo predpisanih 2.378 različnih šifer oz. 2.350 zdravil (616 učinkovin), kar je 3 % zdravil več in 0,5 % učinkovin manj kot leto prej.

Na bele recepte je bilo predpisanih 2.105 šifer oz. 2.090 zdravil (709 učinkovin), kar je 3,5 % zdravil več in 1,6 % učinkovin več kot leto prej.

2.4 Predpisovanje zdravil glede na razvrstitev na liste

Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo v letih od 2008 – 2014 prikazuje tabela 2.5, tabela 2.6 pa za enako obdobje povprečne vrednosti enega recepta glede na razvrstitev zdravil. Skupno število receptov za originalna in generična zdravila narašča, medtem ko njihova povprečna vrednost pada.

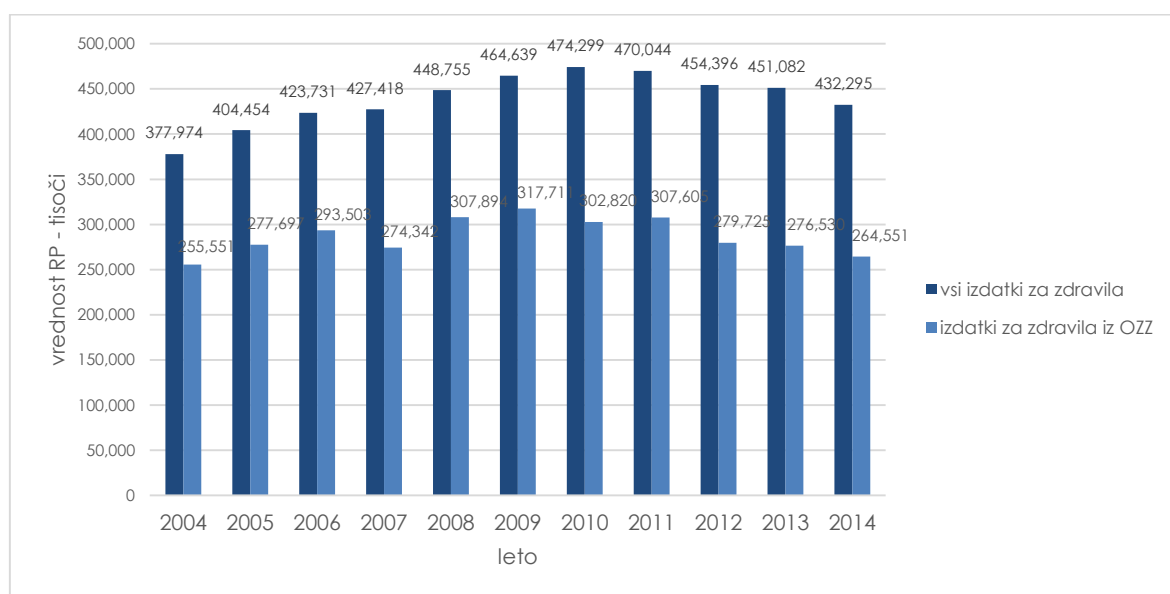
Tabela 2.5: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, 2008 – 2014

Razvrstitev	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
pozitivna	11.245.512	11.312.910	11.383.683	10.835.180	10.071.702	9.260.346	9.298.880
vmesna	3.887.446	4.099.497	4.284.392	5.094.691	5.874.120	6.943.437	7.057.060
izven OZZ	299.820	263.016	276.246	473.767	485.227	470.234	459.969
SKUPAJ	15.432.778	15.675.423	15.944.321	16.403.638	16.431.049	16.674.017	16.815.909

Tabela 2.6: Povprečna vrednost enega recepta glede na razvrstitev v EUR, Slovenija, 2008 – 2014

Razvrstitev	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
pozitivna	28,05	28,73	29,07	28,87	30,09	32,59	30,99
vmesna	31,23	31,51	30,91	28,12	23,43	19,73	18,50
izven OZZ	16,72	16,09	16,69	15,16	13,83	11,51	14,22
POVPREČJE	28,63	29,24	29,35	28,24	27,23	26,64	25,29

Skupni stroški za zdravila se zadnja štiri leta zmanjšujejo, prav tako delež zdravil iz OZZ: leta 2011 je bil 65,4 %, leta 2012 61,6 %, leta 2013 61,3 %, leta 2014 pa 61,2 %.

Slika 2.5: Skupni stroški za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ v letih 2004–2014

V letu 2014 je bilo izdanih 97,14 % zelenih receptov ter 2,86 % belih receptov (tabela 2.7).

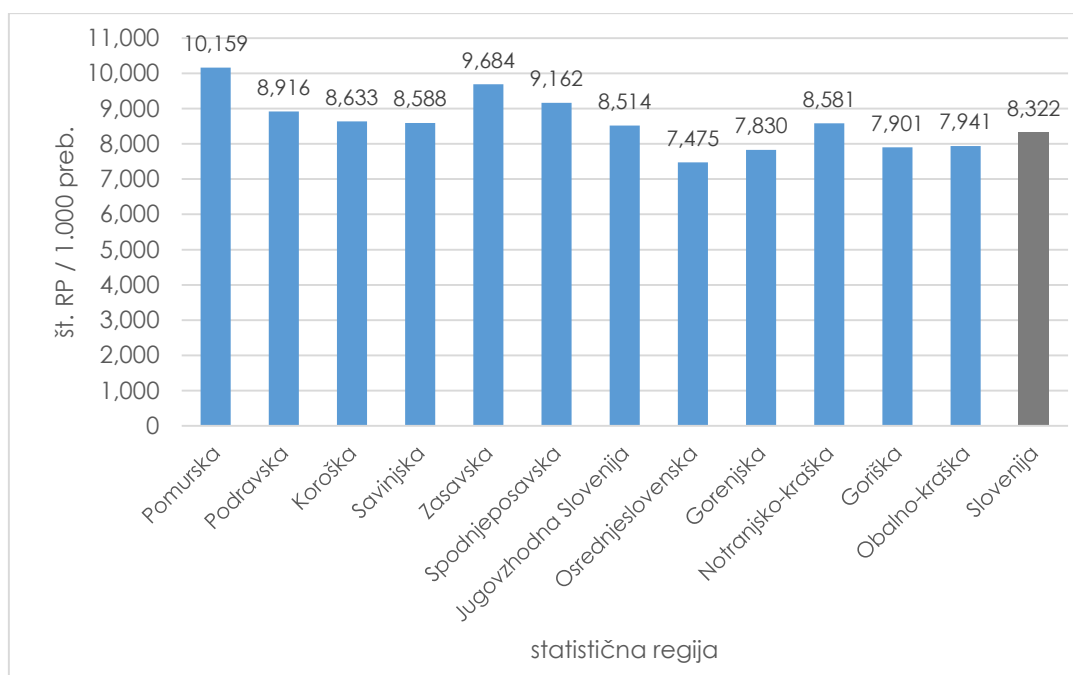
Tabela 2.7: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2014

ATC	Število receptov zeleni	Vrednost receptov zeleni	Število receptov beli	Vrednost receptov beli
A	1.988.854	49.565.951	45.382	574.955
B	930.631	30.851.256	26.886	404.452
C	4.471.326	80.322.991	59.143	832.023
D	503.394	6.819.705	112.634	955.411
G	836.505	22.094.809	45.156	1.692.948
H	359.606	9.239.224	2.015	53.647
J	1.102.042	19.663.563	18.557	219.839
L	118.079	75.389.072	327	80.549
M	1.199.171	15.511.176	17.808	207.538
N	3.115.425	68.825.134	51.992	841.635
P	52.310	439.301	1.565	19.769
R	986.964	26.171.358	51.914	471.146
S	656.258	7.803.322	26.102	177.254
V	35.375	5.999.240	488	9.678
Ostalo	306.147	6.559.847	31.221	497.883
SKUPAJ	16.662.087	425.255.948	491.190	7.038.728

2.5 Predpisovanje zdravil po regijah

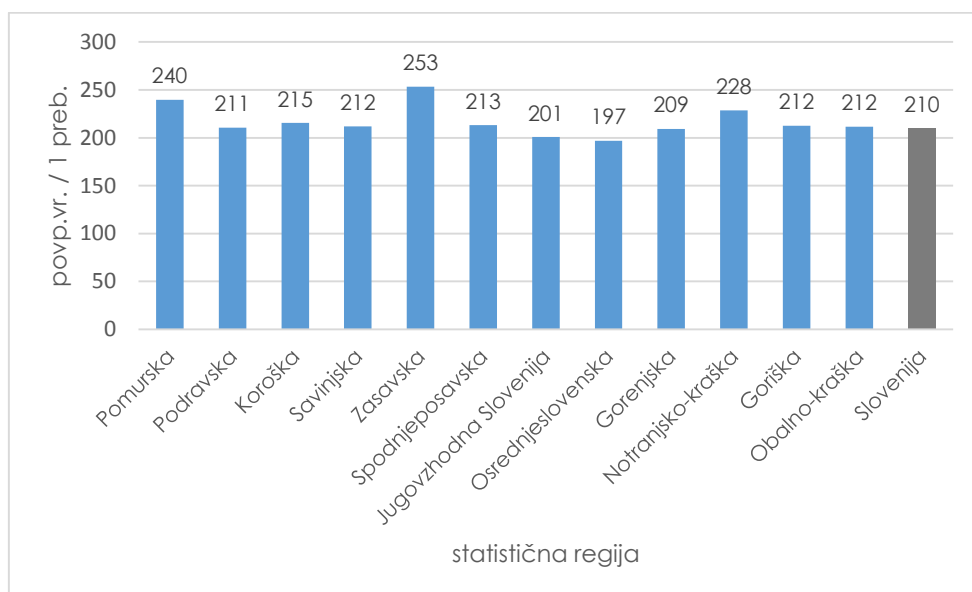
Število izdanih receptov je odvisno od stopnje obolevnosti prebivalcev v posamezni regiji, na kar vpliva več dejavnikov (socialno stanje, odstotek starostnikov v regiji, stopnja brezposelnosti, različna zdravstvena obravnava, oskrba z zdravili, ...). Na število izdanih receptov na prebivalca vpliva regija njegovega prebivališča. Največ receptov je bilo predpisanih v pomurski regiji, sledita zasavska ter spodnjeposavska regija.

V letu 2014 je bilo relativno število izdanih receptov največje v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali 10.159 receptov/1000 prebivalcev, sledi zasavska regija z 9.684 recepti/1000 prebivalcev. Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali 7.475 receptov/1000 prebivalcev, sledi gorenjska regija s 7.830 recepti/1000 prebivalcev. Slovensko povprečje v letu 2013 je bilo 8.322 receptov/1000 prebivalcev (slika 2.6).

Slika 2.6: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija, 2014

Povprečna vrednost izdanih zdravil na prebivalca nam pove ceno posameznih zdravil v statističnih regijah. Že nekaj let zapored je vrednost največja v zasavski regiji (253 EUR/prebivalca). Vrednost je bila v letu 2014 najmanjša v osrednjeslovenski regiji (197 EUR/prebivalca). Slovensko povprečje v letu 2014 je bilo 210 EUR / prebivalca (slika 2.7).

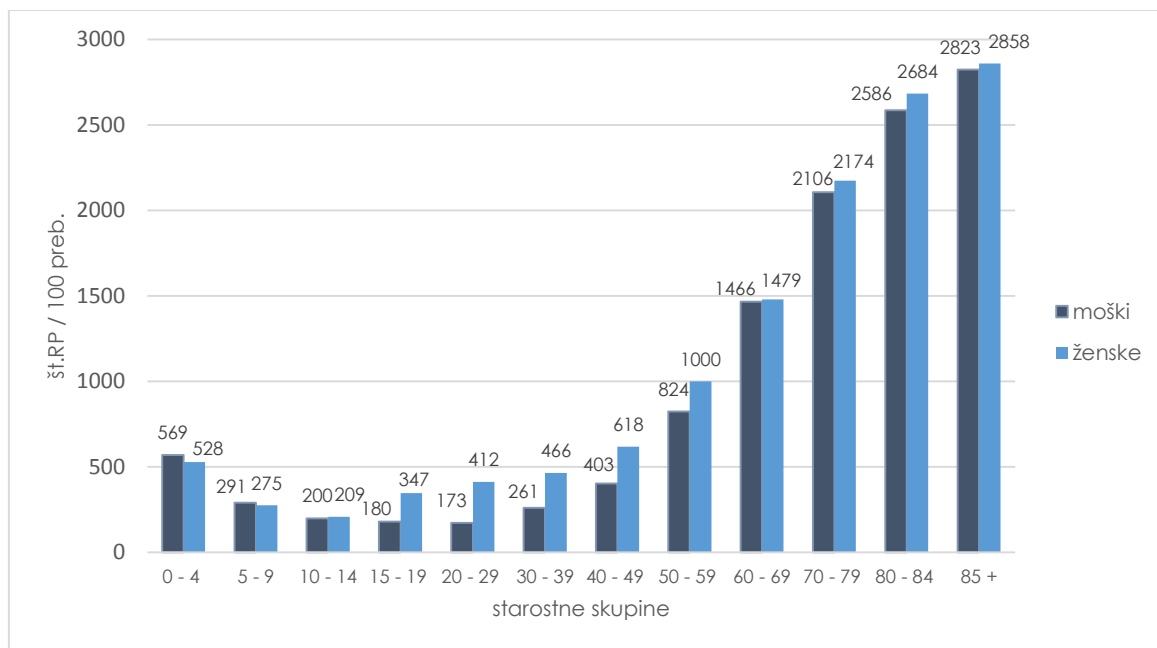

Slika 2.7: Povprečna vrednost zdravil na enega prebivalca v EUR po statističnih regijah, Slovenija, 2014

2.6 Predpisovanje zdravil po starostnih skupinah in spolu

S starostjo pogostost predpisovanja zdravil narašča. Največja je pri starejših od 85 let. Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah od 5 - 9, 10 - 14 ter 15 - 19 let.

Do desetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v ostalih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam (slika 2.8). Razlika v predpisovanju receptov po spolu je bila pri dečkih v starostni skupini 0-4 let večja kot v starostni skupini 5-9 let, pri ženskah pa je bila razlika v predpisovanju receptov po spolu največja v starostni skupini 20-29 let.

Slika 2.8: Število izdanih receptov / 100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2014

2.7 Najpogosteje predpisana zdravila v Sloveniji v letu 2014

2.7.1 Zdravila, predpisana na zeleni recept

V letu 2014 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo lekadol tablete 500 mg, kar predstavlja 2,64 % delež vseh predpisanih receptov in 0,61 % vrednostni delež (analgetik). Na drugem mestu je bilo zdravilo aspirin protect 100 mg, ki je predstavljalo 2,12 % delež vseh predpisanih receptov oziroma 0,44 % vrednostni delež (zaviralec agregacije trombocitov). Ti podatki zajemajo samo zdravila predpisana na recept in ne upoštevajo zdravil izdanih brez recepta, zato ne predstavljajo dejanske porabe. Sledita zdravilo s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (diklofenak) ter zdravilo z vitaminom D3 (holekalciferol).

Med prvimi desetimi sta dve zdravili iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja: antagonist adrenergičnih receptorjev beta (C07) ter zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09). Zdravilo concor cor 2,5 mg (antagonist adrenergičnih receptorjev beta) je že nekaj let

zapored med najbolj predpisanimi zdravili; narašča tudi njegov vrednostni delež (leta 2011 0,30 %, leta 2014 0,37 %).

Najpogosteje predpisani antibiotik v letu 2014 je bil amoksiklav 875mg/125mg, najpogosteje predpisani zaviralec protonske črpalke pa nolpaza 20 mg.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil v letu 2014 je predstavljalo 13,10 % vseh izdanih receptov (tabela 2.8) in je imelo 3,86 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov.

Tabela 2.8: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
N02BE01	Lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	439.658	2,64	0,61
B01AC06	Aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	10 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	353.705	2,12	0,44
M01AB05	Naklofen duo 75 mg kapsule	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	diklofenak	227.855	1,37	0,39
A11CC05	Plivit D3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina	holekalciferol	209.165	1,26	0,22
J01CR02	Amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	180.323	1,08	0,49
C09AA04	Prelessa 4 mg orodisperzibilne tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	perindopril	171.365	1,03	0,47
B01AC06	Aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	168.302	1,01	0,27
C07AB07	Concor Cor 2,5 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	bisoprolol	157.431	0,94	0,37
N02BB02	Analgin 500 mg tablete	1 x 10 tablet v pretisnem omotu	natrijev metamizolat	143.785	0,86	0,24
A02BC02	Nolpaza 20 mg gastrorezistentne tablete	2 x 14 tablet v pretisnem omotu	pantoprazol	130.811	0,79	0,36
SKUPAJ				2.182.400	13,10	3,86

V tabeli zdravil z najvišjo vrednostjo vodi humira 40 mg, ki spada v skupino zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje in zavira imunsko odzivnost kot zaviralec tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa.

Med prvimi desetimi je skupno kar pet zdravil iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje: poleg humire (adalimumab) še enbrel (etanercept), stelara (ustekinumab), copaxone (glatiramer acetat) in neulasta (pegfilgrastim) (tabela 2.9).

Od zdravil z delovanjem na živčevje je poleg lekadola med zdravila z najvišjo vrednostjo izdanih receptov uvrščen še antidepresiv cymbalta (duloksetin).

Tabela 2.9: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednost i Rp	% števila Rp
L04AB04	Humira 40 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi	adalimumab	11.786.799	2,77	0,04
L04AB01	Enbrel 50 mg raztopina za injiciranje	v napolnjenem injekcijskem peresniku (4x)	etanercept	4.459.684	1,05	0,01
A10AB05	NovoMix 30 FlexPen 100 i.e./ml	v napolnjenem injekcijskem peresniku (3 ml peresnik 5x)	insulin aspart	4.094.794	0,96	0,21
L04AC05	Stelara 45 mg raztopina za injiciranje	škatla z eno 2 ml stekleno vialo	ustekinumab	4.086.213	0,96	0,01
G04CA52	Combodart 0,5 mg/0,4 mg trde kapsule	škatla s 30 kapsulami v plastenki	tamsulozin in dutasterid	2.876.589	0,68	0,26
M05BX04	Prolia 60 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi (1x)	denozumab	2.853.405	0,67	0,09
N06AX21	Cymbalta 60 mg trde gastrorezistentne kapsule	škatla z 28 kapsulami	duloksetin	2.789.582	0,66	0,23
L03AX13	Copaxone 20 mg/ml raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi, škatla z 28 brizgami	glatiramer acetat	2.682.718	0,63	0,01
L03AA13	Neulasta 6 mg raztopina za injiciranje	v napolnjeni injekcijski brizgi (1x)	pegfilgrastim	2.585.385	0,61	0,02
N02BE01	Lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	2.574.761	0,61	2,64
SKUPAJ				40.789.930	9,59	3,52

2.7.2 Zdravila, predpisana na beli recept

V letu 2014 so bila najpogosteje predpisana zdravila na beli recept garamicin (gentamicin), folacin (folna kislina) in chloramphenicol Krka (kloramfenikol).

Med prvimi desetimi so kar štiri zdravila iz skupine zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva. Med zdravili, ki so najpogosteje predpisana na beli recept, sta tudi moviprep prašek za peroralno raztopino in antiperistaltik seldiar (loperamid).

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept v letu 2014 je predstavljalo 27,58 % vseh izdanih receptov (tabela 2.10).

Tabela 2.10: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	24.067	4,90	1,58
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	18.662	3,80	3,70
S01AA01	Chloramphenicol Krka 10 mg/g mazilo za oko	škatla s tubo s 5 g mazila	kloramfenikol	12.723	2,59	0,84
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	12.417	2,53	1,22
R05DA08	Folkodin Alkaloid-Int 10 mg trde kapsule	škatla z 20 kapsulami (2 x 10 kapsul v pretisnem omotu)	folkodin monohidrat	11.788	2,40	1,21
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	betametazon in antibiotiki	11.744	2,39	1,15
A06AD	Moviprep prašek za peroralno raztopino	škatla za enkratno zdravljenje, ki vsebuje dve vrečici A in dve vrečici B s praškom	natrijev klorid, natrijev sulfat, makrogel 300, askorbinska kislina, natrijev askorbat	11.436	2,33	1,33
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinhokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	11.348	2,31	1,52
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	11.151	2,27	1,23
A07DA03	Seldiar 2 mg trde kapsule	škatla s stekleničko z 20 kapsulami	loperamid	10.140	2,06	0,87
SKUPAJ				135.476	27,58	14,65

Izmed zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept jih je kar šest za zdravljenje erektilne disfunkcije (tadalafil, sildenafil) v zdravilih tornetis, cialis in vizarsin (tabela 2.11).

Tabela 2.11: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih belih receptov, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost RP	% vrednosti RP	% števila RP
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	260.599	3,70	3,80
G04BE03	Tornetis 100 mg tablete	škatla s 4 tabletami (1 x 4 tablete v pretisnem omotu)	sildenafil	199.993	2,84	1,11
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	164.190	2,33	0,33
N06BX03	Nootropil 1200 mg filmsko obložene tablete	škatla s 60 tabletami (6 x 10 tablet v pretisnem omotu)	piracetam	156.025	2,22	1,22
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami (2 x 2 tableti v pretisnem omotu)	tadalafil	154.749	2,20	0,48
G04BE08	Cialis 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	tadalafil	134.087	1,90	0,27
G04BE03	Vizarsin 100 mg filmsko obložene tablete	škatla s 4 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	128.184	1,82	0,73
N07CA01	Betaserc 24 mg tablete	škatla s 50 tabletami (2 x 25 tablet v pretisnem omotu)	betahistin	127.368	1,81	1,81
G04BE03	Vizarsin 50 mg orodisperz. tablete	škatla z 8 tabletami v pretisnem omotu	sildenafil	125.424	1,78	0,86
D06AX07	Garamycin 1 mg/g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	111.357	1,58	4,90
SKUPAJ				1.561.976	22,19	15,51

3. PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO GLAVNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2014

Tatja Kostnappfel Rihtar, Petra Klepac, Aleš Korošec, Tone Hribovšek

3.1 Splošno

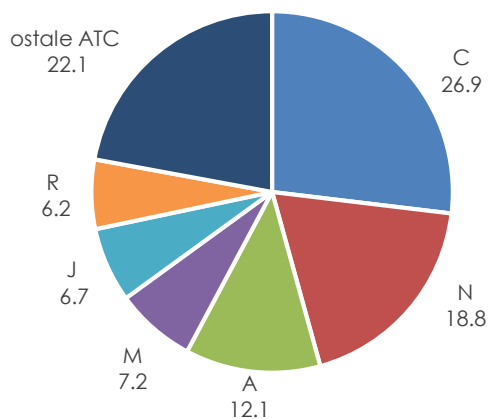
V tabeli 3.1 prikazujemo število in vrednost izdanih receptov z zdravili v posamezni ATC skupini v letu 2014 in primerjavo z letom 2013.

Tabela 3.1: Število receptov za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija, 2014

Anatomske glavne ATC skupine	Naziv skupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014/2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev
A	zdravila za bolezni prebavil in presnove	2.034.236	12,1	102	50.140.905	11,8	100	24,65	987
B	zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov	957.517	5,7	102	31.255.708	7,4	109	32,64	465
C	zdravila za bolezni srca in ožilja	4.530.469	26,9	100	81.155.014	19,1	81	17,91	2.198
D	zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	616.028	3,7	102	7.775.116	1,8	104	12,62	299
G	zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni	881.661	5,2	98	23.787.756	5,6	101	26,98	428
H	hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in	361.621	2,2	107	9.292.870	2,2	105	25,70	175
J	zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij	1.120.599	6,7	98	19.883.402	4,7	94	17,74	544
L	zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji	118.406	0,7	107	75.469.621	17,7	102	637,38	57
M	zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema	1.216.979	7,2	99	15.718.714	3,7	90	12,92	590
N	zdravila z delovanjem na živčevje	3.167.417	18,8	101	69.666.769	16,4	97	21,99	1.537
P	antiparazitiki, insekticidi in repelenti	53.875	0,3	109	459.070	0,1	114	8,52	26
R	zdravila za bolezni dihal	1.038.878	6,2	102	26.642.505	6,3	98	25,65	504
S	zdravila za bolezni čutil	682.360	4,1	103	7.980.577	1,9	100	11,70	331
V	razna zdravila	35.863	0,2	120	6.008.918	1,4	116	167,55	17
SKUPAJ		16.815.909	100%	101	425.236.946	100%	96	25,29	8.159

Število receptov je bilo v letu 2014 največje z zdravili v skupinah:

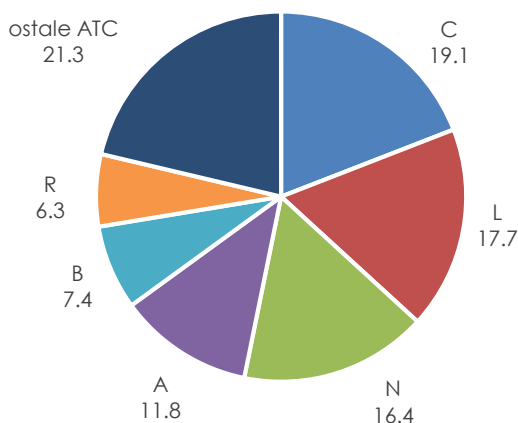
- C zdravila za bolezni srca in ožilja (26,9 % vseh receptov)
- N zdravila z delovanjem na živčevje (18,8 % vseh receptov)
- A zdravila za bolezni prebavil in presnove (12,1 % vseh receptov)
- M zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema (7,2 % vseh receptov)
- J zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij (6,7 % vseh receptov)
- R zdravila za bolezni dihal (6,2 % vseh receptov).

Slika 3.1: Deleži v številu izdanih receptov, Slovenija, 2014

Največji vrednostni odstotni deleži so bili porabljeni za zdravila iz skupin:

- C zdravila za bolezni srca in ožilja (19,1 % vseh stroškov za zdravila)
- L zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (17,7 % vseh stroškov za zdravila)
- N zdravila z delovanjem na živčevje (16,4 % vseh stroškov za zdravila)
- A zdravila za bolezni prebavil in presnove (11,8 % vseh stroškov za zdravila)
- B zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (7,4 % vseh stroškov za zdravila)
- R zdravila za bolezni dihal (6,3 % vseh stroškov za zdravila).

Slika 3.2: Deleži v vrednosti izdanih receptov, Slovenija, 2014

3.2 Predpisovanje zdravil v letu 2014 po spolu

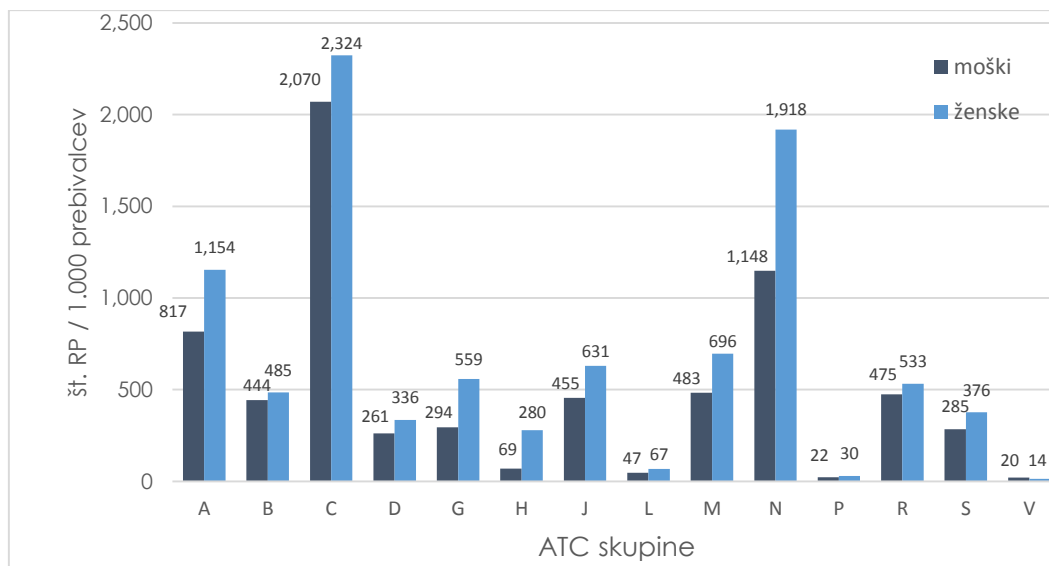
Vsak prebivalec Slovenije je prejel v povprečju 8,32 recepta z zdravili v vrednosti 209,66 evrov. Vsa zdravila so pogosteje uporabljale ženske. V povprečju je vsaka ženska prejela 9,60 recepta v vrednosti 220 EUR, vsak moški pa je prejel 7,02 recepta v vrednosti 199 EUR (tabela 3.2).

Tabela 3.2: Število izdanih receptov ter vrednosti po ATC skupinah ter spolu, Slovenija, 2014

ATC	SLOVENIJA							
	Število Rp			Vrednost izdanih zdravil			Vrednost Rp / 1 preb.	Povprečna vrednost / 1 Rp
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
A	834.134	1.200.102	2.034.236	24.041.077	26.099.829	50.140.906	24	25
B	452.918	504.599	957.517	16.332.620	14.923.087	31.255.707	15	33
C	2.113.328	2.417.141	4.530.469	38.742.498	42.412.516	81.155.014	39	18
D	266.697	349.331	616.028	3.747.796	4.027.320	7.775.116	4	13
G	300.598	581.063	881.661	10.736.581	13.051.175	23.787.756	12	27
H	70.464	291.157	361.621	3.776.776	5.516.094	9.292.870	5	26
J	464.566	656.033	1.120.599	11.092.164	8.791.238	19.883.402	10	18
L	48.196	70.210	118.406	38.500.184	36.969.437	75.469.621	37	637
M	492.688	724.291	1.216.979	4.695.934	11.022.781	15.718.715	8	13
N	1.172.179	1.995.238	3.167.417	28.006.269	41.660.500	69.666.769	34	22
P	22.696	31.179	53.875	194.542	264.529	459.071	0	9
R	484.596	554.282	1.038.878	13.675.567	12.966.938	26.642.505	13	26
S	290.732	391.628	682.360	3.139.741	4.840.836	7.980.577	4	12
V	20.838	15.025	35.863	3.515.185	2.493.734	6.008.919	3	168
ostalo	136.764	200.604	337.368	3.008.834	4.048.896	7.057.730	3	21
SKUPAJ	7.171.394	9.981.883	17.153.277	203.205.767	229.088.909	432.294.676	210	25

Pomembne razlike v številu predpisanih receptov med spoloma so bile pri zdravilih iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (N), iz skupine zdravil za bolezni prebavil in presnove (A) in iz skupine zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (G) ter v skupini hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje (H).

Število receptov na 1000 žensk je bilo v skupini N 1,67-krat, v skupini A 1,41-krat, v skupini G 1,9-krat ter v skupini H 4,06-krat večje kot število receptov na 1000 moških.

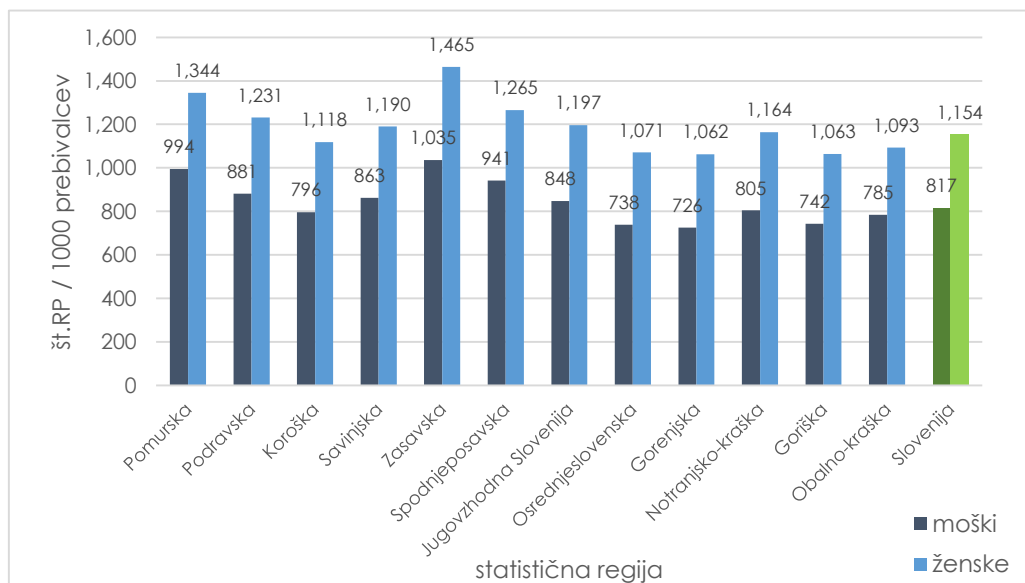

Slika 3.3: Število receptov / 1000 prebivalcev po ATC skupinah in spolu, Slovenija, 2014

Obstajajo razlike v predpisovanju zdravil iz posameznih skupin ATC klasifikacije po regijah in spolu. Podrobneje prikazujemo razlike v številu receptov /1000 prebivalcev za zdravila iz skupin A, C in N.

Bolezni prebavil in presnove (skupina A)

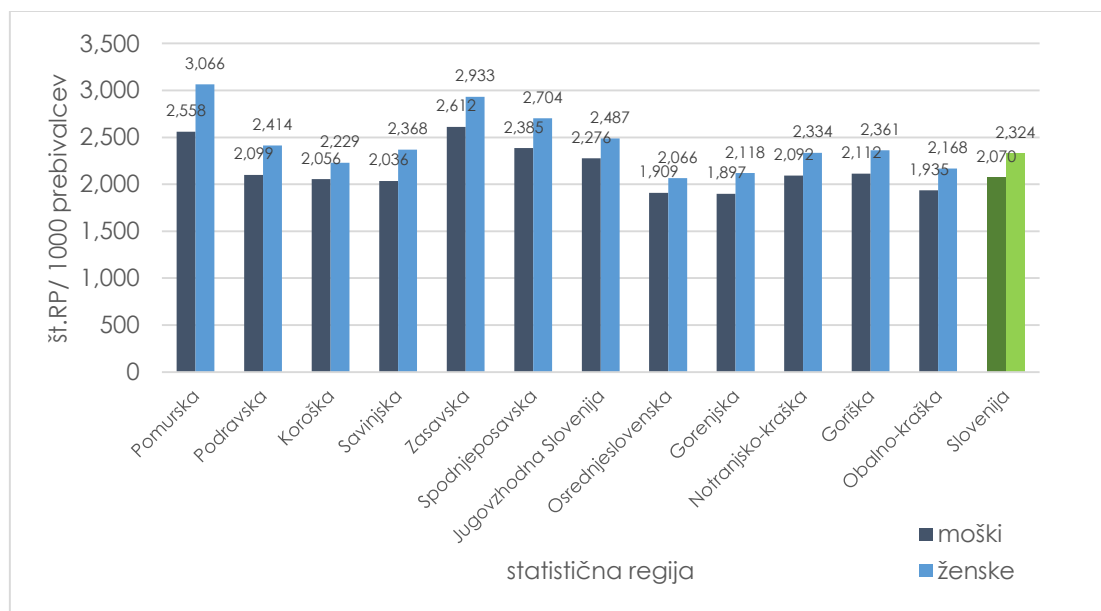
Povprečno je bilo na 1000 prebivalcev predpisanih 1154 receptov za bolezni prebavil in presnove za ženske in 817 receptov za moške, največ v zasavski regiji (1465 receptov za ženske in 1035 za moške), najmanj pa v gorenjski regiji (1062 receptov za ženske in 726 receptov za moške) (slika 3.4).

Slika 3.4: Število receptov /1000 prebivalcev za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu, Slovenija, 2014

Bolezni srca in ožilja (skupina C)

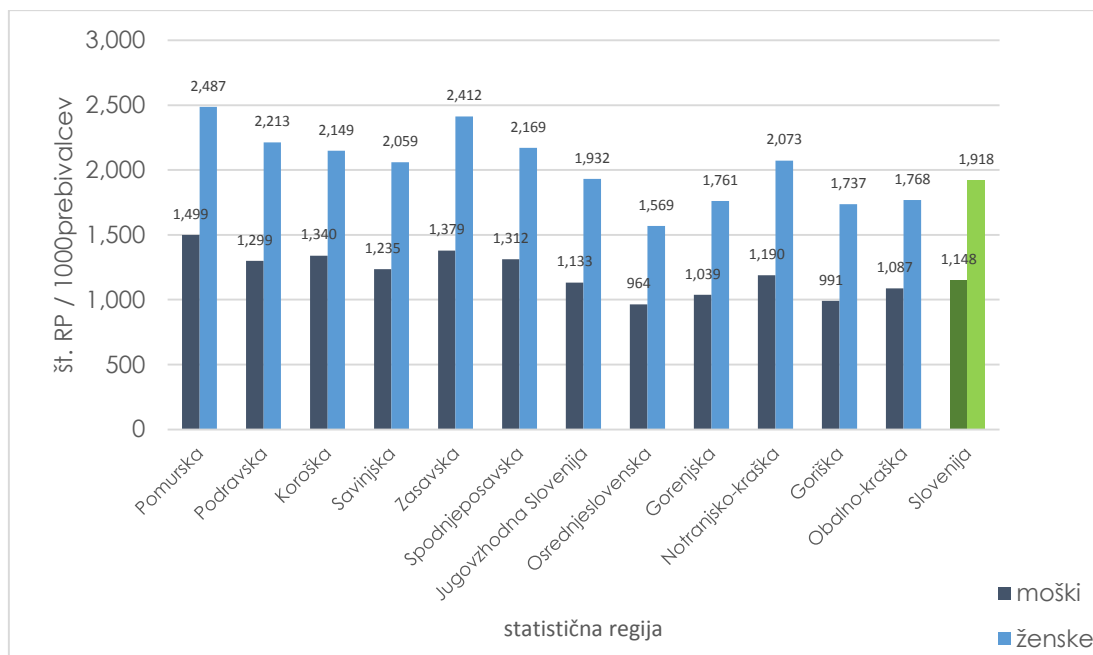
Povprečno je bilo predpisanih 2324 receptov bolezni srca in ožilja za ženske in 2070 receptov za moške. Pri ženskah je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji, pri moških v zasavski; sledita spodnje posavska regija in jugovzhodna Slovenija. Najmanj receptov je bilo predpisanih za moške na gorenjskem in za ženske v osrednjeslovenski regiji (slika 3.5).

Slika 3.5: Število receptov / 1000 prebivalcev za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu, Slovenija, 2014

Bolezni živčevja (skupina N)

Povprečno je bilo predpisanih 1918 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1148 receptov za moške, pri obeh spolih največ v pomurski regiji, sledita zasavska in podravska regija pri ženskah ter zasavska in koroška regija pri moških. Najmanj receptov je bilo predpisanih tako za ženske kot za moške v osrednjeslovenski regiji (slika 3.6).

Slika 3.6: Število receptov/1000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu, Slovenija, 2014

3.2 Predpisovanje zdravil v letu 2014 po listah zdravil

Tabela 3.3 prikazuje število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po skupinah ATC klasifikacije. Prikazane vrednosti so celotni stroški za zdravila. Glede na to, da se razvrstitev za posamezna zdravila preko leta spreminja, smo upoštevali razvrstitev zdravil na liste na dan 31.12.2014.

Recepti s predpisanimi zdravili, razvrščenimi na pozitivne liste (lista P100, PC100, P70, PC70), so v letu 2014 predstavljali 55,3 %, z vmesnih list (lista V, VC) 42,0 %, recepti z nerazvrščenimi zdravili pa 2,7 % delež v številu receptov.

Pri večini ATC skupinah zdravil je bilo predpisanih največ zdravil z ene izmed pozitivnih list. Izjeme so skupine A, C, M in V, kjer je bilo predpisano največ zdravil iz ene izmed vmesnih list.

Delež vrednosti izdanih zdravil razvrščenih na pozitivno listo je 67,8 %, na vmesno listo 30,7 % ter nerazvrščenih zdravil 1,5 %.

Za večino skupin zdravil je bilo porabljenih več sredstev za zdravila s pozitivne liste.

Izjeme so zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), kjer je bilo porabljenih 60,7 % sredstev za zdravila z vmesne liste, za bolezni sečil in splovil ter spolni hormoni (skupina G), kjer je bilo porabljenih 53,1 % sredstev za zdravila z vmesne liste ter za bolezni mišično - skeletnega sistema (skupina M), kjer je bilo porabljenih 86,7 % sredstev za zdravila z vmesne liste (tabela 3.3.).

Tabela 3.3: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po anatomskih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, 2014

ATC	Število receptov				Vrednost receptov (v EUR)			
	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ
A	2.034.236	971.558	1.017.296	45.382	50.140.905	34.332.957	15.232.993	574.955
B	957.517	848.302	82.329	26.886	31.255.708	23.933.721	6.917.535	404.452
C	4.530.469	2.012.182	2.459.144	59.143	81.155.014	31.086.180	49.236.811	832.023
D	616.028	434.717	68.677	112.634	7.775.116	5.906.852	912.853	955.411
G	881.661	459.595	376.910	45.156	23.787.756	9.474.904	12.619.904	1.692.948
H	361.621	355.756	3.850	2.015	9.292.870	7.486.090	1.753.133	53.647
J	1.120.599	1.089.354	12.688	18.557	19.883.402	19.331.530	332.033	219.839
L	118.406	116.788	1.291	327	75.469.621	74.499.233	889.839	80.549
M	1.216.979	158.202	1.040.969	17.808	15.718.714	1.889.140	13.622.036	207.538
N	3.167.417	1.709.010	1.406.415	51.992	69.666.769	48.901.637	19.923.497	841.635
P	53.875	52.310	0	1.565	459.070	439.301	0	19.769
R	1.038.878	643.736	343.228	51.914	26.642.505	21.783.101	4.388.258	471.146
S	682.360	439.161	217.097	26.102	7.980.577	5.918.634	1.884.689	177.254
V	35.863	8.209	27.166	488	6.008.918	3.185.807	2.813.433	9.678
Ostalo	337.368	317.242	0	20.126	7.057.730	6.768.776	0	288.954
SKUPAJ	17.153.277	9.616.122	7.057.060	480.095	432.294.675	294.937.863	130.527.014	6.829.798

3.4 Predpisovanje zdravil v letu 2014 po statističnih regijah

Porabo zdravil prikazujemo v številu receptov in vrednosti izdanih zdravil, razdeljenih po glavnih skupinah ATC klasifikacije.

Največ, dobrih 4,5 milijona receptov je bilo predpisanih za bolezni srca in ožilja (C), 3,2 milijona receptov za bolezni živčevja (N) in več kot dva milijona za bolezni prebavil in presnove (A). Več kot milijon receptov je bilo predpisanih tudi za bolezni mišično-skeletnega sistema (M), za sistemsko zdravljenje infekcij (J) ter za antiparazitike, insekticide ter repelente (R).

Posebej prikazujemo vrednost izdanega recepta na enega prebivalca ter povprečno vrednost izdanega zdravila na en recept po glavnih skupinah ATC klasifikacije ter po statističnih regijah (tabela 3.5).

Najvišja vrednost izdanega recepta na enega prebivalca je bila v zasavski regiji (253 EUR), sledi pomurska regija (240 EUR) ter notranjsko-kraška regija z 228 EUR in koroška regija z 215 EUR. Najnižja vrednost izdanega recepta na prebivalca je v osrednjeslovenski regiji (197 EUR).

Najvišja povprečna vrednost izdanih zdravil na en recept je 27 EUR v goriški, obalno-kraški, notranjsko-kraški in gorenjski regiji, najnižja pa 23 EUR v spodnje-posavski regiji.

Tabela 3.4: Vrednost recepta na enega prebivalca ter vrednost izdanega zdravila na en recept po statističnih regijah, Slovenija, 2014

STATISTIČNE REGIJE SLOVENIJE																								
ATC	Pomurska		Podravska		Koroška		Savinjska		Zasavska		Spodnje-posavska		Jugovzhodna Slovenija		Osrednje-slovenska		Gorenjska		Notranjsko-kraška		Goriška		Obalno-kraška	
	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp	Vredn. Rp/ 1 preb.	Povp. vredn. zdr/ 1 Rp
A	29	24	26	24	23	24	25	24	34	27	27	24	23	22	22	24	25	27	26	26	24	27	24	26
B	22	41	15	31	17	40	17	34	18	33	15	29	12	26	13	31	16	34	17	39	16	33	14	34
C	48	17	40	18	38	18	40	18	49	18	44	17	43	18	36	18	38	19	40	18	39	18	37	18
D	4	12	4	13	3	13	4	14	3	12	4	12	4	12	3	12	4	12	4	13	3	12	4	14
G	12	24	12	26	12	25	12	27	15	27	11	26	11	26	10	27	12	29	11	29	12	30	13	29
H	3	22	4	28	4	23	5	28	5	30	4	22	5	31	5	24	5	27	4	18	5	25	5	25
J	9	14	9	16	10	15	10	17	10	18	9	14	9	15	11	22	9	18	10	16	8	16	11	20
L	39	662	33	628	36	585	36	641	45	734	39	674	34	623	35	636	37	653	46	711	45	641	37	566
M	9	13	9	12	9	12	8	12	7	13	7	11	6	11	7	15	7	15	8	13	8	14	6	14
N	40	20	35	20	39	23	35	21	40	21	33	19	31	20	31	24	32	23	36	22	32	23	36	25
P	0	9	0	8	0	7	0	9	0	8	0	10	0	10	0	8	0	9	0	8	0	8	0	10
R	15	24	13	25	15	28	11	23	15	28	12	22	13	26	12	27	15	28	15	27	11	24	13	25
S	4	12	4	12	3	11	3	10	3	12	3	11	4	12	4	12	4	13	4	11	4	12	5	12
V	2	160	3	179	3	142	3	170	4	181	3	148	3	168	3	156	2	146	3	184	3	241	3	188
ostalo	3	18	3	19	3	19	4	21	3	20	3	20	3	21	3	22	4	21	4	22	2	23	3	23
SKUPAJ	240	24	211	24	215	25	212	25	253	26	213	23	201	24	197	26	209	27	228	27	212	27	212	27

Tabela 3.5 prikazuje število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah.

Največ receptov je predpisanih za bolezni srca in ožilja (2198 receptov/1000 prebivalcev), sledijo zdravila z delovanjem na živčevje (1537 receptov/1000 prebivalcev) ter zdravila za bolezni prebavil in presnove (987 receptov/1000 prebivalcev).

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (B) so bila najpogosteje predpisana v pomurski regiji (537 receptov/100 prebivalcev) in v zasavski (531 receptov/1000 prebivalcev). Tudi zdravila za zdravljenje bolezni srca in ožilja (C) so bila najpogosteje predpisana v pomurski regiji (2817 receptov/1000 prebivalcev) in v zasavski (2775 receptov/1000 prebivalcev).

Velike razlike v pogostnosti predpisovanja so za zdravila z delovanjem na živčevje (N). Največ se ta zdravila predpisujejo v pomurski regiji (2003 receptov/1000 prebivalcev) in najmanj v osrednjeslovenski regiji (1273 receptov/1000 prebivalcev).

Zdravila za bolezni dihal (R) so bila najpogosteje predpisana v pomurski regiji (620 receptov/1000 prebivalcev), najmanj v goriški (444 receptov/1000 prebivalcev) in osrednjeslovenski regiji (459 receptov/1000 prebivalcev).

Tabela 3.5: Število izdanih receptov na 1000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija, 2014

ATC	STATISTIČNE REGIJE													
	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednje-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	
A	987	1173	1058	957	1026	1254	1102	1021	908	896	983	903	940	
B	465	537	501	431	494	531	500	457	417	461	447	484	425	
C	2198	2817	2258	2142	2202	2775	2543	2381	1989	2009	2212	2237	2053	
D	299	338	311	260	316	265	318	316	286	290	327	261	296	
G	428	503	470	480	430	528	416	429	385	415	386	400	437	
H	175	145	143	162	183	174	165	159	191	184	199	186	206	
J	544	672	553	634	583	539	615	575	491	488	608	501	527	
L	57	58	53	62	56	61	58	55	56	56	65	71	66	
M	590	712	736	708	629	595	666	589	488	516	619	575	471	
N	1537	2003	1760	1742	1647	1905	1737	1530	1273	1404	1628	1364	1430	
P	26	25	26	20	26	18	28	31	28	26	24	20	24	
R	504	620	530	545	488	553	554	500	459	511	574	444	512	
S	331	349	333	309	312	284	303	311	328	352	332	335	401	
V	17	15	16	20	20	24	19	19	18	15	17	14	16	
ostalo	164	192	170	161	178	178	140	143	157	207	159	108	136	

V Sloveniji je povprečno število izdanih receptov na 1000 prebivalcev 8322. Največ receptov, 22 % nad slovenskim povprečjem je bilo predpisanih v pomurski regiji. Nad povprečjem so vse regije, razen osrednjeslovenske, gorenjske, goriške in obalno-kraške regije (Slika 3.6).

3.4.1 Število izdanih receptov po ATC skupinah ter vrednost po statističnih regijah in spolu

Tabeli 3.6 in 3.7 podrobneje prikazujeta število izdanih receptov po ATC skupinah ter vrednost po statističnih regijah in spolu.

V pomurski regiji je bilo predpisanih 1,19 milijona receptov, v podravski je bilo predpisanih 2,9 milijona receptov, v koroški 618 tisoč, v savinjski 2,2 milijona, v zasavski 416 tisoč, v spodnje posavski 641 tisoč, v dolenski 1,21 milijona, v osrednje slovenski 4,08 milijona, v gorenjski 1,60 milijona, v notranjsko-kraški 450 tisoč, v goriški 935 tisoč ter obalno-kraški 896 tisoč receptov.

Največ receptov je bilo predpisanih iz skupine zdravil za zdravljenje bolezni srca in ožilja ter bolezni živčevja.

Tabela 3.6: Število izdanih receptov po ATC skupinah in spolu ter statističnih regijah, Slovenija, 2014

STATISTIČNE REGIJE SLOVENIJE																		
ATC	Pomurska			Podravska			Koroška			Savinjska			Zasavska			Spodnje-posavska		
	Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
A	57.107	80.246	137.353	141.228	200.748	341.976	28.628	39.811	68.439	112.203	154.456	266.659	21.827	32.077	53.904	33.216	43.851	77.067
B	29.192	33.718	62.910	76.086	85.810	161.896	15.433	15.431	30.864	60.025	68.325	128.350	10.826	12.012	22.838	16.457	18.501	34.958
C	146.966	182.981	329.947	336.432	393.654	730.086	73.901	79.357	153.258	264.799	307.371	572.170	55.074	64.221	119.295	84.174	93.726	177.900
D	16.547	23.049	39.596	41.894	58.587	100.481	8.228	10.376	18.604	36.061	46.004	82.065	4.696	6.682	11.378	9.736	12.537	22.273
G	15.130	43.838	58.968	45.703	106.313	152.016	9.740	24.605	34.345	36.840	75.017	111.857	6.615	16.095	22.710	11.671	17.415	29.086
H	3.606	13.356	16.962	9.594	36.582	46.176	2.501	9.089	11.590	9.410	38.168	47.578	1.407	6.073	7.480	2.390	9.153	11.543
J	31.290	47.473	78.763	73.196	105.537	178.733	18.941	26.414	45.355	64.196	87.185	151.381	9.632	13.521	23.153	18.196	24.807	43.003
L	2.761	4.091	6.852	7.171	9.910	17.081	1.867	2.580	4.447	6.235	8.254	14.489	989	1.646	2.635	1.729	2.306	4.035
M	33.874	49.481	83.355	97.490	140.441	237.931	21.850	28.797	50.647	68.166	95.298	163.464	10.126	15.434	25.560	19.654	26.906	46.560
N	86.085	148.476	234.561	208.144	360.851	568.995	48.171	76.487	124.658	160.573	267.304	427.877	29.084	52.810	81.894	46.292	75.198	121.490
P	1.154	1.717	2.871	3.581	4.914	8.495	618	800	1.418	2.759	3.922	6.681	303	450	753	851	1.098	1.949
R	33.739	38.936	72.675	80.266	91.034	171.300	18.192	20.780	38.972	58.908	67.972	126.880	11.038	12.726	23.764	18.651	20.139	38.790
S	17.963	22.962	40.925	46.174	61.423	107.597	9.957	12.183	22.140	35.213	45.786	80.999	5.460	6.765	12.225	9.699	11.519	21.218
V	984	754	1.738	3.100	1.998	5.098	874	553	1.427	2.991	2.101	5.092	607	431	1.038	700	608	1.308
ostalo	9.199	13.241	22.440	21.614	33.339	54.953	4.814	6.688	11.502	18.393	27.792	46.185	3.189	4.450	7.639	4.294	5.493	9.787
SKUPAJ	485.597	704.319	1.189.916	1.191.673	1.691.141	2.882.814	263.715	353.951	617.666	936.772	1.294.955	2.231.727	170.873	245.393	416.266	277.710	363.257	640.967

Tabela 3.6 se nadaljuje ...

Tabela 3.6: Število izdanih receptov po ATC skupinah in spolu ter statističnih regijah, Slovenija, 2014

STATISTIČNE REGIJE SLOVENIJE																		
ATC	Jugovzhodna Slovenija			Osrednjeslovenska			Gorenjska			Notranjsko-kraška			Goriška			Obalno-kraška		
	Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
A	60.831	84.569	145.400	196.818	299.468	496.286	73.206	109.436	182.642	21.278	30.272	51.550	43.911	62.962	106.873	43.881	62.206	106.087
B	31.452	33.558	65.010	107.144	120.847	227.991	44.127	49.919	94.046	11.532	11.912	23.444	27.079	30.163	57.242	23.565	24.403	47.968
C	163.240	175.791	339.031	508.861	577.902	1.086.763	191.387	218.193	409.580	55.325	60.692	116.017	124.939	139.835	264.774	108.230	123.418	231.648
D	20.081	24.885	44.966	67.878	88.317	156.195	25.548	33.533	59.081	7.528	9.598	17.126	13.658	17.225	30.883	14.842	18.537	33.379
G	23.547	37.551	61.098	74.345	135.787	210.132	29.547	54.992	84.539	8.249	12.004	20.253	19.087	28.301	47.388	20.124	29.143	49.267
H	4.952	17.697	22.649	18.637	85.811	104.448	7.347	30.116	37.463	2.105	8.358	10.463	4.252	17.777	22.029	4.263	18.977	23.240
J	34.906	46.912	81.818	109.504	158.740	268.244	40.940	58.577	99.517	13.913	17.975	31.888	24.961	34.347	59.308	24.891	34.545	59.436
L	3.236	4.538	7.774	11.305	19.111	30.416	4.748	6.707	11.455	1.418	2.007	3.425	3.582	4.781	8.363	3.155	4.279	7.434
M	35.754	48.126	83.880	102.296	164.288	266.584	42.639	62.637	105.276	12.941	19.540	32.481	26.844	41.202	68.046	21.054	32.141	53.195
N	81.260	136.549	217.809	256.948	438.752	695.700	104.803	181.367	286.170	31.458	53.907	85.365	58.595	102.880	161.475	60.766	100.657	161.423
P	2.016	2.427	4.443	6.488	9.019	15.507	2.224	3.177	5.401	586	692	1.278	922	1.394	2.316	1.194	1.569	2.763
R	33.831	37.422	71.253	114.990	135.615	250.605	49.293	54.912	104.205	14.058	16.033	30.091	25.083	27.436	52.519	26.547	31.277	57.824
S	19.443	24.830	44.273	72.344	106.647	178.991	30.040	41.688	71.728	7.570	9.869	17.439	17.426	22.201	39.627	19.443	25.755	45.198
V	1.694	1.035	2.729	5.595	4.386	9.981	1.712	1.430	3.142	497	370	867	952	658	1.610	1.132	701	1.833
ostalo	8.522	11.809	20.331	34.755	50.994	85.749	16.967	25.295	42.262	3.549	4.806	8.355	5.093	7.682	12.775	6.375	9.015	15.390
SKUPAJ	524.765	687.699	1.212.464	1.687.908	2.395.684	4.083.592	664.528	931.979	1.596.507	192.007	258.035	450.042	396.384	538.844	935.228	379.462	516.623	896.085

Tabela 3.7: Vrednost izdanih zdravil na recepte po ATC skupinah, spolu ter statističnih regijah, Slovenija, 2014

STATISTIČNE REGIJE SLOVENIJE																			
ATC	Pomurska			Podravska			Koroška			Savinjska			Zasavska			Spodnje-posavska			
	Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
A	1.572.384	1.780.022	3.352.406	3.999.020	4.322.814	8.321.834	794.960	864.533	1.659.493	3.176.631	3.232.891	6.409.522	705.157	772.378	1.477.535	923.778	946.459	1.870.237	
B	1.472.621	1.083.976	2.556.597	2.331.913	2.666.827	4.998.740	777.205	445.804	1.223.009	2.302.987	2.021.940	4.324.927	367.991	391.303	759.294	566.490	450.115	1.016.605	
C	2.552.759	3.030.164	5.582.923	6.039.265	6.788.509	12.827.774	1.288.097	1.403.397	2.691.494	4.891.922	5.490.656	10.382.578	1.005.399	1.120.891	2.126.290	1.527.207	1.584.192	3.111.399	
D	228.948	262.356	491.304	619.445	677.427	1.296.872	115.420	120.525	235.945	551.203	576.929	1.128.132	63.879	75.902	139.781	134.874	130.264	265.138	
G	563.590	873.200	1.436.790	1.638.529	2.304.118	3.942.647	348.972	524.946	873.918	1.301.947	1.707.683	3.009.630	252.483	371.472	623.955	375.070	366.974	742.044	
H	159.819	214.002	373.821	514.007	783.294	1.297.301	109.602	157.637	267.239	582.281	760.996	1.343.277	57.386	165.398	222.784	117.595	140.187	257.782	
J	554.460	524.661	1.079.121	1.665.211	1.278.171	2.943.382	312.000	375.725	687.725	1.387.099	1.118.690	2.505.789	241.427	186.127	427.554	302.749	295.885	598.634	
L	2.261.426	2.273.869	4.535.295	5.562.234	5.159.747	10.721.981	1.171.944	1.427.839	2.599.783	5.023.692	4.261.892	9.285.584	901.480	1.032.763	1.934.243	1.333.868	1.387.117	2.720.985	
M	368.793	689.433	1.058.226	861.251	1.897.403	2.758.654	206.439	406.387	612.826	611.711	1.371.832	1.983.543	101.253	219.778	321.031	168.103	332.881	500.984	
N	1.923.360	2.802.552	4.725.912	4.458.414	6.869.031	11.327.445	1.154.432	1.654.341	2.808.773	3.553.571	5.497.198	9.050.769	685.551	1.035.837	1.721.388	964.660	1.374.987	2.339.647	
P	10.096	14.865	24.961	27.199	36.915	64.114	4.589	5.833	10.422	24.474	35.018	59.492	2.321	3.561	5.882	8.260	10.547	18.807	
R	916.896	799.397	1.716.293	2.249.878	2.105.959	4.355.837	567.894	516.662	1.084.556	1.485.958	1.418.236	2.904.194	329.558	325.623	655.181	457.949	387.516	845.465	
S	198.211	276.575	474.786	507.657	776.129	1.283.786	101.256	138.161	239.417	328.565	499.812	828.377	59.270	83.385	142.655	100.850	141.185	242.035	
V	151.821	125.734	277.555	606.516	304.867	911.383	119.209	83.862	203.071	494.558	371.436	865.994	103.729	84.442	188.171	90.368	103.323	193.691	
ostalo	161.289	233.764	395.053	432.031	628.150	1.060.181	95.229	118.672	213.901	418.382	563.108	981.490	64.263	84.866	149.129	98.018	98.787	196.805	
SKUPAJ	13.096.473	14.984.570	28.081.043	31.512.570	36.599.361	68.111.931	7.167.248	8.244.324	15.411.572	26.134.981	28.928.317	55.063.298	4.941.147	5.953.726	10.894.873	7.169.839	7.750.419	14.920.258	

Tabela 3.7 se nadaljuje ...

Tabela 3.7: Vrednost izdanih zdravil na recepte po ATC skupinah, spolu ter statističnih regijah, Slovenija, 2014

STATISTIČNE REGIJE SLOVENIJE																		
ATC	Jugovzhodna Slovenija			Osrednjeslovenska			Gorenjska			Notranjsko-kraška			Goriška			Obalno-kraška		
	Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
A	1.607.720	1.660.262	3.267.982	5.636.386	6.191.253	11.827.639	2.373.554	2.632.379	5.005.933	644.638	695.193	1.339.831	1.276.193	1.579.092	2.855.285	1.330.655	1.422.552	2.753.207
B	877.813	815.601	1.693.414	3.672.783	3.411.700	7.084.483	1.811.411	1.368.155	3.179.566	409.863	505.653	915.516	976.214	905.304	1.881.518	765.329	856.711	1.622.040
C	3.009.467	3.046.799	6.056.266	9.483.189	10.289.776	19.772.965	3.697.401	3.961.285	7.658.686	1.008.340	1.113.931	2.122.271	2.268.925	2.396.238	4.665.163	1.970.528	2.186.678	4.157.206
D	278.334	273.784	552.118	890.468	992.613	1.883.081	352.271	378.774	731.045	105.242	111.201	216.443	183.937	194.629	378.566	223.775	232.910	456.685
G	769.065	810.236	1.579.301	2.605.314	3.128.566	5.733.880	1.118.128	1.301.795	2.419.923	300.829	277.291	578.120	761.997	653.059	1.415.056	700.657	731.818	1.432.475
H	230.178	471.611	701.789	1.038.195	1.455.457	2.493.652	414.999	610.404	1.025.403	104.765	82.169	186.934	245.878	299.890	545.768	202.072	375.050	577.122
J	715.123	535.859	1.250.982	3.486.426	2.488.639	5.975.065	943.218	819.998	1.763.216	309.787	208.101	517.888	458.549	465.294	923.843	716.116	494.088	1.210.204
L	2.339.083	2.505.048	4.844.131	9.662.972	9.682.071	19.345.043	3.825.397	3.650.687	7.476.084	1.285.549	1.149.894	2.435.443	2.855.193	2.505.430	5.360.623	2.277.344	1.933.080	4.210.424
M	303.308	612.449	915.757	1.022.704	2.909.754	3.932.458	433.775	1.093.454	1.527.229	121.135	313.884	435.019	288.246	664.920	953.166	209.216	510.606	719.822
N	1.697.967	2.668.938	4.366.905	6.991.328	10.044.566	17.035.894	2.664.896	3.931.417	6.596.313	735.080	1.146.263	1.881.343	1.516.260	2.234.480	3.750.740	1.660.749	2.400.887	4.061.636
P	19.888	23.000	42.888	53.235	75.150	128.385	19.686	26.743	46.429	4.913	5.804	10.717	7.989	11.413	19.402	11.891	15.678	27.569
R	958.219	928.321	1.886.540	3.354.701	3.377.456	6.732.157	1.515.431	1.444.232	2.959.663	432.148	376.050	808.198	686.884	568.703	1.255.587	720.052	718.783	1.438.835
S	211.025	322.037	533.062	800.159	1.351.964	2.152.123	352.524	546.267	898.791	74.037	114.081	188.118	195.015	274.061	469.076	211.172	317.178	528.350
V	263.650	195.991	459.641	908.925	647.922	1.556.847	260.175	199.647	459.822	79.730	79.571	159.301	225.148	163.286	388.434	211.356	133.651	345.007
ostalo	192.923	243.537	436.460	803.610	1.091.922	1.895.532	382.832	518.464	901.296	82.846	104.211	187.057	116.244	175.584	291.828	161.167	187.832	348.999
SKUPAJ	13.473.763	15.113.473	28.587.236	50.410.395	57.138.809	107.549.204	20.165.698	22.483.701	42.649.399	5.698.902	6.283.297	11.982.199	12.062.672	13.091.383	25.154.055	11.372.079	12.517.502	23.889.581

3.5 Predpisovanje zdravil po ATC skupinah, starostnih skupinah in spolu

Tabeli 3.8 in 3.9 prikazujeta število izdanih receptov ter vrednost zdravil glede na starostne skupine in spol prebivalcev, katerim so bila izdana zdravila iz posameznih ATC skupin.

Pogostnost predpisovanja zdravil je v večini starostnih skupin večja za žensko populacijo. Izjema so starostne skupine 0 do 4 let, 5 do 9 let in 10 do 14 let, v katerih prejemajo moški zdravila pogosteje kot ženske.

Stroški za zdravila so večji za ženske, z izjemo stroškov za zdravila v starostnih skupinah 0 do 4 let, 5 do 9 let, 10 do 14 let, 50 do 59 let in 60 do 69 let. Tudi po 69. letu so stroški za zdravila na enega prebivalca večji za moške, v absolutnih številkah pa so zaradi manjšega števila moških nižji kot za žensko populacijo.

V starosti od 0-9 let so bila najbolj pogosto predpisana zdravila iz skupine J, v starosti 10-14 let zdravila iz skupine R, v starosti 15-29 let zdravila iz skupine G (na račun žensk), v starosti 30-49 let zdravila iz skupine N, v starosti 50 let in več pa zdravila iz skupine C.

Stroški so bili v starosti 0-9let največji za zdravila iz skupine J, v starosti 10-14 let za zdravila iz skupine H, v starosti 15-19 let za zdravila iz skupine G, v starosti 20-59 let za zdravila iz skupine L, v starosti 60 let in več pa za zdravila iz skupine C.

Tabela 3.8: Število izdanih zdravil na recepte po ATC skupinah, spolu ter starostnih skupinah, Slovenija, 2014

STAROSTNE SKUPINE																					
ATC	0–4 let			5–9 let			10–14 let			15–19 let			20–29 let			30–39 let			40–49 let		
	Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
A	33.219	35.206	68.425	4.643	4.651	9.294	5.186	6.807	11.993	5.650	10.688	16.338	18.026	30.388	48.414	37.724	51.448	89.172	70.378	83.067	153.445
B	4.240	2.994	7.234	628	554	1.182	496	1.061	1.557	809	2.948	3.757	2.653	16.536	19.189	6.648	25.548	32.196	19.488	24.763	44.251
C	759	305	1.064	665	372	1.037	1.007	715	1.722	1.766	1.260	3.026	7.752	6.124	13.876	36.451	21.651	58.102	141.115	93.041	234.156
D	23.564	20.794	44.358	11.732	10.580	22.312	9.553	11.987	21.540	16.202	18.201	34.403	21.265	32.431	53.696	25.828	34.580	60.408	27.921	38.897	66.818
G	528	97	625	148	205	353	214	1.120	1.334	446	43.423	43.869	2.023	172.182	174.205	4.727	141.128	145.855	9.965	101.890	111.855
H	531	268	799	2.213	1.719	3.932	1.286	1.485	2.771	977	1.951	2.928	2.849	12.018	14.867	5.646	28.434	34.080	7.754	37.637	45.391
J	63.302	56.382	119.684	37.772	37.897	75.669	16.621	17.593	34.214	15.512	23.166	38.678	34.004	63.012	97.016	54.259	89.315	143.574	50.115	80.267	130.382
L	157	110	267	339	354	693	299	413	712	539	649	1.188	1.713	2.003	3.716	4.095	4.993	9.088	5.775	9.852	15.627
M	17.383	13.997	31.380	8.273	7.414	15.687	4.535	5.554	10.089	6.513	11.407	17.920	25.277	32.968	58.245	48.426	60.045	108.471	69.094	100.730	169.824
N	51.077	45.793	96.870	19.696	17.982	37.678	15.511	12.582	28.093	14.072	16.797	30.869	55.199	56.765	111.964	120.888	126.351	247.239	142.385	220.999	363.384
P	2.951	2.983	5.934	3.448	3.782	7.230	1.290	1.472	2.762	414	745	1.159	1.160	2.516	3.676	2.721	5.079	7.800	2.998	4.451	7.449
R	51.675	38.608	90.283	33.959	24.402	58.361	24.622	18.123	42.745	16.708	19.265	35.973	29.405	39.057	68.462	42.797	55.927	98.724	43.833	66.535	110.368
S	43.987	38.071	82.058	16.551	14.830	31.381	8.492	7.669	16.161	6.205	7.452	13.657	15.244	16.852	32.096	23.476	26.569	50.045	24.656	29.381	54.037
V	2.657	2.109	4.766	558	322	880	731	569	1.300	580	450	1.030	612	559	1.171	708	640	1.348	1.160	976	2.136
ostalo	27.343	24.616	51.959	7.908	8.738	16.646	4.121	4.936	9.057	3.421	4.956	8.377	5.816	10.384	16.200	7.655	11.988	19.643	9.853	16.137	25.990
SKUPAJ	323.373	282.333	605.706	148.533	133.802	282.335	93.964	92.086	186.050	89.814	163.358	253.172	222.998	493.795	716.793	422.049	683.696	1.105.745	626.490	908.623	1.535.113

Tabela 3.8 se nadaljuje ...

Tabela 3.8: Število izdanih zdravil na recepte po ATC skupinah, spolu ter starostnih skupinah, Slovenija, 2014

STAROSTNE SKUPINE																		
ATC	50–59 let			60–69 let			70–79 let			80–84 let			85 let +			Nedef.		
	Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp			Št. izdanih Rp		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
A	164.694	180.930	345.624	225.975	252.393	478.368	179.555	289.839	469.394	55.784	132.762	188.546	32.819	121.514	154.333	481	409	890
B	71.362	47.086	118.448	133.587	87.661	221.248	137.168	144.179	281.347	47.357	78.133	125.490	28.063	72.832	100.895	419	304	723
C	432.999	336.575	769.574	660.453	588.045	1.248.498	563.190	740.023	1.303.213	172.173	339.891	512.064	94.195	288.535	382.730	803	604	1.407
D	39.634	52.330	91.964	42.592	48.300	90.892	31.992	44.146	76.138	9.749	19.064	28.813	6.047	17.411	23.458	618	610	1.228
G	36.775	51.950	88.725	85.240	32.111	117.351	102.039	21.951	123.990	35.041	7.314	42.355	20.990	5.249	26.239	2.462	2.443	4.905
H	11.977	58.931	70.908	16.345	66.683	83.028	13.962	50.862	64.824	4.583	18.493	23.076	2.277	12.468	14.745	64	208	272
J	59.209	91.635	150.844	60.041	74.603	134.644	46.428	63.145	109.573	15.674	28.612	44.286	11.127	30.003	41.130	502	403	905
L	8.782	15.772	24.554	10.471	15.840	26.311	10.044	12.901	22.945	3.953	4.377	8.330	2.003	2.914	4.917	26	32	58
M	111.365	146.332	257.697	104.365	129.540	233.905	69.090	125.584	194.674	18.711	51.641	70.352	9.410	38.796	48.206	246	283	529
N	216.570	347.777	564.347	219.400	329.698	549.098	193.729	385.647	579.376	72.470	212.273	284.743	49.964	220.764	270.728	1.218	1.810	3.028
P	2.982	3.950	6.932	2.551	2.969	5.520	1.518	2.039	3.557	368	629	997	248	521	769	47	43	90
R	63.453	90.450	153.903	76.625	80.479	157.104	65.734	67.071	132.805	22.335	28.957	51.292	13.113	25.134	38.247	337	274	611
S	33.972	48.997	82.969	43.721	61.352	105.073	46.744	76.345	123.089	16.876	33.955	50.831	10.555	29.877	40.432	253	278	531
V	2.872	1.684	4.556	4.337	2.598	6.935	4.462	3.090	7.552	1.420	1.184	2.604	738	840	1.578	3	4	7
ostalo	16.696	25.127	41.823	20.412	26.507	46.919	19.616	31.039	50.655	7.987	16.917	24.904	5.768	19.142	24.910	168	117	285
SKUPAJ	1.273.342	1.499.526	2.772.868	1.706.115	1.798.779	3.504.894	1.485.271	2.057.861	3.543.132	484.481	974.202	1.458.683	287.317	886.000	1.173.317	7.647	7.822	15.469

STAROSTNE SKUPINE																						
ATC	0–4 let			5–9 let			10–14 let			15–19 let			20–29 let			30–39 let			40–49 let			
	Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
A	175.662	170.536	346.198	100.543	84.819	185.362	112.396	143.449	255.845	164.631	473.841	638.472	526.896	585.208	1.112.104	1.059.66 ₅	990.496	2.050.161	2.108.960	1.777.770	3.886.730	
B	41.373	26.420	67.793	8.334	7.169	15.503	8.641	19.748	28.389	28.273	63.057	91.330	235.513	381.410	616.923	1.342.51 ₅	681.832	2.024.347	1.628.843	1.173.021	2.801.864	
C	17.418	9.154	26.572	73.933	12.351	86.284	91.809	37.037	128.846	63.151	76.012	139.163	162.047	324.081	486.128	616.154	422.525	1.038.679	2.548.624	1.571.633	4.120.257	
D	198.873	176.014	374.887	102.663	106.155	208.818	103.318	138.911	242.229	250.748	228.623	479.371	344.648	404.389	749.037	428.015	416.251	844.266	456.518	475.190	931.708	
G	17.596	4.176	21.772	15.293	9.556	24.849	16.141	23.246	39.387	31.130	788.537	819.667	74.488	3.148.05 ₈	3.222.546	184.678	2.894.23 ₅	3.078.913	378.155	2.191.015	2.569.170	
H	51.205	32.048	83.253	359.596	311.156	670.752	477.239	324.105	801.344	247.287	85.184	332.471	86.985	146.243	233.228	157.858	384.767	542.625	394.896	656.876	1.051.772	
J	641.205	577.734	1.218.939	473.122	487.193	960.315	199.430	249.063	448.493	232.368	290.155	522.523	808.721	752.235	1.560.956	1.957.47 ₅	1.222.69 ₃	3.180.168	1.893.860	1.104.453	2.998.313	
L	32.547	23.000	55.547	77.651	108.855	186.506	167.753	259.069	426.822	261.847	427.127	688.974	1.567.352	1.916.20 ₄	3.483.556	4.301.96 ₂	4.528.79 ₄	8.830.756	6.036.090	6.854.540	12.890.630	
M	73.186	59.800	132.986	38.557	35.498	74.055	25.404	30.865	56.269	34.937	63.940	98.877	152.021	199.824	351.845	330.185	412.457	742.642	557.451	823.140	1.380.591	
N	258.316	226.315	484.631	220.099	156.747	376.846	397.754	192.527	590.281	335.464	299.596	635.060	1.616.098	1.299.84 ₅	2.915.943	3.083.17 ₅	2.776.76 ₄	5.859.939	3.492.372	4.959.275	8.451.647	
P	28.968	29.581	58.549	34.581	37.650	72.231	13.486	15.087	28.573	4.338	7.031	11.369	10.899	20.320	31.219	21.735	42.017	63.752	22.474	35.794	58.268	
R	481.075	332.290	813.365	363.220	235.291	598.511	284.520	224.629	509.149	227.418	242.156	469.574	509.293	577.096	1.086.389	859.974	946.798	1.806.772	1.066.581	1.364.261	2.430.842	
S	211.968	181.494	393.462	95.311	81.514	176.825	58.577	49.494	108.071	43.998	49.694	93.692	105.782	116.800	222.582	169.556	195.880	365.436	216.111	280.761	496.872	
V	281.988	240.409	522.397	131.811	78.445	210.256	158.674	110.338	269.012	148.582	121.083	269.665	200.670	175.432	376.102	218.835	171.867	390.702	226.088	173.091	399.179	
ostalo	627.267	533.983	1.161.250	211.937	225.122	437.059	110.537	135.397	245.934	80.631	112.374	193.005	130.952	194.180	325.132	163.294	230.114	393.408	204.681	348.796	553.477	
SKUP AJ	3.138.64 ₇	2.622.95 ₄	5.761.601	2.306.6 ₅₁	1.977.52 ₁	4.284.17 ₂	2.225.67 ₉	1.952.96 ₅	4.178.64 ₄	2.154.80 ₃	3.328.41 ₀	5.483.21 ₃	6.532.365	10.241.3 ₂₅	16.773.690	14.895.07 ₆	16.317.490	31.212 _{.566}	21.231.704	23.789.61 ₆	45.021 _{.320}	

Tabela 3.9: Vrednost izdanih zdravil na recepte po ATC skupinah, spolu ter starostnih skupinah, Slovenija, 2014

Tabela 3.9 se nadaljuje ...

Tabela 3.9: Vrednost izdanih zdravil na recepte po ATC skupinah, spolu ter starostnih skupinah, Slovenija, 2014

STAROSTNE SKUPINE																			
ATC	50–59 let			60–69 let			70–79 let			80–84 let			85 let +			Nedef.			
	Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			Vrednost izdanih zdravil na Rp			
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
A	5.226.265	4.112.981	9.339.246	7.314.219	6.156.341	13.470.560	5.156.297	6.586.626	11.742.923	1.370.260	2.755.345	4.125.605	711.585	2.249.111	2.960.696	13.697	13.305	27.002	
B	2.343.746	1.455.278	3.799.024	3.807.264	2.435.406	6.242.670	4.422.044	4.348.783	8.770.827	1.552.890	2.310.511	3.863.401	904.442	2.015.044	2.919.486	8.742	5.410	14.152	
C	8.026.311	6.044.430	14.070.741	12.316.766	10.426.797	22.743.563	10.205.069	12.953.563	23.158.632	3.017.168	5.804.077	8.821.245	1.588.175	4.718.556	6.306.731	15.874	12.300	28.174	
D	624.275	657.845	1.282.120	620.444	576.658	1.197.102	428.930	471.308	900.238	114.237	198.730	312.967	64.418	168.261	232.679	10.709	8.984	19.693	
G	1.312.923	1.409.807	2.722.730	3.067.802	1.123.880	4.191.682	3.595.434	899.018	4.494.452	1.206.709	304.031	1.510.740	711.139	172.510	883.649	125.093	83.107	208.200	
H	666.424	911.590	1.578.014	640.538	1.243.612	1.884.150	574.949	918.286	1.493.235	79.497	296.730	376.227	38.608	194.762	233.370	1.695	10.736	12.431	
J	2.018.727	1.332.045	3.350.772	1.695.257	1.157.737	2.852.994	774.045	865.394	1.639.439	235.344	364.262	599.606	156.053	383.272	539.325	6.558	5.002	11.560	
L	8.103.072	8.541.837	16.644.909	8.632.262	6.989.785	15.622.047	7.065.831	5.323.727	12.389.558	1.655.009	1.489.494	3.144.503	595.211	505.093	1.100.304	3.595	1.912	5.507	
M	1.045.995	1.567.835	2.613.830	1.124.261	2.073.711	3.197.972	875.992	3.130.726	4.006.718	276.113	1.508.547	1.784.660	157.299	1.109.999	1.267.298	4.533	6.439	10.972	
N	4.874.608	7.109.685	11.984.293	5.373.229	6.643.842	12.017.071	5.240.215	8.289.075	13.529.290	1.845.768	4.698.653	6.544.421	1.244.349	4.976.242	6.220.591	24.821	31.931	56.752	
P	22.460	29.151	51.611	18.081	21.948	40.029	11.640	16.276	27.916	2.797	5.131	7.928	2.465	4.016	6.481	617	525	1.142	
R	2.116.142	2.383.267	4.499.409	3.196.724	2.538.545	5.735.269	2.994.565	2.303.130	5.297.695	1.018.818	1.038.765	2.057.583	553.215	777.503	1.330.718	4.023	3.207	7.230	
S	395.849	635.260	1.031.109	647.070	968.121	1.615.191	748.931	1.257.897	2.006.828	271.879	542.132	814.011	172.394	479.367	651.761	2.315	2.421	4.736	
V	475.050	227.122	702.172	649.998	436.069	1.086.067	678.102	444.673	1.122.775	235.904	173.800	409.704	109.409	141.254	250.663	74	149	223	
ostalo	362.107	509.072	871.179	447.116	490.222	937.338	395.579	626.825	1.022.404	155.840	307.813	463.653	115.163	332.486	447.649	3.730	2.513	6.243	
SKUPAJ	37.613.954	36.927.205	74.541.159	49.551.031	43.282.674	92.833.705	43.167.623	48.435.307	91.602.930	13.038.233	21.798.021	34.836.254	7.123.925	18.227.476	25.351.401	226.076	187.941	414.017	

3.6 Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine na 5. nivoju ATC klasifikacije

V letu 2014 je bila najpogosteje predpisana učinkovina paracetamol, sledi ji acetilsalicilna kislina. Med prvimi desetimi so kar štiri učinkovine iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev (bisoprolol), zaviralec angiotenzinske konvertaze (perindopril) ter rosuvastatin in atorvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov. Med prvimi desetimi sta dve učinkovini iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje, in sicer analgetika paracetamol (antipiretik) ter tramadol v kombinacijah (opioid).

Tabela 3.10: Najpogosteje predpisane učinkovine, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v šte. Rp
N02BE01	paracetamol	623.312	3,7
B01AC06	acetilsalicilna kislina	548.111	3,3
A02BC02	pantoprazol	473.573	2,8
C07AB07	bisoprolol	455.796	2,7
M01AB05	diklofenak	361.969	2,2
C09AA04	perindopril	360.623	2,1
M01AE02	naproksen	340.645	2,0
N02AX52	tramadol, kombinacije	312.859	1,9
C10AA07	rosuvastatin	304.015	1,8
C10AA05	atorvastatin	289.351	1,7
SKUPAJ		4.070.254	24,2

Največ sredstev je bilo porabljenih za inhibitor TNF-a adalimumab, sledijo atorvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje serumskih lipidov, zaviralec protonske črpalke pantoprazol ter salmeterol in flutikazon iz skupine adrenergikov in drugih učinkovin za obstruktivne pljučne bolezni.

Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so kar štiri iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja, in sicer rosuvastatin iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov, zaviralca angiotenzinske konvertaze (perindopri in perindopril z diuretiki) ter selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev (bisoprolol).

Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so tri iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje, vse tri spadajo med zdravila za zaviranje imunske odzivnosti: inhibitorja TNF-a adalimumab in etanercept ter lenalidomid, ki spada med druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti.

Tabela 3.11: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
L04AB04	adalimumab	11.925.611	2,8
C10AA07	rosuvastatin	6.036.272	1,4
A02BC02	pantoprazol	5.760.110	1,4
R03AK06	salmeterol in flutikazon	5.436.921	1,3
A10AD05	insulin aspart	5.024.058	1,2
C09BA04	perindopril in diuretiki	4.953.646	1,2
C09AA04	perindopril	4.836.193	1,1
L04AX04	lenalidomid	4.762.484	1,1
L04AB01	etanercept	4.581.232	1,1
C07AB07	bisoprolol	4.444.292	1,0
SKUPAJ		57.760.820	13,6

3.7 Poraba zdravil po ATC klasifikaciji, prikazana v številu definiranih dnevni odmerkov (DDD) in DID

V tabeli 3.12 in na sliki 3.7 prikazujemo trend porabe zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2009 do leta 2014.

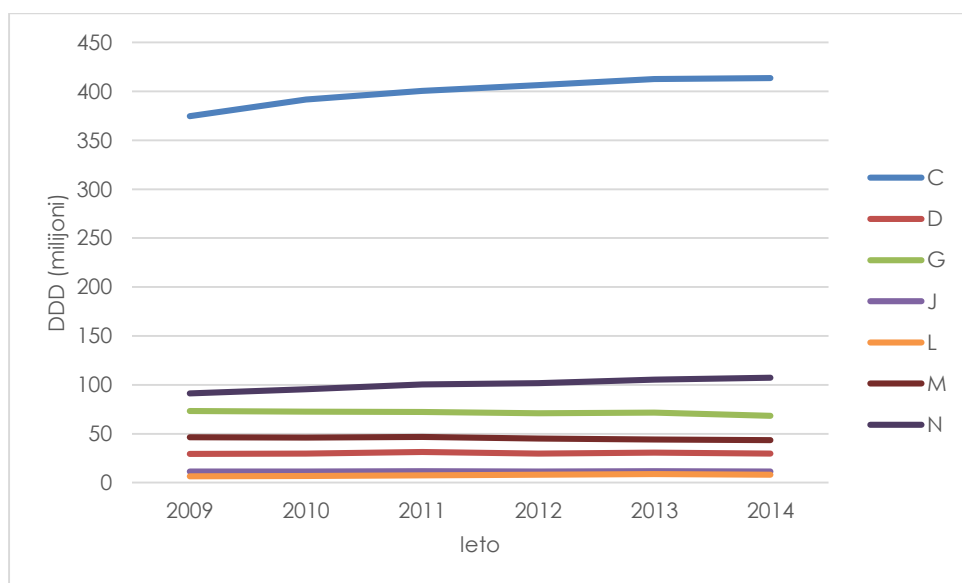
V tabeli 3.13 in na sliki 3.8 prikazujemo ta trend, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2009 do leta 2014. Podatki o porabi zdravil v DDD/1000 prebivalcev na dan so uporabni tudi za mednarodne primerjave, kot tudi za ugotavljanje trendov predpisovanja količine učinkovin iz posameznih skupin zdravil.

V primerjavi z letom 2013 vidimo v letu 2014 porast števila DDD in DID v vseh skupinah, razen v skupinah G (zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni), D (zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva), M (zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema), L (zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji) in J (zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij).

V zadnjih 6 letih pa je trend upada porabe opazen predvsem v skupinah G in M. V skupini J je poraba v tem obdobju praktično nespremenjena.

Tabela 3.12: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2014

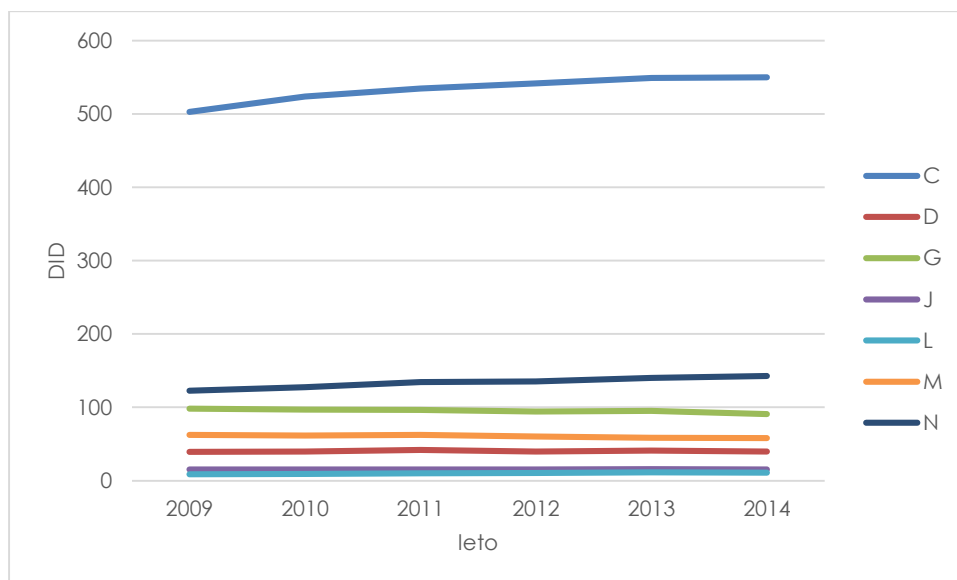
	DDD 2009	DDD 2010	DDD 2011	DDD 2012	DDD 2013	DDD 2014
A	111.030.704	120.169.134	128.344.628	133.915.200	138.680.372	142.117.700
B	59.810.885	62.517.807	65.402.517	68.525.672	72.387.825	77.936.229
C	374.822.500	391.755.325	400.612.684	406.488.850	412.681.448	413.691.091
D	29.438.435	29.596.482	31.247.441	29.845.633	30.857.795	29.822.682
G	73.206.444	72.586.731	72.210.951	70.877.518	71.541.472	68.200.399
H	12.960.945	13.751.122	14.801.951	15.377.207	16.179.821	16.793.851
J	11.416.049	11.451.139	11.566.191	11.497.778	11.695.344	11.474.615
L	6.413.751	6.848.815	7.408.899	8.003.001	8.665.494	8.196.464
M	46.473.029	46.052.367	46.648.429	45.158.021	44.054.560	43.582.482
N	91.335.826	95.470.927	100.563.381	101.621.554	105.340.959	107.320.659
P	150.638	166.883	251.413	247.938	270.732	311.596
R	46.550.156	48.212.738	49.291.712	48.826.902	50.665.569	52.136.718
S	12.532.712	13.262.745	13.872.869	14.166.807	14.617.204	15.285.780
V	144.168	164.439	219.451	281.552	327.779	550.761

Slika 3.7: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD

Tabela 3.13: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije v letih 2009 do 2014

	DID 2009	DID 2010	DID 2011	DID 2012	DID 2013	DID 2014
A	148,94	160,66	171,32	178,43	184,52	188,86
B	80,23	83,58	87,30	91,30	96,31	103,57
C	502,81	523,75	534,75	541,60	549,09	549,76
D	39,49	39,57	41,71	39,77	41,06	39,63
G	98,20	97,04	96,39	94,44	95,19	90,63
H	17,39	18,38	19,76	20,49	21,53	22,32
J	15,31	15,31	15,44	15,32	15,56	15,25
L	8,60	9,16	9,89	10,66	11,53	10,89
M	62,34	61,57	62,27	60,17	58,62	57,92
N	122,52	127,64	134,23	135,40	140,16	142,62
P	0,20	0,22	0,34	0,33	0,36	0,41
R	62,45	64,46	65,80	65,06	67,41	69,29
S	16,81	17,73	18,52	18,88	19,45	20,31
V	0,19	0,22	0,29	0,38	0,44	0,73

Slika 3.8: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID

Podrobnejši podatki o porabi zdravil na vseh petih nivojih ATC klasifikacije, izraženo v definiranih dnevni odmerkih in stroške za zdravila so prikazani v nadaljevanju.

4. PORABA AMBULANTNO PREDPISANIH ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE

Tatja Kostnapfel Rihtar, Petra Klepac, Aleš Korošec, Tone Hribovšek

4.1 A Zdravila za bolezni prebavil in presnove

Zdravila za bolezni prebavil in presnove so razvrščena v 16 podskupin:

- A01 zdravila v zobozdravstvu
- A02 zdravila za kislinsko pogojene bolezni
- A03 zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj
- A04 antiemetiki in zdravila proti slabosti
- A05 zdravila za bolezni žolča in jeter
- A06 odvajala
- A07 antidiaroiiki, protivnetna in protimikrobna zdravila
- A08 zaviralci apetita, brez dietnih pripravkov
- A09 digestivi, vključno z encimi
- A10 zdravila za zdravljenje diabetesa
- A11 vitamini
- A12 minerali
- A13 toniki
- A14 anaboliki za sistemsko zdravljenje
- A15 spodbujevalci apetita
- A16 druga zdravila za bolezni prebavil in presnove

Tabela 4.1: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin A01-A16, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
A	2.034.236	100	102	50.140.905	100	100	24,65	987	142.117.700	188,9
A01	22.766	1,1	103	201.836	0,4	103	8,87	11	214.575	0,3
A02	838.386	41,2	101	11.510.053	23,0	94	13,73	407	44.403.141	59,0
A03	50.688	2,5	95	433.422	0,9	93	8,55	25	937.122	1,2
A04	6.208	0,3	103	443.047	0,9	89	71,37	3	40.554	0,1
A05	5.682	0,3	126	300.268	0,6	120	52,85	3	333.082	0,4
A06	115.952	5,7	107	1.159.125	2,3	111	10,00	56	9.800.727	13,0
A07	47.961	2,4	108	3.116.063	6,2	106	64,97	23	2.428.590	3,2
A08	246	0,0	76	22.496	0,0	92	91,45	0	8.288	0,0
A09	12.418	0,6	113	1.059.787	2,1	116	85,34	6	646.090	0,9
A10	582.399	28,6	102	28.313.752	56,5	101	48,62	283	55.903.025	74,3
A11	260.842	12,8	104	2.158.518	4,3	106	8,28	127	24.845.310	33,0
A12	90.276	4,4	99	980.727	2,0	84	10,86	44	2.514.094	3,3
A16	412	0,0	153	441.812	0,9	243	1072,36	0	43.101	0,1

Za zdravila za bolezni prebavil in presnove je bilo v letu 2014 izdanih več kot dva milijona receptov, v vrednosti 50,1 milijonov evrov. Glede na leto 2013 se je število receptov povečalo za 2 %, stroški pa so ostali na enaki ravni. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz te skupine je znašala 24,65 EUR (v

letu 2012 je bila 26,48 ter v letu 2013 25,05 EUR). V povprečju je vsak prebivalec Slovenije prejel 0,99 recepta z zdravili za bolezni prebavil in presnove.

Predpisanih je bilo 142.117.700 DDD, to je 188,9 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravljenje diabetesa (A10), sledi pa skupina zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02).

A01 Zdravila v zobozdravstvu

Za zdravila v zobozdravstvu je bilo predpisano 22.766 receptov, od tega največ za mikonazol (A01AB09), ki je bil predpisan v 119.324 DDD, kar je 0,16 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Za razne učinkovine (A01AD11) je bilo predpisano 1.851 receptov (93.450 DDD oz. 0,12 DDD na 1000 prebivalcev na dan), največ za dentalni gel 10 g. Sestava gela: lidokainijev klorid 3,3 mg/g + cetilpiridinijev klorid 1 mg/g) in oralno pršilo 50 ml (sestava pršila: kalcijev klorid dihidrat 0,0074 g/50 ml, kalijev hidrogenfosfat 0,0174 g/50 ml, magnezijev klorid heksahidrat 0,0026 g/50 ml, natrijev karmelozat 0,5075 g/50 ml, natrijev klorid 0,0428 g/50 ml, sorbitol 1,5225 g/50 ml).

Benzidamina (A01AD02) je bilo predpisano 297 receptov (v naslednjih oblikah: 1,5 mg/ml oralno pršilo razt. 30 ml, 1,5 mg/ml razt.za grgranje in izpiranje ust 120 ml, 1,5 mg/ml razt.za grgranje in izpiranje ust 240 ml, 3 mg pastila 20x3mg, 3 mg/ml oralno pršilo razt. 15 ml, z okusom limone 3 mg pastile 20x, z okusom pomaranče in medu 3 mg pastila 20x).

A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni

Ta skupina predstavlja največji delež celotne skupine A v številu receptov (41,2 %). Število receptov za skupino A02 se je v letu 2014 glede na prejšnje leto povečalo za 1 %, vrednost izdanih zdravil pa se je znižala za 6 %.

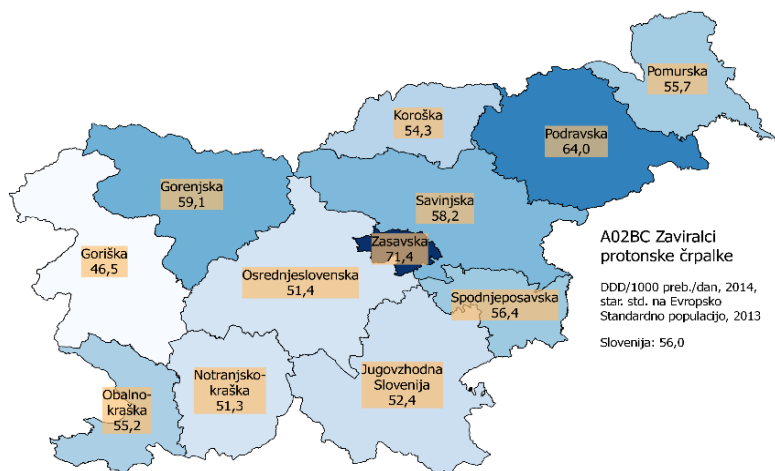
Najpogosteje so predpisana zdravila iz skupine A02B, to so zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni, preko 826 tisoč receptov, od tega največ zaviralci protonske črpalke (A02BC), preko 768 tisoč receptov. Delež teh receptov je višji za dva odstotka od leta 2013, vrednost izdanih zdravil se je v istem obdobju znižala za 6 %. Izdanih je bilo 373 receptov na 1000 prebivalcev.

Predpisanih je bilo 41.710.557 DDD zaviralcev protonske črpalke (A02BC) oziroma 55, 43 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Najpogosteje predpisan zaviralec protonske črpalke je bil pantoprazol (A02BC02) s 474 tisoč recepti, 21.481.207 DDD oz. 28,55 DID, sledita mu esomeprazol (A02BC05) s 148 tisoč recepti in omeprazol (A02BC01) s 133 tisoč recepti.

Predpisovanje pantoprazola se je povečalo več kot za 21 % (leta 2013 je bilo 391 tisoč receptov), za 11 % se je znižalo število receptov z esomeprazolom (leta 2013 je bilo 167 tisoč receptov). Dejanska poraba pantoprazola je še višja, ker je možno zdravila s to učinkovino kupiti v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta (acipan, controloc, nolpaza, pantoprazol Krka, pantoprazol Teva in drugi... .)

Predpisanih je bilo 2.412.552 DDD oz. 3,2 DID antagonistov histaminskih receptorjev H2 (A02BA). Najpogosteje predpisan antagonist histaminskih H2 receptorjev (A02BA) še vedno ostaja ranitidin (A02BA02) z 59 tisoč recepti (leta 2013 64 tisoč receptov). Predpisovanje omenjene skupine se je v letu 2014 zmanjšalo za 9 % glede na prejšnje leto.

Največ so zaviralce protonske črpalke predpisovali v zasavski regiji, sledita podravska in gorenjska regija. Najmanj so jih predpisovali v goriški regiji (slika 4.1).

Slika 4.1: Poraba zaviralcev protoske črpalke v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcijskih motenj

V letu 2014 je bilo predpisanih 50,7 tisoč receptov (leta 2013 pa 53,1 tisoč receptov), kar je za 5 % manj. Njihova vrednost se je zmanjšala za 7 %. Največ je bilo predpisanih propulzivov (A03F), ki so v podskupini A03 zavzemali 71,5 % receptov v vrednosti 292 tisoč EUR, kar je 67,4 % delež stroškov za zdravila v podskupini A03. V podskupini propulzivov (A03F) je bilo predpisanih 846.173 DDD oz. 1,1 DID. Iz podskupine A03F sta se v največji meri predpisovala metoklopramid (A03FA01) z 19 tisoč recepti in domperidon (A03FA03) s 17 tisoč recepti.

A06 Odvajala

Poraba vseh odvajal se je povečala za 7 %. Najpogosteje, v več kot 92 % so bila predpisana osmозна odvajala (A06AD), laktuloza (A06AD11) v več kot 96 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 9.676.611 DDD oz. 12,9 DID osmoznih odvajal (A06AD).

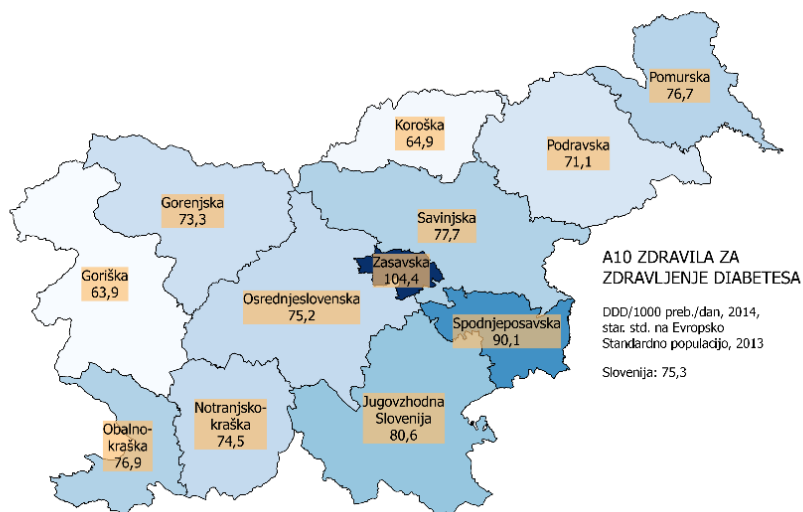
A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) so predstavljala 28,6 % delež števila receptov in 56 % vrednostni delež zdravil skupine A. Glede na leto 2013 se je povečalo število receptov za 2 %, vrednost zdravil pa se je povečala za 1 %.

Število receptov s peroralnimi antidiabetiki (A10B) je znašalo 75 % števila receptov med zdravili za zdravljenje diabetesa. Vrednost teh zdravil pa je bila 41 % stroškov, medtem ko je bilo za inzuline (A10A) porabljeno 59 %.

Povprečna vrednost na enem receptu je za skupino A10 znašala 49 EUR, enako kot leto prej. Povprečna vrednost recepta za inzuline in analoge je znašala 114 EUR, za peroralne antidiabetike pa 26,5 EUR. Na 1000 prebivalcev se predpiše kar 283 receptov za zdravila za zdravljenje diabetesa (A10).

Največ so zdravila za zdravljenje diabetesa predpisovali v zasavski regiji, sledi spodnjeposavska regija. Najmanj so jih predpisovali v goriški in koroški regiji (slika 4.2).

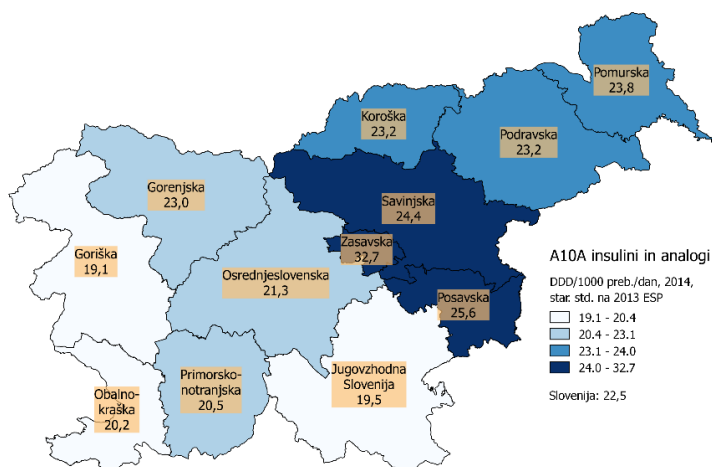

Slika 4.2: Poraba zdravil za zdravljenje diabetesa v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

V letu 2014 se je glede na leto 2013 povečalo število receptov z inzulini in analogi (A10A) za 3 %, prav tako njihova vrednost. Na 1000 prebivalcev se predpiše 71 receptov z inzulini in analogi. V tej skupini je bilo predpisanih je bilo 16.692.048 DDD oz. 22,2 DID.

Največ so se predpisovali insulini in analogi za injiciranje s srednje dolgim delovanjem, s takojšnjim učinkom (A10AD) (skoraj 60 tisoč receptov), vrednost se je povečala za 2 % ter insulini in analogi za injiciranje s hitrim delovanjem (A10AB) (skoraj 40 tisoč receptov), vrednost se je povečala za 5 %.

Največ so inzuline in analoge predpisovali v zasavski, posavski in savinjski regiji, najmanj pa v goriški regiji, jugovzhodni Sloveniji in obalno-kraški regiji (slika 4.3).

Slika 4.3: Poraba insulinov in analogov v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Število receptov s peroralnimi antidiabetiki (A10B) se je povečalo za 2%, vrednost pa je padla za 2%. V tej skupini je bilo predpisanih 39.210.978 DDD oz. 52,1 DID.

Med peroralnimi antidiabetiki je bilo predpisanih največ receptov z bigvanidi (A10BA) in sulfonamidi (A10BB), ki skupaj predstavljata dobrih 83 % vseh predpisanih receptov s peroralnimi antidiabetiki. Glede na leto 2013 se je za 4 % povečalo predpisovanje bigvanidov in za 4 % zmanjšalo predpisovanje inhibitorjev dipeptidil peptidaze 4 (A10BH).

Od bigvanidov imamo v Sloveniji samo metformin (A10BA02), ki je bil predpisan na 207 tisoč receptih v vrednosti 2,3 milijon EUR in v 15.970.570 DDD oz. 21,23 DID. Med sulfonamidnimi antidiabetiki pa sta se največ predpisovala gliklazid (A10BB09) s 85 tisoč recepti v vrednosti skoraj 2 milijona EUR in glimepirid (A10BB12) s 30 tisoč recepti v vrednosti 398 tisoč EUR. Predpisanih je bilo 17.129.055 DDD oz. 22,8 DID sulfonamidnih antidiabetikov.

Za 6 % se je povečalo predpisovanje kombinacij peroralnih antidiabetikov (A10BD).

Opazen je trend zmanjševanja predpisovanja zaviralcev glukozidaze alfa (A10BF), in sicer za 13 % glede na leto 2013.

Peroralne antidiabetike so največ predpisovali v zasavski regiji, sledi spodnjeosavska regija. Najmanj so jih predpisovali v koroški regiji.

A11 Vitamini

Predpisanih je bilo 4 % več receptov za vitamine, ob 6 % povečanju stroškov. Večina receptov in s tem povezanih stroškov pripada vitaminu A in D ter njunim kombinacijam (A11C), kar predstavlja 98,5 % vseh receptov podskupine A11.

Iz podskupine A11C je bilo največ receptov predpisanih s holekalciferolom (vitamin D, A11CC05), in sicer 210 tisoč RP v vrednosti 945 tisoč EUR. Za vitamin D in analoge (A11CC) je bilo predpisanih 23.753.155 DDD oz. 31,6 DID.

A12 Minerali

V primerjavi z letom 2013 se je zmanjšalo število receptov za 1 % in vrednost za 16 %.

Od mineralov se je predpisoval predvsem kalcijev karbonat (A12AA04) s 67 tisoč recepti v vrednosti 657 tisoč EUR in kombinacije mineralov (A12BA30) s 17,5 tisoč recepti v vrednosti 261 tisoč EUR. Predpisalo se je 2.111.143 DDD oz. 2,8 DID kalcija (A12A) in 402.383 DDD oz. 0,5 DID kalija (A12B).

Tabela 4.2: Število predpisanih receptov, DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin A01, A02, A03, A06, A10, A11 in A12 po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
A01- zdravila v zobozdravstvu	22.766	103	201.836	103	8,87	11	214.575	0,3
A01AB09 mikonazol	20.618	103	163.749	103	7,94	10	119.324	0,2
A02 - zdravila za kislinsko pogojene bolezni	838.386	101	11.510.053	94	13,73	407	44.403.141	59,0
A02A - antacidi	11.572	119	599.629	110	51,82	6	280.008	0,4
A02AB - aluminijeve spojine	4	3	126	3	31,50	0	75	0,0
A02AD - zdravila z Al, Ca in Mg	5.826	96	44.334	99	7,61	3	24.383	0,0
A02AH - antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	5.742	164	555.169	112	96,69	3	255.550	0,3
A02B - zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni	826.814	101	10.910.423	93	13,20	401	44.123.134	58,6
A02BA - antagonisti histaminskih receptorjev H2	58.599	91	995.430	91	16,99	28	2.412.552	3,2
A02BC - zaviralci protonске črpalke	768.214	102	9.914.978	94	12,91	373	41.710.557	55,4
A02BX - druga zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni	1	1	15	1	15,00	0	25	0,0
A03 - zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	50.688	95	433.422	93	8,55	25	937.122	1,2
A03A - zdravila za zdravljenje črevesnih funkcionalnih motenj	883	89	5.731	111	6,49	0	3.693	0,0
A03B - alkaloidi volčje češnje in derivati, enokomponentna zdravila	13.500	100	135.162	100	10,01	7	86.700	0,1
A03F - propulzivi	36.245	94	291.997	90	8,06	18	846.173	1,1
A06 – odvajala	115.952	107	1.159.125	111	10,00	56	9.800.727	13,0
A06A – odvajala	115.952	107	1.159.125	111	10,00	56	9.800.727	13,0
A06AB - kontaktna odvajala	5.012	103	35.892	126	7,16	2	66.236	0,1
A06AD - osmozna odvajala	107.484	107	1.084.734	111	10,09	52	9.676.611	12,9
A06AH – periferno delujoči antagonisti opioidnih receptorjev	47	94	12.068	100	256,77	0	980	0,0
A06AX - druga odvajala	3.409	105	26.431	111	7,75	2	56.900	0,1
A10 - zdravila za zdravljenje diabetesa	582.399	102	28.313.752	101	48,62	283	55.903.025	74,3
A10A - insulini in analogi	146.790	103	16.759.395	103	114,17	71	16.692.048	22,2
A10AB - insulini s hitrim delovanjem in analogi	39.758	104	4.092.386	105	102,93	19	4.555.848	6,1
A10AC - insulini s srednje dolgim delovanjem in analogi	18.836	111	1.423.140	111	75,55	9	1.683.263	2,2
A10AD - insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem, s takojšnjim učinkom	59.657	102	6.940.241	102	116,34	29	7.534.613	10,0
A10AE - insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	28.539	101	4.303.628	101	150,80	14	2.918.325	3,9
A10B - peroralni antidiabetiki	435.609	102	11.554.357	98	26,52	211	39.210.978	52,1
A10BA - bigvanidi	206.984	104	2.262.955	105	10,93	100	15.970.570	21,2
A10BB - sulfonamidni antidiabetiki, derivati sečnine	156.205	99	3.829.512	95	24,52	76	17.129.055	22,8
A10BD - kombinacije peroralnih antidiabetikov	32.355	106	2.095.912	94	64,78	16	3.130.554	4,2
A10BF - zaviralci glukozidaze alfa	6.079	87	283.860	84	46,70	3	360.065	0,5
A10BH - zaviralci dipeptidil-peptidase 4 (DPP-4)	15.107	96	1.438.164	93	95,20	7	1.126.562	1,5
A10BX - druga zdravila za zdravljenje diabetesa	18.879	103	1.643.954	113	87,08	9	1.494.172	2,0
A11 - vitamini	260.842	104	2.158.518	106	8,28	127	24.845.310	33,0
A11C - vitamina A in D v kombinacijah	256.800	104	2.108.397	106	8,21	125	24.739.887	32,9
A11CB - vitamina A in D v kombinacijah	15.252	84	103.405	84	6,78	7	986.732	1,3
A11CC - vitamin D in analogi	241.548	106	2.004.992	107	8,30	117	23.753.155	31,6
A12 - minerali	90.276	99	980.727	84	10,86	44	2.514.094	3,3
A12A - kalcij	67.619	98	658.742	78	9,74	33	2.111.143	2,8
A12B - kalij	22.330	100	320.230	101	14,34	11	402.383	0,5

4.2 B Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov so razvrščena v pet podskupin:

- B01 antitrombotiki
- B02 antihemoragiki
- B03 zdravila za zdravljenje slabokrvnosti
- B05 nadomestki krvi in perfuzijske raztopine
- B06 drugi krvni pripravki

V letu 2014 je bilo izdanih 957,5 tisoč receptov, kar je 2 % več kot leta 2013. Vrednost teh zdravil je znašala 31,3 milijonov EUR, kar je 9 % več kot leto poprej.

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov je znašala 32,64 EUR, na tisoč prebivalcev je bilo izdanih 465 receptov.

Predpisanih je bilo 77.936.229 DDD, to je 105,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan (93,1) je bilo predpisanih v skupini antitrombotikov (B01).

Tabela 4.3: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin B, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
B	957.517	100	102	31.255.707	100	109	32,64	465	77.936.229	103,6
B01	829.187	86,6	102	21.015.056	67,2	110	25,34	402	70.028.404	93,1
B02	1.535	0,2	137	4.197.563	13,4	122	2734,57	1	32.438	0,0
B03	123.835	12,9	105	6.011.528	19,2	100	48,54	60	7.800.661	10,4
B05	1.920	0,2	86	16.297	0,1	98	8,49	1	55.526	0,1
B06	1.040	0,1	108	15.263	0,0	107	14,68	1	19.200	0,0

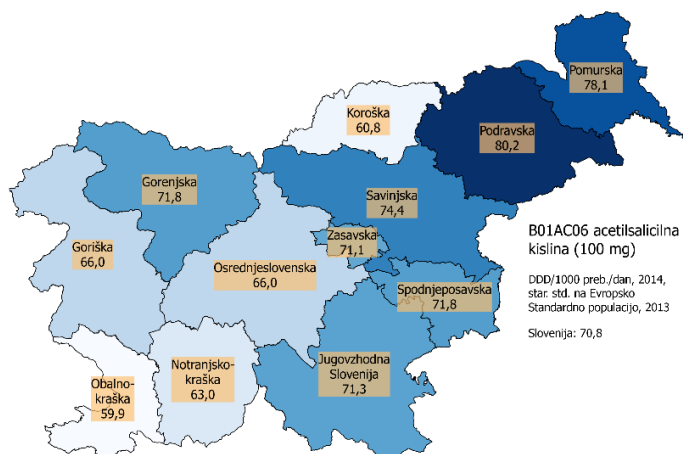
B01 Antitrombotiki

Antitrombotiki so v letu 2014 v okviru ATC skupine B zavzemali 86,6 % delež receptov in 67,2 % delež stroškov za zdravila. Glede na leto 2013 se je število receptov s predpisanimi antitrombotiki povečalo za 2 %, vrednost izdanih zdravil pa 10 %.

Največ porabljenih antitrombotikov je bilo iz podskupine zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC), ki so predstavljali 72,4 % delež v številu receptov in 31 % delež stroškov za antitrombotike.

Najpogosteje predpisana učinkovina z antitrombotiki je acetilsalicilna kislina, in sicer predpisano je bilo 548 tisoč receptov v vrednosti 3,2 milijonov EUR. Porabljeno je bilo 51.495.240 DDD zdravila z [acetilsalicilno kislino 100 mg](#) (B01AC06) oziroma 68,45 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Največ so acetilsalicilno kislino 100 mg predpisovali v podravski regiji, sledi pomurska regija. Najmanj so jo predpisovali v obalno-kraški in koroški regiji (slika 4.4).

Slika 4.4: Poraba acetilsalicilne kisline 100 mg v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Število receptov z antagonisti vitamina K (B01AA) se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 5 %, stroški so se znižali za 8 %. Največ je bilo predpisanih zdravil z varfarinom (B01AA03), predpisanim je bilo 103 tisoč receptov v vrednosti 1 milijon EUR.

V heparinski skupini zdravil (B01AB) je število receptov poraslo za 4 % glede na leto 2013 ob 2 % nižjih stroških za zdravila. Predpisanih je bilo 3.358.837 DDD oz. 4,5 DID zdravil heparinske skupine. Največ so se predpisovala zdravila z dalteparinom (B01AB04) s 37 tisoč recepti v vrednosti 3,8 milijon EUR, nadroparinom (B01AB06) z 21 tisoč recepti v vrednosti 2,4 milijon EUR in enoksaparinom (B01AB05) z 9 tisoč recepti v vrednosti 750 tisoč EUR.

Med direktnimi zaviralci trombina (B01AE) je na slovenskem tržišču prisoten le dabigatraneteksilat (B01AE07) z 18 tisoč recepti v vrednosti 2,8 milijona EUR. Predpisanih je bilo 1.383066 DDD oz. 1,8 DID tega zdravila.

B02 Antihemoragiki

Skupina antihemoragikov predstavlja le 0,2 % delež v tej skupini, predpisanih je bilo 1.535 receptov, a je njihova vrednost znašala 4,2 milijona EUR, kar pa predstavlja 13,4 % delež vrednosti v tej skupini.

Vrednost enega recepta za ta zdravila je znašala 2734,57 EUR in je močno odstopala od povprečne vrednosti enega recepta s predpisanimi antihemoragiki. V letu 2014 je bilo predpisanih 37 % več receptov ob 22 % večjih stroških kot leto poprej.

Največ receptov je bilo predpisanih z eltrombopagom (B02BX05), predpisanim na 720 receptih v vrednosti 852 tisoč EUR in z romiplostimom (B02BX04), predpisanim na 505 receptih v vrednosti 960 tisoč EUR.

Največ sredstev je bilo porabljenih za zdravila s koagulacijskim faktorjem VIII (B02BD02); predpisanih je bilo 269 receptov v vrednosti 2,2 milijon EUR.

B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti

V primerjavi z letom 2013 se je število receptov povečalo za 5 % ob enakih stroških.

Največji delež v številu receptov so predstavljala zdravila z železom, in sicer zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AB). Predpisanih je bilo 5 % več receptov, stroški pa so bili višji za 7 %. Predpisanih je bilo 6.554.297 DDD oz. 87,7 DID zdravil s trovalentnim železom za peroralno uporabo.

Predpisanih je bilo 573.590 DDD oz. 0,8 DID vitamina B12 in folne kisline (B03B).

Največji del stroškov, več kot 65 % so predstavljala druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03X), povprečna vrednost recepta je bila 450,29 EUR. Predpisanih je bilo 672.613 DDD oz. 0,9 DID drugih zdravil za zdravljenje slabokrvnosti. Zdravila iz te skupine so vsebovala eritropoetin (B03XA01) s 4,5 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijon EUR, darbepoetin alfa (B03XA02) s 3 tisoč recepti v vrednosti 1,6 milijon EUR in metokspolietilenglikol epoetin beta (B03XA03) s 1156 receptov v vrednosti 354 tisoč EUR.

Tabela 4.4: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin B01, B03 in B05 po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2013 /2012	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2013 /2012	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
B01 - anti trombotiki	829.187	102	21.015.056	110	25,34	402	70.028.404	93,1
B01AA - antagonisti vitamina K	110.516	95	1.136.292	92	10,28	54	6.934.416	9,2
B01AB - heparinska skupina	68.067	104	6.935.261	98	101,89	33	3.358.837	4,5
B01AC - zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	600.732	99	6.516.667	89	10,85	291	55.244.129	73,4
B01AE - direktni zaviralci trombina	18.162	158	2.757.306	157	151,82	9	1.383.066	1,8
B01AF - direktni zaviralci faktorja Xa	30.162	207	3.536.732	210	117,26	15	3.073.756	4,1
B01AX - drugi anti trombotiki	1.548	105	132.799	102	85,79	1	34.200	0,0
B03 - zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	123.835	105	6.011.528	100	48,54	60	7.800.661	10,4
B03A - zdravila z železom	95.858	103	1.829.461	107	19,09	47	6.554.457	8,7
B03AA - zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo	2	0	11	1	5,50	0	20	0,0
B03AB - zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	95.842	105	1.828.168	107	19,07	47	6.554.297	8,7
B03B - vitamin B12 in folna kislina	19.282	111	266.804	142	13,84	9	573.590	0,8
B03X - druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	8.695	111	3.915.263	95	450,29	4	672.613	0,9
B05 - nadomestki krvi in perfuzijske raztopine	1.920	86	16.297	98	8,49	1	55.526	0,1
B05BB - raztopine za uravnavanje ravnotežja elektrolitov	1.901	86	16.126	99	8,48	1	55.399	0,1
B05CB - raztopine soli	4	133	14	350	3,50	0	2	0,0

4.3 C Zdravila za bolezni srca in ožilja

Zdravila za bolezni srca in ožilja so razvrščena v 9 podskupin:

- C01 zdravila za bolezni srca
- C02 antihipertenzivi
- C03 diuretiki
- C04 periferni vazodilatatorji
- C05 vazoprotektivi
- C07 zaviralci adrenergičnih receptorjev beta
- C08 zaviralci kalcijevih kanalčkov
- C09 zdravila z delovanjem na renin - angiotenzinski sistem
- C10 zdravila za zmanjšanje ravni serumskih lipidov

Zdravila za bolezni srca in ožilja so najpogosteje predpisana zdravila. V letu 2014 je bilo izdanih 4,53 milijona receptov v vrednosti preko 81 milijonov EUR. Glede na leto 2013 je bilo predpisanih primerljivo število receptov, stroški za zdravila pa so se zmanjšali za 19 %.

Največ receptov (skoraj 1,7 milijona) z najvišjimi stroški (več kot 33,7 milijon EUR) je v skupini zdravil z delovanjem na renin angiotenzinski sistem (C09). Glede na leto 2013 je bilo predpisanih 1 % manj receptov, stroški pa so se zmanjšali za 21 %.

Na 100 prebivalcev je predpisanih skoraj 220 receptov.

Predpisanih je bilo 413.691.091 DDD, to je 549,8 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), in sicer 260,43 DID.

Tabela 4.5: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine C, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2013 /2012	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2013 /2012	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
C	4.530.469	100	100	81.155.014	100	81	17,91	2.198	413.691.091	549,8
C01	202.913	4,5	97	7.009.898	8,6	100	34,55	98	16.637.329	22,1
C02	114.213	2,5	99	3.995.802	4,9	92	34,99	55	11.212.550	14,9
C03	475.077	10,5	99	6.079.481	7,5	98	12,80	230	26.868.817	35,7
C04	8.996	0,2	82	131.804	0,2	97	14,65	4	277.469	0,4
C05	34.099	0,8	95	440.428	0,5	116	12,92	17	965.650	1,3
C07	759.348	16,8	103	8.935.507	11,0	103	11,77	368	32.492.535	43,2
C08	420.443	9,3	104	6.396.727	7,9	96	15,21	204	44.582.878	59,2
C09	1.691.541	37,3	99	33.770.530	41,6	79	19,96	821	195.974.470	260,4
C10	823.839	18,2	99	14.394.837	17,7	58	17,47	400	84.679.394	112,5

Deset najpogosteje predpisanih učinkovin skupine C je predstavljalo 54,5 % vseh predpisanih receptov iz skupine C, medtem ko je deset učinkovin za katere je bilo porabljenih največ sredstev predstavljalo 44,9 % stroškov za zdravila skupine C.

Najbolj predpisana zdravilna učinkovina v letu 2013 je bil bisoprolol (C07AB07) s 456 tisoč recepti, sledijo perindopril (C09AA04) s 361 tisoč recepti, rosuvastatin (C10AA07) s 304 tisoč recepti in atorvastatin (C10AA05) z 289 tisoč recepti.

Najdražji pa so rosuvastatin (6 milijonov EUR), perindopril in diuretiki (C09BA04) skoraj 5 milijoni EUR, perindopril (4,8 milijona EUR), bisoprolol (4,4 milijona EUR) in atorvastatin (4,3 milijona EUR).

Tabela 4.6: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov (DDD, DID) ter vrednosti (DDD, DID), Slovenija, 2014

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	Število DDD	Število DID
C07AB07	bisoprolol	455.796	15.434.684	20,5
C09AA04	perindopril	360.623	39.152.490	52,0
C10AA07	rosuvastatin	304.015	39.414.909	52,4
C10AA05	atorvastatin	289.351	27.752.145	36,9
C09BA04	perindopril in diuretiki	221.269	19.011.690	25,3
C09AA05	ramipril	193.626	36.377.082	48,3
C03BA11	indapamid	176.585	9.126.828	12,1
C03CA01	furosemid	163.097	12.773.364	17,0
C08CA01	amlodipin	157.240	12.773.364	17,0
C09AA02	enalapril	146.770	24.231.249	32,2

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	Število DDD	Število DID
C10AA07	rosuvastatin	6.036.272	39.414.909	52,4
C09BA04	perindopril in diuretiki	4.953.646	19.011.690	25,3
C09AA04	perindopril	4.836.193	39.152.490	52,0
C07AB07	bisoprolol	4.444.292	15.434.684	20,5
C10AA05	atorvastatin	4.298.327	27.752.145	36,9
C09AA05	ramipril	2.501.277	36.377.082	48,3
C09BB04	perindopril in amlodipin	2.484.362	7.004.190	9,3
C09AA02	enalapril	2.340.647	24.231.249	32,2
C03BA11	indapamid	2.340.233	9.126.828	12,1
C02CA04	doksazosin	2.192.930	9.896.211	13,2

C01 Zdravila za bolezni srca

Predpisano je bilo preko 200 tisoč receptov skupine zdravil za bolezni srca, kar predstavlja 4,5 % delež. Glede na leto 2013 so stroški za zdravila ob 3 % manjšem številu receptov stroški ostali enaki. Povprečna vrednost na en recept v podskupini C01 je znašala 34,55 (leta 2013 - 33,61 EUR).

Najpogosteje predpisana zdravila v tej skupini so tudi v letu 2014 so vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije (C01D). Predpisano je bilo 75 tisoč receptov v vrednosti 2,5 milijon EUR, to je 6.239.192 DDD oz. 8,3 DID vazodilatatorjev za zdravljenje koronarne ishemije (gliceriltrinitrat in drugi). Med kardiotioničnimi glikozidi (C01A) je bila edina predpisana učinkovina metildigoksin (C01AA08) s 43 tisoč receptov. Njegova uporaba še vedno upada. V letu 2014 sta se tako število receptov kot njihova vrednost znižala za 6 %. Predpisanih je bilo 1.796.775 DDD oz. 2,4 DID metildigoksina.

V skupini antiaritmiki skupine I in III (C01B) sta je najpogosteje predpisani amiodaron (C01BD01) z 19 tisoč recepti v vrednosti 575 tisoč EUR in propafenon (C01BC03) s 14 tisoč recepti v vrednosti 310 tisoč

EUR. Število receptov za podskupino C01B se je zmanjšalo za 3 %, stroški pa za 4 % glede na leto 2013. Predpisanih je bilo 3.173.595 DDD oz. 4,2 DID antiaritmikov iz skupin I in III (C01B).

Stroški pa so bili najvišji pri drugih zdravilih za bolezen srca (C01E) – 3,1 milijon EUR, največ sta se predpisovala trimetazidin (C01EB15) s 27 tisoč recepti in ivabradin (C01EB17) s 14 tisoč recepti.

C02 Antihipertenzivi

Glede na leto 2013 se je število receptov zmanjšalo za 1 % ob 8 % manjših stroških. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi antihipertenzivi je znašala 34,99 EUR.

Podkupina *antiadrenergikov s perifernim delovanjem* (C02C) je predstavljala 87,5 % vseh predpisanih receptov z antihipertenzivi. Največji delež receptov med antihipertenzivi je predstavljala učinkovina doksazosin (C02CA04) s skoraj 100 tisoč recepti v vrednosti 2,2 milijon EUR, 9.896.211 DDD oz. 13,2 DID.

Iz skupine *antiadrenergikov s centralnim delovanjem* (C02A) se je poleg metildope (C02AB01) s 1.484 recepti v vrednosti 51 tisoč EUR predpisoval še moksonidin (C02AC05) z 12,3 tisoč recepti v vrednosti 250 tisoč EUR. Predpisanih je bilo 1.276.743 DDD oz. 1,7 DID adrenergikov s centralnim delovanjem. Povprečna vrednost enega recepta močno izstopa pri bosentanu (C02KX01), saj je bilo predpisanih le 315 receptov v skupnem znesku 1,4 milijona EUR. Zdravilo se uporablja le za dodatno zdravljenje bolnikov s pljučno hipertenzijo, pri katerih je dokazan signifikanten fiziološki odziv in le na osnovi mnenja komisije.

C03 Diuretiki

Število izdanih receptov se je zmanjšalo za 1 % ob 2 % zmanjšanju stroškov. Približno enako pogosto se predpisujejo *diuretiki dilucijskega segmenta brez tiazidov* (C03B) s 179 tisoč recepti v vrednosti 2,4 milijona EUR in *diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke* (C03C) z 225 tisoč recepti v vrednosti 2,1 milijona EUR. Obe skupini skupaj predstavljata 85 % vseh predpisanih receptov z diuretiki in 73 % stroškov za monokomponentna diuretična zdravila.

Največ receptov je bilo predpisanih z indapamidom (C03BA11) s 176,6 tisoč recepti v vrednosti 2,3 milijon EUR, 9.126.828 DDD oz. 12,1 DID iz skupine diuretikov dilucijskega segmenta brez tiazidov. Med diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke pa so največji delež predstavljala zdravila s furosemidom (C03CA01), predpisanim na 163 tisoč receptih v vrednosti 1,4 milijon EUR in v 12.773.364 DDD oz. 17,0 DID).

V letu 2014 se je zmanjšalo predpisovanje *antikaliuretičnih diuretikov* (C03D) za 2 % in njihovi stroški so se zmanjšali za 7 %. V tej skupini sta spironolakton (C03DA01) s 66 tisoč recepti in eplerenon (C03DA04) s 5 tisoč recepti. Skupno je bilo predpisanih 2.620.630 DDD oz. 3,5 DID antikaliuretičnih diuretikov.

C04 Periferni vazodilatatorji

Predpisovanje vazodilatatorjev se iz leta v leto zmanjšuje, zajema le 0,2 % vseh predpisanih zdravil za bolezen srca in ožilja. Število receptov se je v letu 2014 glede na leto 2013 zmanjšalo za 18 % in njihova vrednost za 3 %.

Najpogosteje je bil predpisan pentoksifilin (C04AD03) s 6,5 tisoč recepti.

C05 Vazoprotektivi

Predpisovanje vazoprotektivov se je v letu 2014 zmanjšalo za 5 %, stroški pa so se povečali za 16 %. Delež teh zdravil je 0,8 %.

Največ receptov je bilo predpisanih z antihemoroidiki za lokalno zdravljenje s cinhokainom (C05AD04), predpisanim na 17 tisoč receptih in z drugimi učinkovinami v kombinacijah (C05AX03), predpisanimi na 7 tisoč receptih.

Nekateri vazoprotektivi so na voljo v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je dejanska poraba večja od prikazane.

C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta

Število receptov iz podskupine C07 se je v letu 2014 povečalo za 3 %, stroški za zdravila prav tako za 3 % glede na leto 2013. Vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine C07 je bila 11,77 EUR.

Največ se predpisujejo *selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AB)*, glede na celotno podskupino C07A so v letu 2014 zavzemali 80 % delež v številu predpisanih receptov. V letu 2014 se je njihovo predpisovanje povečalo za 5 % in njihovi stroški za 7 %. Predpisanih je bilo 24.962.014 DDD oz. 33,2 DID selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta. Najpogosteje je bil predpisan bisoprolol (C07AB07) s 456 tisoč recepti v vrednosti 4,4 milijona EUR, 15.434.684 DDD oz. 20,5 DID. Sledil mu je metoprolol (C07AB02) z 69 tisoč recepti.

Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AA) se glede na selektivne predpisujejo manj. V letu 2014 je bilo predpisanih 26 tisoč receptov, 962.213 DDD oz. 1,3 DID teh zdravil, od tega največ s propranololom (C07AA05), ki je bil predpisan na 22 tisoč receptih.

Med antagonisti adrenergičnih alfa in beta receptorjev (C07AG) se prepisuje le karvedilol (C07AG02) s 122 tisoč receptov, 5.119.974 DDD oz. 6,8 DID. Število receptov se je zmanjšalo za 7 %, vrednost pa se je zmanjšala za 6 % glede na leto 2013.

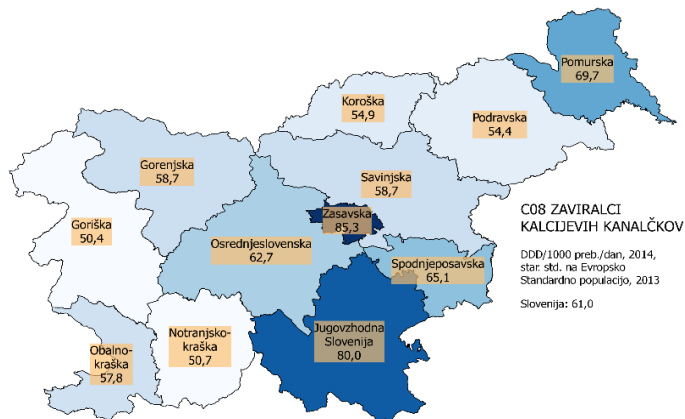
Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in drugi diuretiki (C07C) se predpisujejo v manjši meri.

C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov

Število receptov se je povečalo za 4 %, stroški za zdravila pa so se zmanjšali glede na leto 2013. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz podskupine C08 je znašala 15,21 EUR. Predpisanih je bilo 44.582.878 DDD oz. 59,2 DID zaviralcev kalcijevih kanalčkov (C08). Predpisanih je bilo 43.301.269 DDD oz. 57,5 DID selektivnih zaviralcev kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile (C08C).

Večina vseh predpisanih zdravil iz te skupine je pripadala *selektivnim zaviralcem kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile (C08C)*, od tega je bilo največ derivatov dihidropiridina in sicer amlodipin (C08CA01) s 157 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijon EUR, 12.773.364 DDD oz. 17,0 DID, ter lacidipin (C08CA09) s 117 tisoč receptov v vrednosti 1,8 milijona EUR. Sledila sta lerkandipin (C08CA13) s 76 tisoč recepti v vrednosti 943 tisoč EUR in nifedipin (C08CA05) s 44 tisoč recepti v vrednosti 1,2 milijon EUR.

Največ so zaviralce kalcijevih kanalčkov predpisovali v zasavski regiji, sledi jugovzhodna Slovenija. Najmanj so jih predpisovali v goriški in notranjsko-kraški regiji (slika 4.5).

Slika 4.5: Poraba zaviralcev kalcijevih kanalčkov v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem

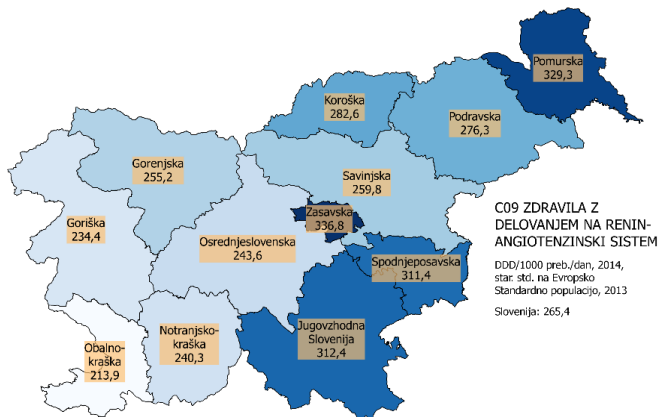
Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), so zavzemala največji delež, to je 37,3 % v številu receptov in 41,6 % delež stroškov zdravil za bolezni srca in ožilja. Predpisanih je bilo skoraj 1,7 milijonov receptov, stroški zanje pa so bili 33,8 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 195.974.470 DDD oz. 260,4 DID zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09).

Zaviralci angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B) vključujejo učinkovine iz skupin C09AA, C09BA, C09BB in C09BX. Predpisanih je bilo 149.360.354 DDD in 198,5 DID zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A in C09B).

Največji delež v številu in v vrednosti izdanih zdravil so zavzemala enokomponentna zdravila iz skupine zaviralcev angiotenzinske konvertaze (C09A). V letu 2014 je bilo predpisanih 109.641.226 DDD oz. 145,7 DID zdravil iz te skupine. Najpogosteje so predpisovala zdravila s perindoprilom (C09AA04) s 360,6 tisoč recepti v vrednosti 4,8 milijon EUR, 39.152.490 DDD oz. 52,0 DID. Sledila so zdravila z ramiprilom (C09AA05) s 193,6 tisoč recepti v vrednosti 2,5 milijon EUR in enalaprilom (C09AA02) s 146,8 tisoč recepti v vrednosti 2,3 milijon EUR.

Antagonisti angiotenzina II vključujejo učinkovine iz skupin C09C in C09D. Predpisanih je bilo 46.512.476 DDD oz. 61,9 DID zdravil iz te skupine.

Največ zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem so predpisali v zasavski regiji, sledi pomurska regija. Najmanj so jih predpisovali v obalno-kraški regiji (slika 4.6).

Slika 4.6: Poraba zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov

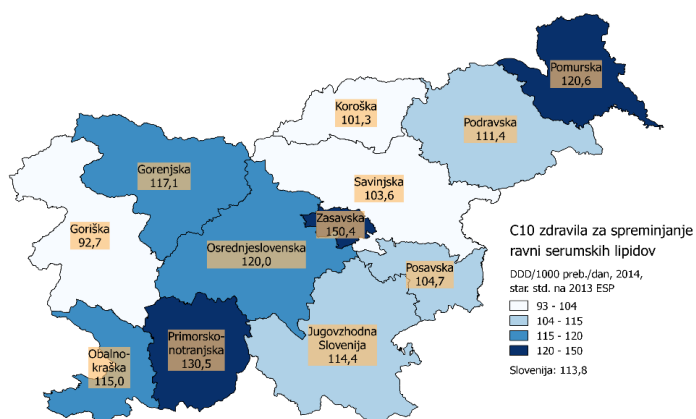
V letu 2014 se je število receptov zmanjšalo za 1 % ob 42 % nižjih stroških. Predpisanih je bilo 824 tisoč receptov v vrednosti 14,4 milijone EUR. Vrednost na en recept je znašala 17,47 EUR in se znižuje že četrto leto (od 36,27 EUR v letu 2011; 31,74 EUR v letu 2012 in pa 29,77 EUR v letu 2013).

Porabljenih je bilo 84.679.394 DDD zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10AA, C10AB, C10AX, C10B), oziroma 112,5 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Znotraj podskupine zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (enokomponentna zdravila) (C10A) so predpisovali predvsem zaviralce reduktaze HMG - CoA (C10AA). Najpogosteje je bil predpisan rosuvastatin (C10AA07) s 304 tisoč recepti v vrednosti 6 milijonov EUR, 39.414.909 DDD oz. 52,4 DID. Sledita mu atorvastatin (C10AA05) z 289 tisoč recepti v vrednosti 4,3 milijon EUR, 27.752.145 DDD oz. 36,9 DID in simvastatin (C10AA01) s 137 tisoč recepti v vrednosti 1,8 milijon EUR.

Predpisanih je bilo 22.181 receptov v vrednosti 619,6 tisoč EUR, 2.279.629 DDD oz. 3,0 DID fibratov (C10AB).

Največ so zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov predpisovali v zasavski, sledi notranjsko-kraška regija. Najmanj so jih predpisovali v goriški regiji (slika 4.7).

Slika 4.7: Poraba zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Tabela 4.7: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin C01, C02, C03, C07, C08, C09, C10, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014/2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
C01 - zdravila za bolezni srca	202.913	97	7.009.898	100	34,55	98	16.637.329	22,1
C01A - kardiotionični glikozidi	43.100	94	298.432	94	6,92	21	1.796.775	2,4
C01B - antiaritmiki, skupini I in III	33.888	97	1.048.641	96	30,94	16	3.173.595	4,2
C01D - vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	75.021	94	2.482.497	93	33,09	36	6.239.192	8,3
C01E - druga zdravila za bolezni srca	48.438	103	3.050.013	108	62,97	24	5.426.027	7,2
C02 - antihipertenzivi	114.213	99	3.995.802	92	34,99	55	11.212.550	14,9
C02A - antiadrenergi s centralnim delovanjem	13.743	98	301.287	99	21,92	7	1.276.743	1,7
C02C - antiadrenergi s perifernim delovanjem	99.892	100	2.192.930	91	21,95	48	9.896.211	13,2
C02K - drugi antihipertenzivi	339	131	1.497.600	93	4417,70	0	14.846	0,0
C02L - antihipertenzivi v kombinaciji z diuretiki	239	24	3.985	25	16,67	0	24.750	0,0
C03 - diuretiki	475.077	99	6.079.481	98	12,80	230	26.868.817	35,7
C03B - diuretiki dilucijskega segmenta, brez tiazidov	179.393	95	2.395.806	95	13,36	87	9.330.163	12,4
C03C - diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke	224.754	101	2.063.519	105	9,18	109	14.918.024	19,8
C03D - antikaliuretični diuretiki (varčevalni s kalijem)	70.930	98	1.620.156	93	22,84	34	2.620.630	3,5
C07 - antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	759.348	103	8.935.507	103	11,77	368	32.492.535	43,2
C07A - antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	742.556	103	8.614.053	104	11,60	360	31.044.201	41,3
C07AA - neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	26.343	102	329.801	106	12,52	13	962.213	1,3
C07AB - selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	594.111	105	6.100.127	107	10,27	288	24.962.014	33,2
C07AG - antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta	122.102	93	2.184.125	94	17,89	59	5.119.974	6,8
C07B - antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	13.845	107	248.560	104	17,95	7	1.173.774	1,6
C07C - antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in drugi diuretiki	2.947	47	72.893	47	24,73	1	274.560	0,4
C08 - zaviralci kalcijevih kanalčkov	420.443	104	6.396.727	96	15,21	204	44.582.878	59,2
C08C - selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile	395.858	104	5.892.619	97	14,89	192	43.301.269	57,5
C08D - selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	24.585	97	504.108	94	20,50	12	1.281.609	1,7
C09 - zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem	1.691.541	99	33.770.530	79	19,96	821	195.974.470	260,4
C09A - zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	797.133	100	11.516.289	74	14,45	387	109.641.226	145,7
C09B - zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	460.501	98	10.136.527	77	22,01	223	39.719.128	52,8
C09C - antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila	234.750	100	5.373.019	79	22,89	114	30.446.202	40,5
C09D - antagonisti angiotenzina II, kombinacije	198.248	101	6.688.843	97	33,74	96	16.066.274	21,4
C10 - zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	823.839	99	14.394.837	58	17,47	400	84.679.394	112,5
C10A - zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	817.424	100	14.056.663	60	17,20	397	84.209.374	111,9
C10AA - zaviralci reduktaze HMG CoA	784.447	102	12.954.567	61	16,51	381	81.125.303	107,8
C10AB - fibrati	22.181	112	619.614	114	27,93	11	2.279.629	3,0
C10AX - druga zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	10.796	48	482.482	27	44,69	5	804.442	1,1

4.4 D Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva so razvrščena v 11 podskupin:

- D01 antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni
- D02 zdravila za mehčanje in varovanje kože
- D03 zdravila za oskrbo ran in razjed
- D04 antipruritik z antihistaminiki, anestetiki itd.
- D05 antipsoriatiki
- D06 antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji
- D07 kortikosteroidi – dermatiki
- D08 antiseptiki in dezinficiens
- D09 zdravilne obveze
- D10 zdravila za zdravljenje aken
- D11 druga zdravila za zdravljenje bolezni kože in podkožnega tkiva

Predpisanih je bilo preko 615 tisoč receptov z zdravili za zdravljenje bolezni kože in podkožnega tkiva, v vrednosti skoraj 7,8 milijonov EUR.

Število receptov s predpisanimi zdravili za bolezni kože in podkožnega tkiva se je povečalo za 2 %, vrednost izdanih zdravil se je povečala za 4 %. Najbolj, za 16 % se je povečalo število receptov za zdravila za oskrbo ran in razjed (D03).

Povprečna vrednost predpisanih zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva na en recept je bila 12,62 EUR. Najvišja vrednost recepta je za zdravila s predpisanimi antipsoriatiki (D05) in je znašala 81,37 EUR.

Predpisanih je bilo 29.822.682 DDD, to je 39,6 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini kortikosteroidov – dermatikov (D07).

Tabela 4.8: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine D, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
D	616.028	100	102	7.775.115	100	104	12,62	299	29.822.682	39,6
D01	182.808	29,7	101	1.746.049	22,5	104	9,55	89	6.303.486	8,4
D02	11.989	1,9	99	116.789	1,5	99	9,74	6	1.133.900	1,5
D03	3.029	0,5	116	33.277	0,4	118	10,99	1	1.061.180	1,4
D04	872	0,1	80	8.213	0,1	86	9,42	0	27.070	0,0
D05	16.804	2,7	98	1.367.373	17,6	101	81,37	8	2.162.001	2,9
D06	79.950	13,0	102	805.630	10,4	112	10,08	39	1.703.710	2,3
D07	250.051	40,6	103	2.229.961	28,7	103	8,92	121	13.913.940	18,5
D08	248	0,0	90	1.171	0,0	105	4,72	0	26.970	0,0
D09	582	0,1	107	2.686	0,0	115	4,62	0	26.500	0,0
D10	51.389	8,3	101	771.600	9,9	101	15,01	25	2.699.380	3,6
D11	18.299	3,0	106	692.323	8,9	110	37,83	9	764.300	1,0

D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni

Recepti s predpisanimi antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni so predstavljali skoraj 30 % delež receptov in 22,5 % delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva. Glede na leto 2013 se je število receptov povečalo za 1 %, vrednost receptov pa se je povečala za 4 %. Veliko antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki predstavljajo večino izdanih zdravil iz te skupine, ima režim izdaje brez recepta, zato je prikazana poraba nižja od dejanske.

Od antimikotikov za lokalno zdravljenje, ki vsebujejo imidazolove in triazolove derivate (D01AC) so bila najpogosteje predpisana zdravila z klotrimazolom (D01AC01) – 80,5 tisoč receptov z vrednostjo predpisanih zdravil 558 tisoč EUR. Skupno je bilo predpisanih 3.973.935 DDD oz. 5,3 DID imidazolovih in triazolovih derivatov.

Od zdravil ki vsebujejo druge antimikotike za lokalno zdravljenje (D01AE) je bil v največjem deležu predpisan terbinafin (D01AE15) na 56 tisoč receptih z vrednostjo predpisanih zdravil 526 tisoč EUR.

D05 Antipsoriatiki

Število receptov s predpisanimi antipsoriatiki je sorazmerno majhno. V letu 2014 je bilo predpisanih 16,8 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 2.162.001 DDD oz. 2,9 DID antipsoriatikov.

Primerjalno z letom 2013 se je število receptov zmanjšalo za 2 %, vrednost pa se je povečala za 1 %. Iz te skupine so zdravniki predpisovali kalcipotriol (D05AX02) s 703 recepti v vrednosti 23,5 tisoč EUR, zdravila, ki vsebujejo kombinacije s kalcipotriolom (D05AX52) s 15 tisoč receptov v vrednosti 1,3 milijon EUR in acitretin (D05BB02) z 860 recepti v vrednosti 63 tisoč EUR.

D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji

V letu 2014 se je število receptov s predpisanimi zdravili iz podskupine D06 povečalo za 2 % glede na leto poprej, stroški pa so se povečali za 12 %. Predpisanih je bilo skoraj 80 tisoč receptov, od tega 54 tisoč z antibiotiki za lokalno zdravljenje in 25,6 tisoč receptov za kemoterapevtike za lokalno zdravljenje.

Predpisanih je bilo 921.075 DDD oz. 1,2 DID antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A). Število receptov z antibiotiki za lokalno zdravljenje (D06A) je v letu 2014 znašalo: z gentamicinom (D06AX07) 24 tisoč receptov, fusidno kislino (D06AX01) 20,6 tisoč receptov, mupirocinom (D06AX09) skoraj 7 tisoč receptov. Predpisanih je bilo 782.635 DDD oz. 1,0 DID kemoterapevtikov za lokalno zdravljenje (D06B). Največ, 11 tisoč receptov, je bilo predpisanih z metronidazolom (D06BX01), sledijo z 8 tisoč receptov aciklovir (D06BB03), s 3,8 tisoč receptov srebrov sulfadiazinat (D06BA01) in s 2,7 tisoč receptov imikvimod (D06BB10).

D07 Kortikosteroidi – dermatiki

Največji delež, preko 40 % predpisanih receptov je pripadal kortikosteroidom – dermatikom. Tudi vrednostno je podskupina D07 s skoraj 29 % zavzemala največji delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva.

Glede na leto 2013 je bilo izdanih za 3 % več receptov, prav tako se je za 3% povečala vrednost izdanih zdravil. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi kortikosteroidi – dermatiki je znašala 8,92 EUR, enako kot leta 2013.

Največji delež števila receptov in stroškov je pripadal enokomponentnim zdravilom, med njimi so največji delež zavzemali kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III) (D07AC). Predpisanih je bilo 7.227.945 DDD oz. 9,6 DID zdravil skupine D07AC.

Iz te podskupine so se najpogosteje predpisovala zdravila z mometazonom (D07AC13) s 66,6 tisoč recepti in z metilprednizolonaceponatom (D07AC14) s 37,8 tisoč recepti. Sledili so kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II) (D07AB), od tega največ zdravila z hidrokortizonbutiratom (D07AB02), predpisanem na 30,9 tisoč receptih.

V kombiniranih zdravilih s kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki (D07CC) so vsa predpisana zdravila vsebovala betametazon in antibiotike (D07CC01) s 25,6 tisoč recepti, 450.225 DDD oz. 0,6 DID.

Med zdravili ki so vsebovala kortikosteroide v kombinaciji z drugimi učinkovinami (D07X), so vsa predpisana zdravila vsebovala betametazon (D07XC01) s 40,9 tisoč recepti, 4.365.760 DDD oz. 5,8 DID.

D10 Zdravila za zdravljenje aken

Število izdanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje aken (D10A) se je glede na preteklo leto zvišalo za 3 %, zmanjšalo pa se je število izdanih receptov za sistemsko zdravljenje aken (D10B)- za 12%. V letu 2014 je bilo največ izdanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje aken s klindamicinom (D10AF01) na 21,7 tisoč receptih, sledila so zdravila z azelainsko kislino (D10AX03) na 11,7 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih je bilo 2.507.010 DDD oz. 3,3 DID zdravil za lokalno zdravljenje aken.

Vsa zdravila za sistemsko zdravljenje aken so vsebovala izotretinoin (D10BA01) s 6,5 tisoč recepti, 192.370 DDD oz. 0,3 DID.

Tabela 4.9: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin D01, D05, D06, D07 in D10, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014/2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
D01 - antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni	182.808	101	1.746.049	104	9,55	89	6.303.486	8,4
D01A - antimikotiki za lokalno zdravljenje	169.081	101	1.337.462	104	7,91	82	5.737.935	7,6
D01AC - derivati imidazola in triazola	113.130	99	810.360	101	7,16	55	3.973.935	5,3
D01AE - drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	55.951	106	527.102	110	9,42	27	1.764.000	2,3
D01B - antimikotiki za sistemsko zdravljenje	13.727	100	408.586	101	29,77	7	565.551	0,8
D05 - antipsoriatiki	16.804	98	1.367.373	101	81,37	8	2.162.001	2,9
D06A - antibiotiki za lokalno zdravljenje	15.944	98	1.303.888	101	81,78	8	2.133.150	2,8
D06B - kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	860	94	63.485	95	73,82	0	28.851	0,0
D06 - antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji	79.950	102	805.630	112	10,08	39	1.703.710	2,3
D06A - antibiotiki za lokalno zdravljenje	54.369	102	377.080	123	6,94	26	921.075	1,2
D06B - kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	25.581	102	428.551	104	16,75	12	782.635	1,0
D07 - kortikosteroidi - dermatiki	250.051	103	2.229.961	103	8,92	121	13.913.940	18,5
D07A - kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	183.501	103	1.717.629	102	9,36	89	9.097.955	12,1
D07AB - kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	48.088	106	312.789	126	6,50	23	1.870.010	2,5
D07AC - kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	135.413	102	1.404.840	97	10,37	66	7.227.945	9,6
D07C - kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	25.632	110	179.639	135	7,01	12	450.225	0,6
D07CC - kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki	25.632	110	179.639	135	7,01	12	450.225	0,6
D07X - kortikosteroidi, druge kombinacije	40.918	101	332.693	100	8,13	20	4.365.760	5,8
D07XC - kortikosteroidi z močnim učinkom, druge kombinacije	40.918	101	332.693	100	8,13	20	4.365.760	5,8
D10 - zdravila za zdravljenje aken	51.389	101	771.600	101	15,01	25	2.699.380	3,6
D10A - zdravila za lokalno zdravljenje aken	44.840	103	556.473	104	12,41	22	2.507.010	3,3
D10B - zdravila za sistemsko zdravljenje aken	6.549	88	215.127	93	32,85	3	192.370	0,3

4.5 G Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni

Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni so razvrščeni v 4 podskupine:

- G01 ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki
- G02 druga ginekološka zdravila
- G03 spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil
- G04 zdravila za bolezni sečil

Za bolezni sečil in spolovil ter spolne hormone je bilo glede na leto 2013 izdanih za 2 % manj receptov s povprečno vrednostjo predpisanih zdravil na en recept 26,98 EUR.

Predpisanih je bilo 68.200.399 DDD, to je 90,63 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil ter zdravil za bolezni sečil (G04).

Tabela 4.10: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine G, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
G	881.661	100	98	23.787.757	100	101	26,98	428	68.200.399	90,6
G01	85.462	9,7	101	795.151	3,3	103	9,30	41	901.155	1,2
G02	35.769	4,1	103	1.925.625	8,1	103	53,84	17	13.465.618	17,9
G03	395.889	44,9	93	8.124.901	34,2	99	20,52	192	29.616.161	39,4
G04	364.541	41,3	102	12.942.079	54,4	103	35,50	177	24.217.464	32,2

G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki

Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki so v letu 2014 zavzemala 9,7 % delež v številu receptov in 3,3 % delež vrednosti zdravil iz skupine G, od tega so bila vsa protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi (G01A). Večinoma so bili derivati imidazola (G01AF), ki jih je bilo predpisanih 581.053 DDD oz. 0,8 DID. Predpisani derivati imidazola so bila zdravila s klotrimazolom (G01AF02) na 35 tisoč receptih in z mikonazolom (G01AF04) na 19 tisoč receptih. Sledili so antibiotiki (G01AA), vsa zdravila so vsebovala klindamicin (G01AA10) s 15,6 tisoč recepti, 139.688 DDD oz. 0,2 DID.

Klotrimazol v obliki zdravil za vaginalno uporabo, se izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, zato je prikazana poraba nižja od celotne porabe.

G02 Druga ginekološka zdravila

Število receptov za druga ginekološka zdravila se je povečalo za 3 % gleda na leto 2013, prav tako se je za 3 % povečala vrednost izdanih zdravil. Povprečna vrednost zdravil predpisanih na en recept je 53,84 EUR.

Iz te skupine so bili predpisani vaginalni obročki s progestogenom in estrogenom (G02BB01) na 24 tisoč receptih v vrednosti 725 tisoč EUR. Sledili so plastični maternični vložki z dodatkom progestogenov (G02BA03) na 10 tisoč receptih v vrednosti skoraj 1,2 milijona EUR.

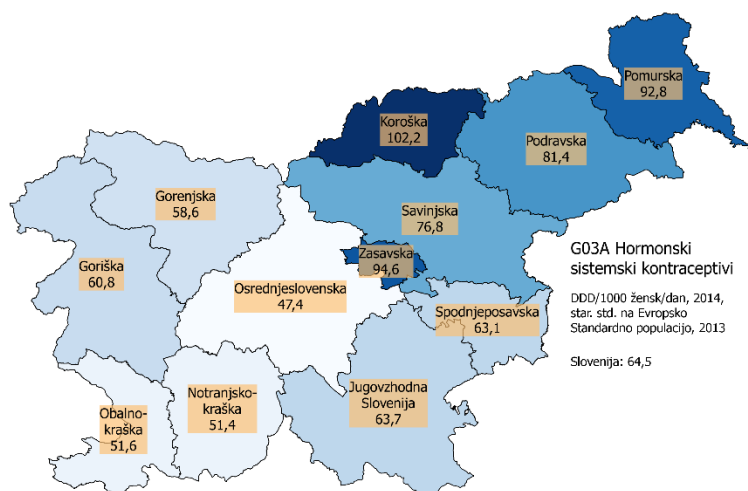
G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil

Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil so zavzemali 45 % delež števila receptov in 34 % delež vrednosti zdravil. V letu 2014 je bilo predpisanih 7 % manj receptov z 1 % nižjo vrednostjo predpisanih zdravil.

Največji, več kot 71 % delež v številu izdanih receptov so predstavljali *hormonski sistemski kontraceptivi* (G03A). Število receptov se je zmanjšalo za 7 %, vrednost izdanih zdravil pa se je zmanjšala za 1 %. Predpisanih je bilo 23.353.640 DDD oz. 31,0 DID hormonskih sistemskih kontraceptivov.

Največ so hormonske sistemske kontraceptive predpisovali v koroški regiji, sledi zasavska regija. Najmanj so jih predpisovali v osrednjeslovenski regiji, sledita notranjsko-kraška in oblano-kraška regija (slika 4.8).

Najpogosteje predpisani hormonski sistemski kontraceptivi so bila enofazna zdravila, ki so vsebovala gestagen in estrogen (G03AA), in sicer na 236,7 tisoč receptih. Receptov z dvo- ali tri-faznimi zdravili z gestagenom in estrogenom (G03AB) je bilo 16 tisoč, samo z gestagenom (G03AC) pa 29,8 tisoč. Največ je bilo zdravil s kombinacijo drospirenona in estrogena (G03AA12) s 113 tisoč recepti v vrednosti 2,4 milijona EUR. Sledila so zdravila s kombinacijo gestodena in estrogena (G03AA10) na 82 tisoč receptih v vrednosti 941 tisoč EUR.

Slika 4.8: Poraba hormonskih sistemskih kontraceptivov (G03A) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Recepti z *estrogeni* (G03C) so vsebovali zdravila z estradiolom (G03CA03) s 27,4 tisoč recepti, z estriolom (G03CA04) z 1,2 tisoč recepti in s tibolonom (G03CX01) z 2,5 tisoč recepti. Predpisanih je bilo skupno 1.331.672 DDD oz. 1,8 DID estrogenov. Glede na leto 2013 se je število receptov zmanjšalo za 13 %, prav tako se je zmanjšala vrednost receptov za 6 %.

Število in vrednost receptov s predpisanimi *gestageni* (G03D) sta se povečali za 12 % odnosno vrednost za 27 %. Predpisanih je bilo 1.643.044 DDD oz. 2,2 DID gestagenov. Glavna učinkovina v številu predpisanih receptov je bila s 18,4 tisoč recepti noretisteron (G03DC02), sledil je didrogesteron (G03DB01) z 9,2 tisoč recepti.

Pri zdravlilih z *gestageni v kombinaciji z estrogeni (G03F)* je prišlo do 7 % znižanja v številu receptov ob sočasnem 9 % znižanju stroškov. Predpisanih je bilo 1.538.460 DDD oz. 2,0 DID gestagenov v kombinaciji z estrogeni. Najpogosteje predpisana zdravila iz te skupine so vsebovala noretisteron in estrogen (G03FA01) na 6,2 tisoč receptih.

Z leti se znižuje število receptov s predpisanimi zdravili iz skupine antiandrogenov (G03H). Tudi v letu 2014 je bilo glede na prejšnje leto znižanje v številu receptov 29 % in vrednostno za 4 %. Predpisanih je bilo 1.157.178 DDD oz. 1,5 DID antiandrogenov. Glavnino receptov iz te skupine so predstavljali recepti z zdravili, ki so vsebovala kombinacijo ciproterona in estrogena (G03HB019) z 9,4 tisoč recepti, na ostalih receptih iz te skupine je bil predpisan ciproteron (G03HA01), in sicer na 2,6 tisoč receptih.

G04 Zdravila za bolezni sečil

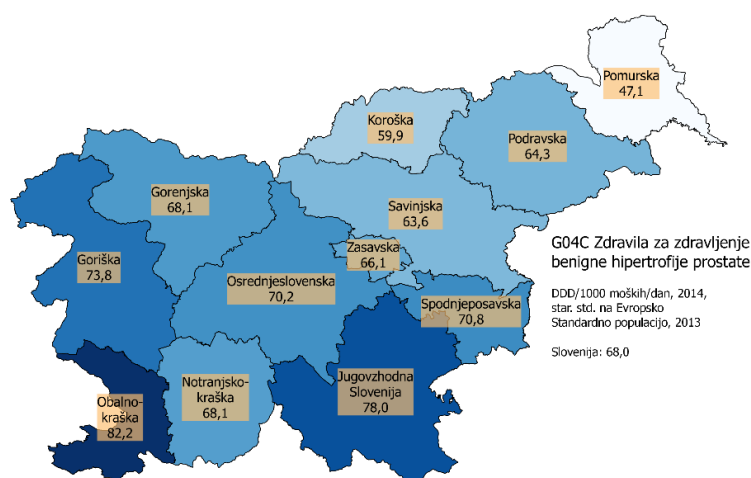
Zdravila za bolezni sečil predstavljajo 41 % delež v številu receptov in več kot 54 % delež vrednosti zdravil za bolezni sečil in spolovil ter spolnih hormonov. V letu 2014 je bilo v primerjavi z letom 2013 predpisanih za 2 % več receptov, ob 3 % višji vrednosti. Povprečna vrednost recepta je bila 35,50 EUR.

Največ predpisanih zdravil iz podskupine drugih zdravil za bolezni sečil, ki vsebujejo spazmolitike (G04B) je bilo s tropsijem (G04BD09) s 54,8 tisoč recepti in solifenacinom (G04BD08) s 17,8 tisoč recepti. V skupini zdravil za zdravljenje erektilne disfunkcije (G04BE) je bil najpogosteje predpisan sildenafil (G04BE03) na 20 tisoč receptih.

Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C) so predstavljala 65 % delež v številu receptov in 54 % delež stroškov podskupine G04. V letu 2014 se je povečalo število receptov za 1 %, vrednost izdanih receptov pa se je znižala za 3 %. Predpisanih je bilo 19.876.920 DDD oz. 26,4 DID zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate.

Najpogosteje je bil predpisan tamsulozin (G04CA02) na 99,4 tisoč receptih, sledi finasterid (G04CB01) na 55,3 tisoč receptih. Sledijo kombinacija tamsulozin in dutrasterid (G04CA52) na 44 tisoč receptih, terazosin (G04CA03) na 20 tisoč receptih in dutasterid (G04CB02) na 18,9 tisoč receptih. Zdravila s tamsulozinom so predstavljala 11,3 % števila receptov in 5,8 % delež stroškov za vsa zdravila skupine G.

Največ so zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate predpisovali v obalno-kraški regiji, sledi jugovzhodna Slovenija. Najmanj so jih predpisovali v pomurski regiji (slika 4.9).

Slika 4.9: Poraba zdravil za zdravljenje benigne hiperplazije prostate (G04C) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Tabela 4.11: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin G01, G03 in G04, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
G01 - ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki	85.462	101	795.151	103	9,30	41	901.155	1,2
G01A - protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	85.462	101	795.151	103	9,30	41	901.155	1,2
G01AA - antibiotiki	15.591	111	199.687	113	12,81	8	139.688	0,2
G01AD - organske kisline	11.480	104	92.761	103	8,08	6	117.288	0,2
G01AF - derivati imidazola	54.236	100	465.351	101	8,58	26	581.053	0,8
G01AX - druge protimikrobne učinkovine in antiseptiki	4.155	87	37.352	86	8,99	2	63.126	0,1
G03 - spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	395.889	93	8.124.901	99	20,52	192	29.616.161	39,4
G03A - hormonski sistemski kontraceptivi	283.357	93	5.186.865	99	18,31	137	23.353.640	31,0
G03AA - gestageni in estrogeni, enofazna zdravila	236.696	92	3.925.527	96	16,58	115	19.536.104	26,0
G03AB - gestageni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	16.229	90	450.272	99	27,74	8	1.340.136	1,8
G03AC - gestageni	29.800	105	646.070	105	21,68	14	2.471.560	3,3
G03C - estrogeni	31.088	87	795.825	94	25,60	15	1.331.672	1,8
G03D - gestageni	41.934	112	623.640	127	14,87	20	1.643.044	2,2
G03F - gestageni v kombinaciji z estrogeni	18.887	93	316.114	91	16,74	9	1.538.460	2,0
G03H - antiandrogeni	11.971	71	467.061	96	39,02	6	1.157.178	1,5
G04 - zdravila za bolezni sečil	364.541	102	12.942.079	103	35,50	177	24.217.464	32,2
G04B - druga zdravila za bolezni sečil, ki vključujejo spazmolitike	126.703	103	5.926.039	111	46,77	61	4.340.544	5,8
G04C - zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	237.838	101	7.016.040	97	29,50	115	19.876.920	26,4

4.6 H Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov

Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov in insulinov so razvrščena v 5 podskupin:

- H01 hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine
- H02 kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje
- H03 zdravila za bolezni ščitnice
- H04 hormoni trebušne slinavke
- H05 zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

V letu 2014 se je število predpisanih zdravil na recept iz skupine H povečalo za 7 %, vrednost predpisanih zdravil pa za 5 % glede na leto 2013.

Največji delež (80,8 %) števila receptov skupine H je pripadal zdravilom za bolezni ščitnice (H03), medtem ko je tej podskupini pripadal le 20,7 % vrednostni delež. Največji vrednostni delež (49,4 %) je, kljub nizkemu številu predpisanih receptov, pripadal zdravilom iz podskupine H01 – hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine.

Povprečna vrednost na en recept z zdravili iz skupine H je sicer znašala 25,70 EUR, z odstopanji pri podskupinah H01 (483,20 EUR) in H05 (455 EUR).

Predpisanih je bilo 16.793.851 DDD, to je 22,32 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezni ščitnice (H03).

Tabela 4.12: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine H, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
H	361.621	100	107	9.292.871	100	105	25,70	175	16.793.8	22,3
H01	9.495	2,6	102	4.587.985	49,4	108	483,20	5	376.302	0,5
H02	54.805	15,2	102	992.983	10,7	95	18,12	27	3.936.60	5,2
H03	292.140	80,8	108	1.925.550	20,7	106	6,59	142	12.296.1	16,3
H04	1.325	0,4	103	31.763	0,3	101	23,97	1	1.834	0,0
H05	3.856	1,1	101	1.754.589	18,9	105	455,03	2	182.936	0,2

H01 Hipofizni in hipotalamičnih hormoni ter sorodne učinkovine

Predpisovanje hipofiznih in hipotalamičnih hormonov se z leti bistveno ne spreminja. Predvsem se predpisujejo hormoni zadnjega režnja hipofize (H01B), kot sta dezmopresin (H01BA02) na pet tisoč receptih in oksitocin (H01BB02) na dva tisoč receptih. Manj se predpisujejo hormoni prednjega režnja (H01A), med katerimi se je največ predpisoval somatropin (H01AC01) s tisoč recepti.

Predpisanih je bilo 123.151 DDD oz. 0,2 DID hormonov prednjega in 201.446 DDD oz. 0,3 DID hormonov zadnjega režnja hipofize.

H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje

Celotno porabo zdravil iz te podskupine predstavljajo enokomponentna zdravila kortikosteroidov za sistemsko zdravljenje, in sicer zdravila z glukokortikoidi (H02AB). Povprečna vrednost enega recepta

s predpisanimi zdravili iz podskupine H02 je bila 18,12 EUR. Primerjava glede na leto 2013 kaže na 2 % povečanje števila receptov ob 5 % manjših stroških.

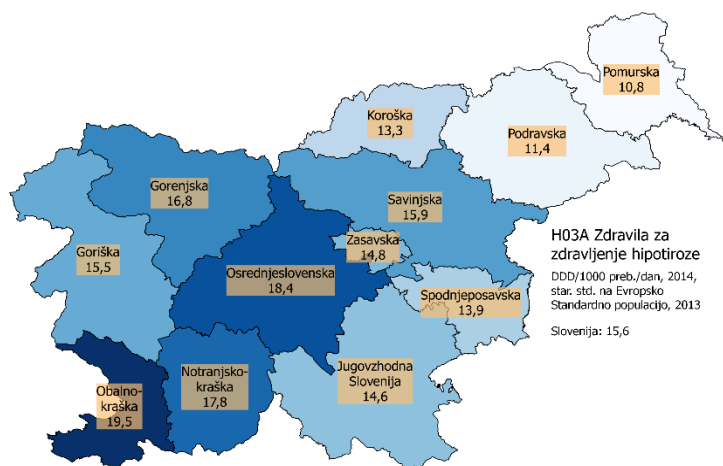
Predpisanih je bilo 3.936.609 DDD oz. 5,2 DID glukokortikoidov. Med kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje se je največ predpisoval metilprednizolon (H02AB04) na 48,2 tisoč receptih v vrednosti 660 tisoč EUR. Sledi mu hidrokortizon (H02AB09) s 6,5 tisoč recepti v vrednosti 330,5 tisoč EUR.

H03 Zdravila za bolezni ščitnice

Povprečna vrednost enega recepta iz podskupine H03 je sorazmerno nizka in je bila 6,59 EUR. Glede na leto 2013 so zdravniki predpisali 8 % več receptov.

Od zdravil za bolezni ščitnice je v letu 2014 največji delež števila receptov in stroškov pripadal zdravilom za zdravljenje hipotiroze (H03A). Vsa zdravila so vsebovala natrijev levotiroksinat (H03AA01), ki je bil predpisan na 286 tisoč receptih in je predstavljal 97,9 % delež receptov v podskupini H03 oziroma 79 % v skupini H. Stroškovno je to pomenilo nekaj več kot 1,8 milijon EUR oziroma 19,8 % vrednostni delež zdravil iz skupine H. Predpisanega je bilo 11.843.350 DDD oz. 15,7 DID natrijevega levotiroksinata.

Največ so natrijev levotiroksinat predpisovali v obalno-kraški regiji, sledi osrednjeslovenska regija. Najmanj so ga predpisovali v pomurski in podravski regiji (slika 4.10).

Slika 4.10: Poraba zdravil za zdravljenje hipotiroze (H03A) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Predpisanih je bilo 452.820 DDD oz. 0,6 DID zdravil za zdravljenje hipertiroze (H03B).

H04 Hormoni trebušne slinavke

Izdanih je bilo 1325 receptov za hormone trebušne slinavke, od tega vse za glukagon (H04AA01), ki spada v skupino glikogenolizni hormoni (H04A). V letu 2014 se je glede na leto 2013 število receptov povečalo za 3 %, stroški pa za 1 %. Predpisanega je bilo 1834 DDD glukagona.

H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

Za uravnavanje homeostaze kalcija so se predpisovala predvsem zdravila s paratiroido zavirajočimi učinkovinami (H05B). Glede na leto prej se je povečalo število receptov za 2 % in stroški za 3 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 393,38 EUR. Zdravila so vsebovala cinakalceť (H05BX01)

na 1,9 tisoč receptih ter parikalcitol (H05BX02) na 1,5 tisoč receptih. Predpisanih je bilo 146.216 DDD oz. 0,2 DID paratiroide zavirajočih hormonov.

Skupina občitničnih hormonov in analogov (H05A) je bila zastopana samo s teriparatidom (H05AA02), ki je bil predpisan na 391 receptih v vrednosti 391,5 tisoč EUR. Predpisanega je bilo 36.720 DDD teriparatida.

Tabela 4.13: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin H01, H02, H03, H04 in H05, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
H01 - hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine	9.495	102	4.587.985	108	483,20	5	376.302	0,5
H01A - hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	1.179	114	2.060.715	108	1747,85	1	123.151	0,2
H01B - hormoni zadnjega režnja hipofize	7.177	100	548.738	100	76,46	3	201.446	0,3
H01C - hipotalamični hormoni	1.139	104	1.978.532	109	1737,08	1	51.705	0,1
H02 - kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje	54.805	102	992.983	95	18,12	27	3.936.609	5,2
H02A - kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila	54.805	102	992.983	95	18,12	27	3.936.609	5,2
H02AB - glukokortikoidi	54.805	102	992.983	95	18,12	27	3.936.609	5,2
H03 - zdravila za bolezni ščitnice	292.140	108	1.925.550	106	6,59	142	12.296.170	16,3
H03A - zdravila za zdravljenje hipotiroze	285.998	108	1.835.862	105	6,42	139	11.843.350	15,7
H03B - zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki)	6.142	107	89.688	116	14,60	3	452.820	0,6
H04 - hormoni trebušne slinavke	1.325	103	31.763	101	23,97	1	1.834	0,0
H04A - glikogenolizni hormoni	1.325	103	31.763	101	23,97	1	1.834	0,0
H05 - zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija	3.856	101	1.754.589	105	455,03	2	182.936	0,2
H05A - občitnični hormoni in analogi	391	97	391.523	111	1001,34	0	36.720	0,0
H05B - paratiroide zavirajoči hormoni	3.465	102	1.363.066	103	393,38	2	146.216	0,2

4.7 J Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij so razvrščena v sedem podskupin:

- J01 zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij
- J02 antimikotiki za sistemsko zdravljenje
- J03 sulfonamidi in kombinacije
- J04 učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami
- J05 zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij
- J06 imunski serumi in imunoglobulini
- J07 cepiva

Število receptov s predpisanimi zdravili za sistemsko zdravljenje infekcij se je v letu 2014 zmanjšalo za 2 %, stroški za zdravila so se znižali za 6 %.

Povprečna vrednost zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij na en recept je bil 17,74 EUR, izstopa vrednost receptov s predpisanimi zdravili za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij (J05), ki je znašala 251,51 EUR. Kljub 2,6 % deležu receptov so ta zdravila predstavljala 37,2 % delež vrednosti receptov skupine J.

Predpisanih je bilo 11.474.615 DDD, to je 15,25 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01).

Iz skupine imunskih serumov in imunoglobulinov (J06) ni bilo predpisanega nobenega recepta.

Tabela 4.14: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine J, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
J	1.120.599	100	98	19.883.402	100	94	17,74	544	11.474.615	15,2
J01	1.065.315	95,1	98	11.169.006	56,2	97	10,48	517	10.679.863	14,2
J02	24.575	2,2	98	1.265.498	6,4	91	51,50	12	186.940	0,2
J04	1.210	0,1	109	49.907	0,3	106	41,25	1	52.905	0,1
J05	29.398	2,6	102	7.393.963	37,2	90	251,51	14	554.907	0,7
J07	101	0,0	123	5.028	0,0	226	49,78	0	0	0

J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Največ, 95,1 % je bilo predpisanih zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01), delež stroškov je bil 56,2 %. Predpisanih je bilo 10.679.863 DDD oz. 14,2 DID teh zdravil.

Med *tetraciklini* (J01A) je bilo edino predpisano zdravilo doksiciklin (J01AA02) na 10,1 tisoč receptih v vrednosti 83 tisoč EUR. Predpisanega je bilo 343.802 DDD oz. 0,5 DID doksiciklina.

Število receptov *betalaktamskih antibiotikov in penicilinov* (J01C) se je zmanjšalo za 4 %, stroški so se zmanjšali za 6 %. Predpisanih je bilo 7.126.709 DDD oz. 9,5 DID betalaktamskih antibiotikov in penicilinov.

Od širokospektralnih antibiotikov (J01CA) se je uporabljal samo amoksicilin (J01CA04); število receptov se je zmanjšalo za 6 %. Predpisanega je bilo 2.512.830 DDD oz. 3,3 DID amoksicilina.

Predstavnika penicilinov, občutljivih na laktamaze beta (J01CE) sta benzatin benzilpenicil (J01CE08) in benzatin fenoksimetilpenicilin (J01CE10). Predpisanih je bilo 1.198.681 DDD oz. 1,6 DID teh dveh zdravil ter 12 % manj receptov kot v preteklem letu.

Iz skupine *antistafilokoknih penicilinov* (proti laktamazam beta odpornih penicilinov) (J01CF) se je uporabljal samo kloksacilin (J01CF02). Predpisanega je bilo 128.460 DDD oz. 0,2 DID kloksacilina. Njegova poraba je bila za 3 % nižja kot v preteklem letu.

Največ predpisanih receptov je bilo z zdravili, ki vsebujejo kombinacije amoksicilina z zaviralci laktamaz beta (J01CR), in sicer 285 tisoč receptov. Njihova poraba je narasla za 1 %. Predpisanih je bilo 3.286.738 DDD oz. 4,4 DID kombinacij penicilinov z zaviralci laktamaz beta.

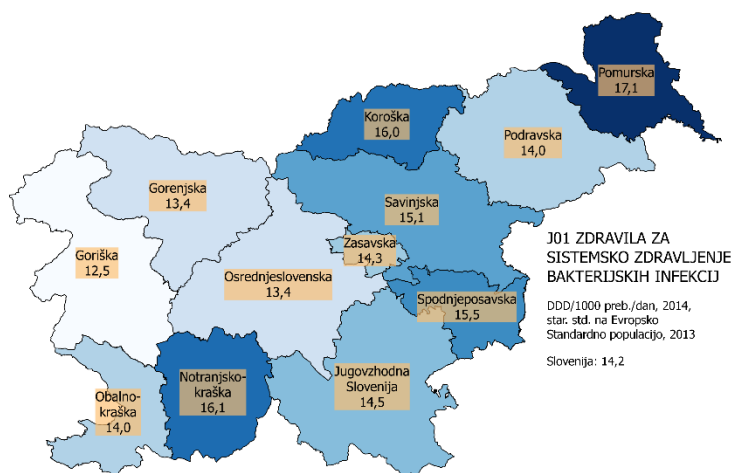
V skupino *drugi beta-laktamskih antibiotikov* (J01D) so uvrščeni cefalosporini, število receptov je bilo za 9 % manjše glede na leto 2013. Predpisanih je bilo 212.622 DDD oz. 0,3 DID cefalosporinov. Največ je bilo predpisanih receptov za cefuroksim (J01DC02) z 12,4 tisoč recepti in cefiksim (J01DD08) s 3,5 tisoč recepti.

Število izdanih receptov z zdravili s *sulfonamidi in trimetoprimom* (J01E) se je glede na leto 2013 znižalo za 8 %, stroški pa so se znižali za 3 %. Predpisanih je bilo 620.565 DDD oz. 0,8 DID teh zdravil.

Visoka poraba je tudi v skupini makrolidov, *linkozamidov in streptograminov* (J01F). Število receptov makrolidnih antibiotikov (J01FA) se je zvišalo za 3 %, predpisanih je bilo 1.176.410 DDD oz. 1,6 DID makrolidov. Med njimi so bila najpogosteje predpisana zdravila z azitromicinom (J01FA10) na 121 tisoč receptih in klaritromicinom (J01FA09) na 26 tisoč receptih. Število receptov s piranozidnimi antibiotiki (linkozamidi) (J01FF), katerih edini predstavnik je bil klindamicin (J01FF01), je glede na leto 2013 poraslo za 2 %. Predpisanega je bilo 165.319 DDD oz. 0,2 DID klindamicina.

Od *kinolonskih protimikrobnih učinkovin* (J01M), katerih poraba je bila 835.227 DDD oz. 1,1 DID, so bili najpogosteje predpisani ciprofloksacin (J01MA02) na 68,3 tisoč receptih, norfloksacin (J01MA06) na 13,6 tisoč receptih in moksifloksacin (J01MA14) na 11,4 tisoč receptih.

Največ so zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij predpisovali v pomurski regiji, sledita notranjsko-kraška in koroška regija. Najmanj so jih predpisovali v goriški regiji (slika 4.11).

Slika 4.11: Poraba zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje

Vsi antimikotiki za sistemsko zdravljenje (J02), ki so v prometu v Sloveniji, so derivati tiazola (J02AC). Predpisanih je bilo 24,5 tisoč receptov, od tega skoraj 19 tisoč receptov s flukonazolom (J02AC01) in 5,1 tisoč z itraconazolom (J02AC02). Predpisan je bil en recept za zdravilo z amfotericinom B (J02AA01). Povprečna vrednost enega recepta je bila 51,42 EUR. V primerjavi z letom 2013 so zdravniki predpisali za 2 % manj receptov, stroški so se znižali za 9 %. Predpisanih je bilo 186.940 DDD oz. 0,2 DID antimikotikov za sistemsko zdravljenje.

J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami

V letu 2014 so zdravniki predpisali 1.210 receptov z zdravili z delovanjem na bakterijo Mycobacterium tuberculosis (J04A), od tega največ s kombiniranimi zdravili (J04AM). Povprečna vrednost enega recepta je znašala 42,71 EUR. V primerjavi z letom 2013 je bilo izdanih 9 % več receptov, stroški pa so bili za 4 % višji. Predpisanih je bilo 52.905 DDD oz. 0,1 DID zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis.

J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij

Izdanih je bilo 29,4 tisoč receptov z zdravili za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij, kar je za 2 % več kot leto prej, stroški pa so se zmanjšali za 10 %. Povprečna vrednost na en recept je bila 251,51 EUR.

Od 23 tisoč receptov z nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze) z ATC oznako J05AB, ki so bili predpisani v 161.665 DDD oz. 02,2DID, je bilo največ izdanih zdravil z valaciklovirjem (J05AB11) na skoraj 13 tisoč receptih. Sledila so zdravila z aciklovirjem (J05AB01) na 4,7 tisoč receptih in brivudinom (J05AB15) na 4,2 tisoč receptih. Največ, skoraj 714 tisoč EUR je bilo porabljenih za 366 receptov z valganciklovirjem (J05AB14).

Predpisanih je bilo 1.982 receptov za kombinacije zdravil za zdravljenje infekcij s HIV (J05AR), s povprečno vrednostjo enega recepta 1162,88 EUR. Predpisanih je bilo 167.400 DDD oziroma 0,22 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Najpogosteje sta bila predpisana lamivudin in abakavir (J05AR02) na 996 receptih ter dizoproksiltenofovirat in emtricitabin (J05AR03) na 579 receptih.

Tabela 4.15: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin J01, J02, J04 in J05, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014/2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
J01 - zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij	1.065.315	98	11.169.006	97	10,48	517	10.679.863	14,2
J01A - tetraciklini	10.106	94	83.010	98	8,21	5	343.802	0,5
J01C - betalaktamski antibiotiki, penicilini	636.411	96	6.552.636	94	10,30	309	7.126.709	9,5
J01CA - širokospektralni penicilini	222.005	94	1.528.722	91	6,89	108	2.512.830	3,3
J01CE - penicilini, občutljivi na laktamaze beta	117.928	88	1.601.825	89	13,58	57	1.198.681	1,6
J01CF - antistafilokokni penicilini (proti laktamazam beta odporni penicilini)	11.613	97	156.241	112	13,45	6	128.460	0,2
J01CR - kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta	284.865	101	3.265.848	98	11,46	138	3.286.738	4,4
J01D - drugi betalaktamski antibiotiki	20.298	91	364.391	86	17,95	10	212.622	0,3
J01E - sulfonamidi in trimetoprim	90.045	92	579.183	97	6,43	44	620.565	0,8
J01F - makrolidi, linkozamidi in streptogramini	187.326	103	1.458.682	103	7,79	91	1.341.729	1,8
J01FA - makrolidni antibiotiki	160.082	103	1.200.142	103	7,50	78	1.176.410	1,6

J01FF - piranozidni antibiotiki (linkozamidi)	27.244	102	258.540	101	9,49	13	165.319	0,2
J01M - kinolonske protimikrobne učinkovine	97.584	103	1.247.814	100	12,79	47	835.227	1,1
J01X - druge protimikrobne učinkovine	23.467	169	711.932	143	30,34	11	194.718	0,3
J02 - antimikotiki za sistemsko zdravljenje	24.575	98	1.265.498	91	51,50	12	186.940	0,2
J02A - antimikotiki za sistemsko zdravljenje	24.575	98	1.265.498	91	51,50	12	186.940	0,2
J02AC - derivati triazola	24.574	98	1.263.590	91	51,42	12	186.940	0,2
J04 - učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami	1.210	109	49.907	106	41,25	1	52.905	0,1
J04A - zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	1.210	109	49.907	106	41,25	1	52.905	0,1
J04AC - hidrazidi	187	109	6.226	120	33,29	0	7.967	0,0
J04AK - druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	3	150	115	235	38,33	0	50	0,0
J04AM - kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	1.020	109	43.566	104	42,71	0	44.888	0,1
J05 - zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	29.398	102	7.393.963	90	251,51	14	554.907	0,7
J05A - zdravila z direktnim delovanjem na viruse	29.398	102	7.393.963	90	251,51	14	554.907	0,7
J05AB - nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	22.949	99	1.727.879	85	75,29	11	161.665	0,2
J05AE - zaviralci proteaz	1.323	113	1.464.782	82	1107,17	1	45.754	0,1
J05AF - nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	1.872	124	1.147.017	103	612,72	1	111.149	0,1
J05AG - zaviralci nenukleozidne reverzne transkriptaze	568	117	347.600	75	611,97	0	49.200	0,1
J05AH - zaviralci nevraminidaz	486	96	12.693	245	26,12	0	2.460	0,0
J05AR - zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	1.982	111	2.304.832	92	1162,88	1	167.400	0,2
J05AX - druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	218	148	389.160	125	1785,14	0	17.280	0,0

4.8 L Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji

Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji so razvrščena v 4 podskupine:

- L01 zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)
- L02 endokrino zdravljenje
- L03 zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti
- L04 zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

V Sloveniji je bilo ambulantno predpisanih 118 tisoč receptov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji, kar predstavlja manjši delež njihove porabe; večji delež teh zdravil prejmejo bolniki v bolnišnicah. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine L je znašala 637,38 EUR. Najdražji je bil recept s predpisanimi zdravili za spodbujanje imunske odzivnosti (L03) - 1.067 EUR ter recepti z zdravili z delovanjem na novotvorbe (citostatiki, L01) - 998 EUR. Skupno je bilo izdanih za 7 % več receptov z 2 % višjo vrednostjo.

Večina receptov (39,7 %) je pripadala zdravilom za zaviranje imunske odzivnosti (L04), sledijo zdravila za endokrino zdravljenje (L02).

Predpisanih je bilo 8.196.464 DDD, to je 10,9 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za endokrino zdravljenje (L02) ter zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04).

Tabela 4.16: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine L, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
L	118.406	100	107	75.469.621	100	102	637,38	57	8.196.464	10,9
L01	21.353	18,0	110	21.309.565	28,2	105	997,97	10	861.632	1,1
L02	37.091	31,3	91	5.769.065	7,6	86	155,54	18	3.785.179	5,0
L03	12.913	10,9	120	13.778.120	18,3	96	1067,00	6	738.158	1,0
L04	47.049	39,7	118	34.612.870	45,9	106	735,68	23	2.811.496	3,7

L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)

V letu 2014 je bilo izdanih 21,4 tisoč receptov z zdravili z delovanjem na novotvorbe. Kljub sorazmerno nizkemu številu predpisanih receptov so bili stroški (21,3 milijon EUR) visoki zaradi visoke povprečne vrednosti zdravil, predpisanih na en recept (997,97 EUR).

Največ izdanih zdravil je bilo z zaviralci celične presnove (*antimetaboliti*) (L01B). Predpisanih je bilo 406.815 DDD oz. 0,5 DID antimetabolitov. Zdravila iz te skupine so najpogosteje vsebovala metotreksat (L01BA01) s 4,9 tisoč recepti in kapecitabin (L01BC06) s 3,8 tisoč recepti.

Med drugimi zdravili za zdravljenje novotvorb (citostatiki) (L01X) so bile najpogosteje predpisane učinkovine hidroksikarbamid (L01XX05) z 2,5 tisoč receptov, anagrelid (L01XX35) z 1,3 tisoč recepti in imatinib (L01XE01) s tisoč recepti. Za omenjene učinkovine je bilo porabljenih skupno 4,7 milijon EUR.

Predpisanih je bilo 54.810 DDD zdravil z imatinibom (L01XE01), oziroma 0,07 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

L02 Endokrino zdravljenje

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za endokrino zdravljenje je v letu 2014 znašala 155,54 EUR, kar je nekoliko manj kot leto prej (163,43 EUR). Glede na leto 2013 se je število receptov zmanjšalo za 9 %, stroški zanje pa so se zmanjšali za 14 %.

Zdravniki so predpisovali predvsem *hormonske antagoniste in sorodne učinkovine (L02B)*. Število receptov se je povečalo za 2 %, vrednost pa za 16 %.

Izmed antiestrogenov (L02BA) se je predpisoval samo tamoksifen (L02BA01) z 8,6 tisoč recepti. Od antiandrogenov (L02BB) je bilo izdano največ zdravil z bikalutamidom (L02BB03) na 9,6 tisoč receptih. Od zaviralcev aromataze (L02BG) so se predpisovala predvsem zdravila z letrozolom (L02BG04) na 9,1 tisoč receptih in anastrozolom (L02BG03) na 6,4 tisoč receptih.

Število receptov za izdana zdravila s *hormoni in sorodnimi učinkovinami (L02A)* se je glede na leto 2013 zmanjšalo za 73 %, vrednost izdanih zdravil pa za 85 %. Skoraj vsa zdravila iz te skupine so bila v podskupini progesteroni (L02AB), od katerih se je predpisoval samo megestrol (L02AB01). Iz skupine estrogenov (L02AA) ni bilo prepisanih zdravil.

L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti

Predpisanih je bilo preko 12,9 tisoč receptov, vsi iz skupine L03A – citokini in imunomodulatorji.

V podskupini kolonije spodbujajoči faktorji (L03AA) je bil najpogosteje predpisan pegfilgastrim (L03AA13) na 2,8 tisoč receptih, sledi filgastrim (L03AA02) na 2,5 tisoč receptih.

V podskupini *interferonov (L03AB)* so bili največ predpisana interferon beta-1a (L03AB07) z 2,4 tisoč recepti in interferon beta-1b (L03AB08) z 1,7 tisoč recepti. Sledita peginterferon alfa-2b (L03AB10) in peginterferon alfa-2a (L03AB11). Skupna vrednost omenjenih učinkovin je bila 7 milijonov EUR. Predpisanih je bilo 566.044 DDD oz. 0,8 DID interferonov (L03AB).

L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

Število receptov z zdravili za zaviranje imunske odzivnosti je predstavljalo 39,7 % delež v številu receptov in 45,9 % delež stroškov za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje.

Izmed zdravil za selektivno zaviranje imunske odzivnosti (L04AA) so se največ predpisovala zdravila z mikofenolno kislino (L04AA06) s 6 tisoč recepti oziroma leflunomidom (L04AA13) s skoraj 4 tisoč recepti. Izmed inhibitorjev tumor nekrosis faktorja alfa (L04AB) sta bili najpogosteje predpisani učinkovini adalimumab (L04AB04) s 7 tisoč recepti v vrednosti 11,9 milijon EUR in etanercept (L04AB01) z 2,6 tisoč recepti v vrednosti 4,6 milijon EUR.

V skupini inhibitorjev kalcineurina (L04AD) sta bila najpogosteje predpisana ciklosporin (L04AD01) s 4,6 tisoč recepti in takrolimus (L04AD02) s 3,3 tisoč recepti.

Od drugih zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX) so zdravniki predpisovali predvsem metotreksat (L04AX03) z 10,2 tisoč receptov v vrednosti 186,7 tisoč EUR. Sledil je azatioprin (L04AX01) s 4,7 tisoč recepti v vrednosti 235 tisoč EUR. Znatno manj je bilo receptov s talidomidom (L04AX02) na 207 receptih v vrednosti 152,8 tisoč EUR in lenalidomidom (L04AX04) na 726 receptih v vrednosti 4,8 milijon EUR. Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX) so bila najpogosteje predpisana zdravila za zaviranje imunske odzivnosti sploh. Predpisanih je bilo 1.183.528 DDD oz. 1,6 DID zdravil iz skupine L04AX.

Tabela 4.17: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin L01, L02, L03 in L04, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
L01 - zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	21.353	110	21.309.565	105	997,97	10	861.632	1,1
L01A - alkilirajoči citostatiki	3.095	135	684.812	124	221,26	2	136.673	0,2
L01B - zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	9.381	96	1.916.632	69	204,31	5	406.815	0,5
L01X - druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	8.833	124	18.695.347	111	2116,53	4	317.044	0,4
L02 - endokrino zdravljenje	37.091	91	5.769.065	86	155,54	18	3.785.179	5,0
L02A - hormoni in sorodne učinkovine	1.648	27	294.563	15	178,74	1	128.652	0,2
L02B - hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	35.443	102	5.474.502	116	154,46	17	3.656.527	4,9
L03 - zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	12.913	120	13.778.120	96	1067,00	6	738.158	1,0
L03A - citokini in imunomodulatorji	12.913	120	13.778.120	96	1067,00	6	738.158	1,0
L03AA - kolonije spodbujajoči faktorji	5.790	113	3.644.987	113	629,53	3	79.546	0,1
L03AB - interferoni	5.430	120	7.450.044	88	1372,02	3	566.044	0,8
L03AX - drugi	1.677	148	2.682.981	102	1599,87	1	92.568	0,1
L04 - zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	47.049	118	34.612.870	106	735,68	23	2.811.496	3,7
L04A - zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	47.049	118	34.612.870	106	735,68	23	2.811.496	3,7
L04AA - zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	10.926	108	3.730.118	103	341,40	5	646.044	0,9
L04AB - zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-)	11.238	159	19.567.538	106	1741,19	5	618.754	0,8
L04AC - zaviralci interleukinov	1.106	140	4.377.775	135	3958,21	1	117.218	0,2
L04AD - zaviralci kalcinevrina	7.933	112	1.600.302	94	201,73	4	245.952	0,3
L04AX - druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	15.846	107	5.337.137	94	336,81	8	1.183.528	1,6

4.9 M Zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema

Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema so razvrščena v šest podskupin:

- M01 zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom
- M02 zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin
- M03 mišični relaksanti
- M04 zdravila za zdravljenje protina
- M05 zdravila za bolezni kosti
- M09 druga zdravila za zdravljenje motenj mišično – skeletnega sistema

V letu 2014 je bilo izdanih 1,2 milijona receptov z zdravili za bolezni mišično – skeletnega sistema, v vrednosti 15,7 milijona EUR. Število receptov se je glede na leto 2013 zmanjšalo za 1 % in vrednost znižala za 10 %. Upad števila receptov je prisoten v vseh skupinah razen v skupinah M03 in M04. Število receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina (M04) že nekaj let narašča.

Predpisanih je bilo 43.582.482 DDD, to je 57,92 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) (tabela 4.18).

Tabela 4.18: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine M, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
M	1.216.979	100	99	15.718.714	100	90	12,92	590	43.582.482	57,9
M01	1.014.981	83,4	100	8.549.070	54,4	104	8,42	492	30.881.165	41,0
M02	8.940	0,7	83	103.051	0,7	106	11,53	4	960.020	1,3
M03	36.825	3,0	102	431.901	2,7	100	11,73	18	894.010	1,2
M04	70.258	5,8	104	715.795	4,6	104	10,19	34	2.089.882	2,8
M05	85.843	7,1	83	5.908.263	37,6	75	68,83	42	8.755.832	11,6
M09	132	0,0	77	10.635	0,1	105	80,57	0	1.572	0,0

M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom

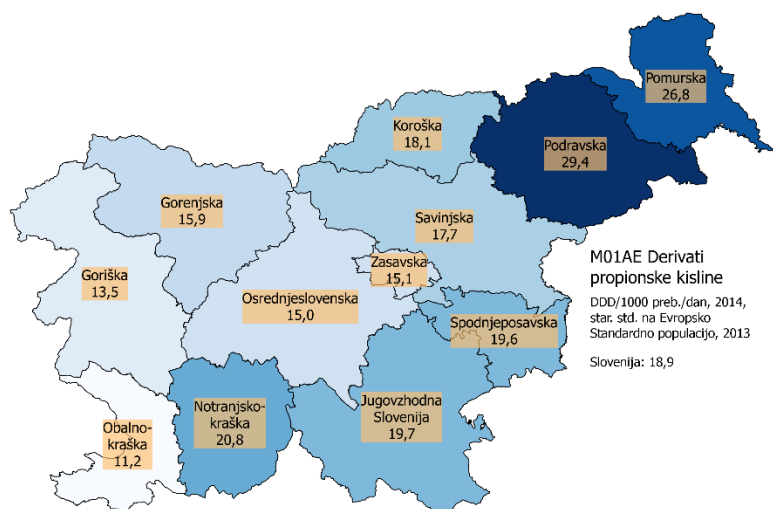
Najpogosteje so bila predpisana zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01), ki so predstavljala 83,4 % delež v številu receptov in 54,4 % delež stroškov skupine M.

Glede na leto 2013 je število receptov ostalo nespremenjeno, stroški so se povišali za 4 %. Povprečno vrednost enega recepta podskupine M01, ki je bila 8,42 evra, so močno presegali recepti s predpisanimi koksibi (M01AH) s povprečno vrednostjo 33,33 EUR.

V skupini *nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil* (NM01A) so bili najpogosteje predpisani derivati propionske kisline (M01AE) s skoraj 551 tisoč recepti, med njimi naproksen (M01AE02) s 340,6 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 2,7 milijon EUR. Predstavljal je 28 % delež receptov in 17 % delež stroškov skupine M. Predpisanih je bilo 10.389.820 DDD oz. 13,81 DID naproksena. Drugi najpogosteje predpisan derivat propionske kisline je bil ibuprofen (M01AE01), ki je bil predpisan na 155 tisoč receptih. Predpisanega je bilo 2.756.743 DDD oz. 3,66 DID ibuprofena. Sledil mu je s 55 tisoč

recepti ketoprofen (M01AE03). Skupno je bilo porabljenih je bilo 14.538.853 DDD oz. 19,3 DID derivatov propionske kisline (M01AE).

Največ so **derivate propionske kisline** predpisovali v podravski regiji, sledi pomurska regija. Najmanj so jih predpisovali v obalno-kraški regiji (slika 4.12).

Slika 4.12: Poraba derivatov propionske kisline (M01AE) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Med derivati očetne kisline (M01AB) je bil najpogosteje predpisan diklofenak (M01AB05) s skoraj 362 tisoč recepti, za katerega je bilo porabljenih 2,5 milijon EUR in je predstavljal 29,7 % v številu receptov in 16,1 % stroškov skupine M. Predpisanega je bilo 11.354.961DDD oz.15,09 DID diklofenaka.

M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin

Število predpisanih receptov z zdravili za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin, se je glede na leto 2013 zmanjšalo za 17 % in je znašalo 8,9 tisoč receptov. Povprečna vrednost enega recepta je bila 11,53 EUR. Skoraj na vseh receptih so bila predpisana protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje v obliki mazil, ki so vsebovala ketoprofen (M02AA10) s 5,3 tisoč recepti ali diklofenak (M02AA15) s 3,7 tisoč recepti. Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin se lahko dobijo v lekarnah tudi brez recepta, zato je njihova dejanska poraba znatno večja od prikazane.

M03 Mišični relaksanti

Glede na leto 2013 je prišlo do 2 % povečanja števila receptov ob nespremenjenih stroških za zdravila, ki delujejo kot mišični relaksanti. Povprečna vrednost enega recepta je bila 11,73 (leta 2013 11,99 EUR).

Od mišičnih relaksantov z osrednjim delovanjem sta se predpisovala tizanidin (M03BX02), ki je bil predpisan na 30,7 tisoč receptih in baklofen (M03BX01) na 6,1 tisoč receptih.

M04 Zdravila za zdravljenje protina

Število receptov s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina se je glede na leto 2013 povečalo za 4 %, prav tako so se za 4 % povečali stroški zanje. Povprečna vrednost enega recepta je bila 10,19 EUR. Vsa zdravila za zdravljenje protina so iz skupine zdravil, ki zavirajo nastajanje sečne kisline (M04AA) in so v skoraj vseh primerih vsebovala alopurinol (M04AA01) s 70,3 tisoč recepti v vrednosti 715,2 tisoč EUR, 2.089.350 DDD oz. 2,78 DID. Samo na 8 receptih je bil predpisan febuksostat (M04AA03).

M05 Zdravila za bolezni kosti

Drugi največji, 37,6 % vrednostni delež so predstavljali recepti z zdravili za bolezni kosti, ki so v številu receptov predstavljali 7,1 % delež skupine M. Povprečna vrednost enega recepta je bila 68,83 EUR. V primerjavi z letom 2013 je bilo predpisanih 17 % manj receptov, stroški pa so se zmanjšali za 25 %.

Vsa predpisana zdravila te skupine spadajo v podskupino zdravil z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05B). Predpisanih je bilo 8.755832 DDD oz. 11,6 DID teh zdravil.

V skupini zdravil difosfonatov (M05BA) so bila največkrat predpisana zdravila z ibandronsko kislino (M05BA06) s 26,7 tisoč recepti v vrednosti 630,5 tisoč EUR.

V skupini difosfonatov in kombinacij (M05BB) je bilo največ zdravil predpisanih z alendronsko kislino v kombinaciji s holekalciferolom (M05BB03), in sicer na 27,7 tisoč receptov v vrednosti 1,1 milijon EUR. Delež v številu receptov z zdravili iz skupine M je znašal 2,3 % in delež stroškov 7,3 %.

Tabela 4.19: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin M01, M02, M03, M04 in M05, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
M01 - zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom	1.014.981	100	8.549.070	104	8,42	492	30.881.165	41,0
M01A - nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	1.014.981	100	8.549.070	104	8,42	492	30.881.165	41,0
M01AB - derivati očetne kisline in sorodne učinkovine	383.325	91	2.826.475	90	7,37	186	12.264.772	16,3
M01AC - oksikami	31.864	95	240.370	99	7,54	15	1.474.330	2,0
M01AE - derivati propionske kisline	550.897	107	3.973.608	120	7,21	267	14.538.853	19,3
M01AH - koksibi	43.856	105	1.461.847	100	33,33	21	2.466.408	3,3
M01AX - druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	5.030	70	46.631	68	9,27	2	136.802	0,2
M02 - zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	8.940	83	103.051	106	11,53	4	960.020	1,3
M02A - zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	8.940	83	103.051	106	11,53	4	960.020	1,3
M02AA - protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	8.927	83	102.917	106	11,53	4	959.600	1,3
M03 - mišični relaksanti	36.825	102	431.901	100	11,73	18	894.010	1,2
M03B - mišični relaksanti s centralnim delovanjem	36.818	102	429.594	99	11,67	18	894.010	1,2
M03BX - druge centralno delujoče učinkovine	36.818	102	429.594	99	11,67	18	894.010	1,2
M04 - zdravila za zdravljenje protina	70.258	104	715.795	104	10,19	34	2.089.882	2,8
M04A - zdravila za zdravljenje protina	70.258	104	715.795	104	10,19	34	2.089.882	2,8
M04AA - zdravila za zaviranje nastajanja sečne kisline	70.258	104	715.795	104	10,19	34	2.089.882	2,8
M05 - zdravila za bolezni kosti	85.843	83	5.908.263	75	68,83	42	8.755.832	11,6
M05B - zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	85.843	83	5.908.263	75	68,83	42	8.755.832	11,6
M05BA - difosfonati	35.113	80	1.180.619	41	33,62	17	3.125.805	4,2
M05BB - difosfonati, kombinacije	30.434	83	1.287.842	81	42,32	15	2.546.488	3,4

4.10 N Zdravila z delovanjem na živčevje

Zdravila z delovanjem na živčevje so razvrščena v 7 podskupin:

- N01 anestetiki
- N02 analgetiki
- N03 antiepileptiki
- N04 antiparkinsoniki
- N05 psiholeptiki
- N06 psihoanaleptiki
- N07 druga zdravila z delovanjem na živčevje.

Izdanih je bilo 3,2 milijonov receptov v vrednosti 69,7 milijon EUR, kar je glede na leto 2013 1 % več receptov ob 3 % manjših stroških za zdravila.

Od zdravil z delovanjem na živčevje sta največja odstotna deleža v številu receptov pripadala analgetikom (N02) (39,7 %), psiholeptikom (N05) (30,5 %) ter psihoanaleptikom (N06) (19,0 %).

Primerjalno največji vrednostni delež izmed podskupin skupine N so zavzemali recepti s predpisanimi psiholeptiki (25,8 %) in psihoanaleptiki (29,2 %), sledijo analgetiki (19,4 %).

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na živčevje je znašala 21,99 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 1537 receptov, največ iz skupine analgetikov (610 receptov), sledijo psiholeptiki (468 receptov) ter psihoanaleptiki (293 receptov).

Najdražji so bili recepti s predpisanimi antiparkinsoniki (N04) s povprečno vrednostjo recepta 89,46 EUR, sledijo antiepileptiki (N03) s povprečno vrednostjo recepta 48,06 EUR ter psihoanaleptiki s povprečno vrednostjo recepta 33,76 EUR.

Predpisanih je bilo 107.320.659 DDD, to je 142,62 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini psihoanaleptikov (N06) ter psiholeptikov (N05).

Tabela 4.20: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD, DID ter vrednost izdanih zdravil podskupin skupine N, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
N	3.167.417	100	101	69.666.769	100	97	21,99	1.537	107.320.659	142,6
N01	9.318	0,3	106	273.301	0,4	119	29,33	5	-	-
-N02	1.256.347	39,7	102	13.497.143	19,4	104	10,74	610	14.090.365	18,7
N03	199.028	6,3	105	9.565.152	13,7	104	48,06	97	7.720.204	10,3
N04	72.946	2,3	103	6.525.814	9,4	107	89,46	35	3.118.494	4,1
N05	964.901	30,5	98	17.944.095	25,8	88	18,60	468	30.819.112	41,0
N06	603.139	19,0	104	20.362.725	29,2	94	33,76	293	46.761.853	62,1
N07	61.738	1,9	102	1.498.540	2,2	115	24,27	30	4.810.632	6,4

Tabela 4.21: Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp v EUR	% v vred. Rp
N02BE01	paracetamol	623.312	19,7
N02AX52	tramadol, kombinacije	312.859	9,9
N05CF02	zolpidem	196.908	6,2
N05BA12	alprazolam	172.096	5,4
N02BB02	natrijev metamizolat	145.427	4,6
N06AB10	escitalopram	144.945	4,6
N05BA08	bromazepam	140.204	4,4
N06AB06	sertralin	104.218	3,3
N05AH04	kvetiapin	90.121	2,8
N05BA01	diazepam	80.313	2,5

Tabela 4.22: Deset učinkovin iz skupine N, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija, 2014

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
N03AX16	pregabalin	3.923.931	5,6
N06AX21	duloksetin	3.639.588	5,2
N02AX52	tramadol, kombinacije	3.547.895	5,1
N02BE01	paracetamol	3.485.164	5,0
N06DA03	rivastigmin	3.210.423	4,6
N04BA02	levodopa in zaviralec dekarboksilaze	2.917.273	4,2
N05AX12	aripiprazol	2.714.434	3,9
N06AB10	escitalopram	2.434.076	3,5
N05AH04	kvetiapin	2.341.348	3,4
N05AX13	paliperidon	1.958.671	2,8

N01 Lokalni anestetiki

Lokalni anestetiki se praviloma uporabljajo v zdravstvenih zavodih in se jih predpisuje na naročilnice. Izjema so zdravila z lidokainom (N01BB02), ki se predpisujejo tudi na zdravniški recept. V letu 2014 je bilo izdanih 9,3 tisoč receptov lokalnih anestetikov (N01), kar je 6 % več receptov kot v letu 2013, njihova vrednost se je povečala za 19 %.

Splošnih anestetikov v letu 2014 ni bilo predpisanih.

N02 Analgetiki

Zdravniki so v letu 2014 predpisali več kot 1,2 milijon receptov z analgetiki (N02), kar je 2 % več kot leta 2013, stroški zanje pa so znašali 13,5 milijon EUR, kar je 4 % več kot leto prej.

Opioidi (N02A) so predstavljali 35,3 % delež v številu receptov in 57,4 % delež stroškov. Glede na leto 2013 se je povečalo število receptov za 2 %, stroški so porasli za 6 %. Povprečna vrednost enega recepta z opioidi je bila 17,47 EUR. Skupaj je bilo predpisanih 8.375.946 DDD skupine N02A in 11,13 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

Predpisanih je bilo 32,9 tisoč receptov, 432.576 DDD oz. 0,6 DID za opiate (N02AA), največ za oksikodon (N02AA05) ter kombinacije z oksikodonom (N02AA55) s skupaj 25 tisoč recepti. S 6,6 tisoč recepti sledi morfin (N02AA01). Med derivati fenilpiperidina (N02AB) je bil s 26 tisoč recepti zastopan le fentanil (N02AB03). Edini derivat oripavina (N02AE) je bil buprenorfin (N02AE01) s 3.409 recepti. Največ predpisanih opioidov, 381 tisoč receptov je bilo iz skupine drugi opioidi (N02AX), v katero so razvrščena zdravila s tramadolom (N02AX02) na 62,6 tisoč receptih in njegovimi kombinacijami (N02AX52) na skoraj 313 tisoč receptih (slika 4.11). Predpisanih je bilo 7.188.943 DDD oz. 9,56 DID zdravil s tramadolom in njegovimi kombinacijami.

Največ predpisanih analgetikov, 775,6 tisoč receptov je bilo iz skupine drugi analgetiki in antipiretiki (N02B). Povprečna vrednost enega recepta je bila 5,96 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 376 receptov. Analgetike in antipiretike lahko bolniki kupijo tudi brez recepta v lekarni, zato je njihova poraba znatno večja od prikazane.

Največ, 627,8 tisoč receptov za analgetike je bilo iz skupine anilidov (N02BE). Najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je, tako kot že vrsto let, paracetamol (N02BE01) s 623 tisoč recepti, 4.363.797 DDD oz. 5,80 DID. Paracetamol pa se dobi tudi brez recepta, zato je poraba precej višja (slika 4.12).

Sledi natrijev metamizolat (N02BB02) s 145,4 tisoč recepti iz skupine pirazonov (N02BB). Salicilne kisline in derivatov (N02BA) je bilo predpisanih 2.385 receptov.

Najmanj predpisanih receptov je bilo v skupini zdravil proti migreni (N02C). Število receptov s temi zdravili se je zmanjšalo za 4 %, ob sočasnem znižanju stroškov za 18 %.

Najpogosteje predpisana zdravila iz te skupine so selektivni agonisti receptorjev 5HT₁ (N02CC). Zdravila s sumatriptanom (N02CC01) so bila predpisana na 18,5 tisoč receptov z vrednostjo 532,6 tisoč EUR, sledijo zdravila z eletriptanom (N02CC06) na 7,4 tisoč receptih in zolmitriptanom (N02CC03) na 5,1 tisoč receptih.

Poleg triptanov se je od zdravil proti migreni predpisoval še dihidroergotamin (N02CA01) s 167 recepti v vrednosti 1600 EUR, 6163 DDD.

Skupaj je bilo predpisanih 599.392 DDD skupine N02C in 0,80 DDD na 1000 prebivalcev na dan, od tega za triptane (N02CC) 593.229 DDD in 0,79 DDD na 1000 prebivalcev na dan.

N03 Antiepileptiki

V primerjavi z letom 2013 je bilo izdanih 5 % več receptov, za katere so se stroški zvišali za 4 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 48,06 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 97 receptov.

Iz skupine barbiturati in njihovi derivati (N03AA) so bila najpogosteje predpisana zdravila z metilfenobarbitalom (N03AA01) na 2.308 receptih in s primidonom (N03AA03) na 2.191 receptih. Skupno je bilo predpisanih 211.081 DDD oz. 0,3 DID barbituratov in njihovih derivatov.

Edini predstavnik benzodiazepskih antiepileptikov (N03AE) je klonazepam (N03AE01) s 13,1 tisoč recepti, 182.309 DDD oz. 0,2 DID.

Med derivati karboksamidov (N03AF) sta se predpisovala karbamazepin (N03AF01) s 26,6 tisoč recepti, 1.161.178 DDD oz. 1,54 DID in oksakarbazepin (N03AF02) s 5 tisoč recepti.

Skoraj vsa zdravila, ki so vsebovala derivate prostih maščobnih kislin (N03AG) so vsebovala valprojsko kislino (N03AG01) s 30,8 tisoč recepti, 1.233.182 DDD oz. 1,64 DID.

Najpogosteje predpisane učinkovine v podskupini drugi antiepileptiki (N03AX) so bile pregabalin (N03AX16) s 50 tisoč recepti v vrednosti 3,9 milijon EUR, lamotrigin (N03AX09) z 29,5 tisoč recepti v vrednosti 1,1 milijon EUR in levetiracetam (N03AX14) z 19,9 tisoč recepti v vrednosti 1,2 milijon EUR. Skupno je bilo predpisanih 4.551.394 DDD oz. 6,0 DID zdravil iz skupine drugih antiepileptikov (N03AX).

N04 Antiparkinsoniki

Predpisanih je bilo 72,9 tisoč receptov z antiparkinsoniki, število receptov se je glede na leto 2013 povečalo za 3 %, njihova vrednost se je zvišala za 7 %. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 89,46 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 35 receptov.

V podskupini antiholinergiki (N04A) se je zmanjšalo število receptov za 3% in stroški za zdravila za 2 %, v podskupini dopaminergikov (N04B) se je število receptov povečalo za 6 %, stroški so porasli za 8 %. Edini predstavnik antiholinergikov je bil biperiden (N04AA02) s 24,9 tisoč recepti, 655.400 DDD oz. 0,9 DID.

Predpisanih je bilo 2.463.094 DDD oz. 3,3 DID dopaminergikov (N04B). Povprečna vrednost enega recepta te skupine je bila 130,45 EUR. Najpogosteje predpisani dopaminergiki (N04B) so bila zdravila z levodopo in zaviralcem dekarboksilaze (N04BA02) s 15,4 tisoč recepti v vrednosti 2,9 milijon EUR, 818.851 DDD oz. 1,09 DID.

Sledila so zdravila, ki delujejo kot agonisti dopamina (N04BC) in so v največjem deležu vsebovala pramipeksol (N04BC05) z 12,6 tisoč recepti v vrednosti 510 tisoč EUR.

Od zaviralcev monoaminooksidaze tipa B (N04BD) se je predpisoval predvsem razagilin (N04BD02) s 3.667 recepti v vrednosti 782 tisoč EUR.

N05 Psihotropiki

Psihotropiki so druga najpogosteje predpisana podskupina zdravil v skupini N in predstavljajo 30,5 % delež v številu receptov in 25,8 % delež sredstev za zdravila z delovanjem na živčevje. Za 964,9 tisoč receptov s predpisanimi psihotropiki je bilo porabljenih 17,9 milijon EUR, stroški so padli za 12 % glede na leto 2013. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 18,60 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 468 receptov.

Povprečna vrednosti zdravil iz podskupine antipsihotiki (N05A) predpisanih na en recept je bila 47,57 EUR. Predpisano je bilo 266,9 tisoč receptov (3 % rast števila receptov), porabljen je bilo 12,7 milijonov EUR, kar je 15 % upad stroškov. Predpisanih je bilo 9.228.258 DDD oz. 12,3 DID antipsihotikov. Antipsihotiki, za katere je bilo predpisanih največ receptov, so bili po vrsti glede na število receptov: kvetiapin, risperidon, olanzapin, sulpirid, klopazapin, haloperidol, promazin in aripiprazol.

Med derivati butirofenona (N05AD) je bil edini predpisan haloperidol (N05AD01) s 13,1 tisoč recepti v vrednosti 215,9 tisoč EUR, 588.829 DDD oz. 0,78 DID.

V skupini diazepinov, oksazepinov, tiazepinov in oksepinov (N05AH) je bil najpogosteje predpisan kvetiapin (N05AH04) z 90,1 tisoč recepti v vrednosti 2,3 milijon EUR, 2.068.146 DDD oz. 2,75 DID. Sledila sta olanzapin (N05AH03) s 35,8 tisoč recepti, 2.276.703 DDD oz. 3,03 DID in klopazapin (N05AH02) s 14,6 tisoč recepti, 593.387 DDD oz. 0,79 DID.

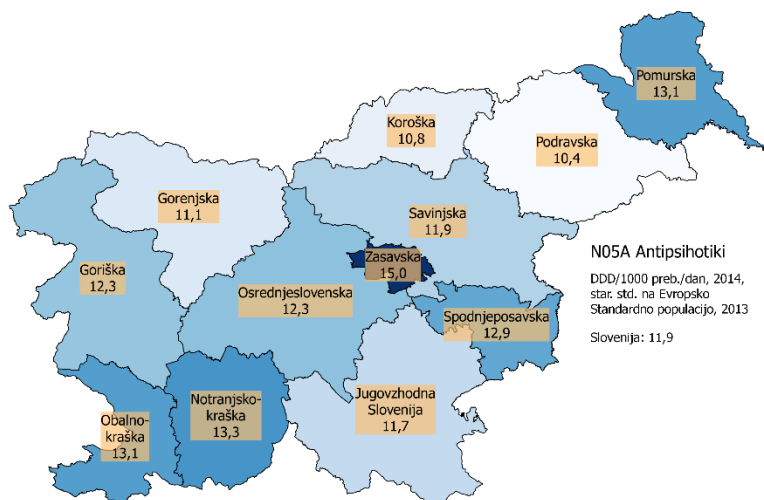
Med benzamidi (N05AL) je bil najpogosteje predpisan sulpirid (N05AL01) z 20,1 tisoč recepti, 157.685 DDD oz. 0,21 DID.

Med fenotiazini z alifatsko stransko verigo (N05AA) je bil najpogosteje predpisan promazin (N05AA03) z 11,4 tisoč recepti, 230.346 DDD oz. 0,31 DID.

Litij (N05AN01) je bil predpisan na 2.684 receptih, v 187.991 DDD oz. 0,2 DID.

Med drugimi antipsihotiki (N05AX) je bil najpogosteje predpisan risperidon (N05AX08) s 43,7 tisoč recepti, 1.090.858 DDD oz. 1,45 DID. Sledi mu aripiprazol (N05AX12) z 11 tisoč recepti, 686.653 DDD oz. 0,91 DID.

Največ so antipsihotike predpisovali v zasavski regiji, sledijo notranjsko-kraška, obalno-kraška in pomurska regija. Najmanj so jih predpisovali v podravski regiji (slika 4.13).

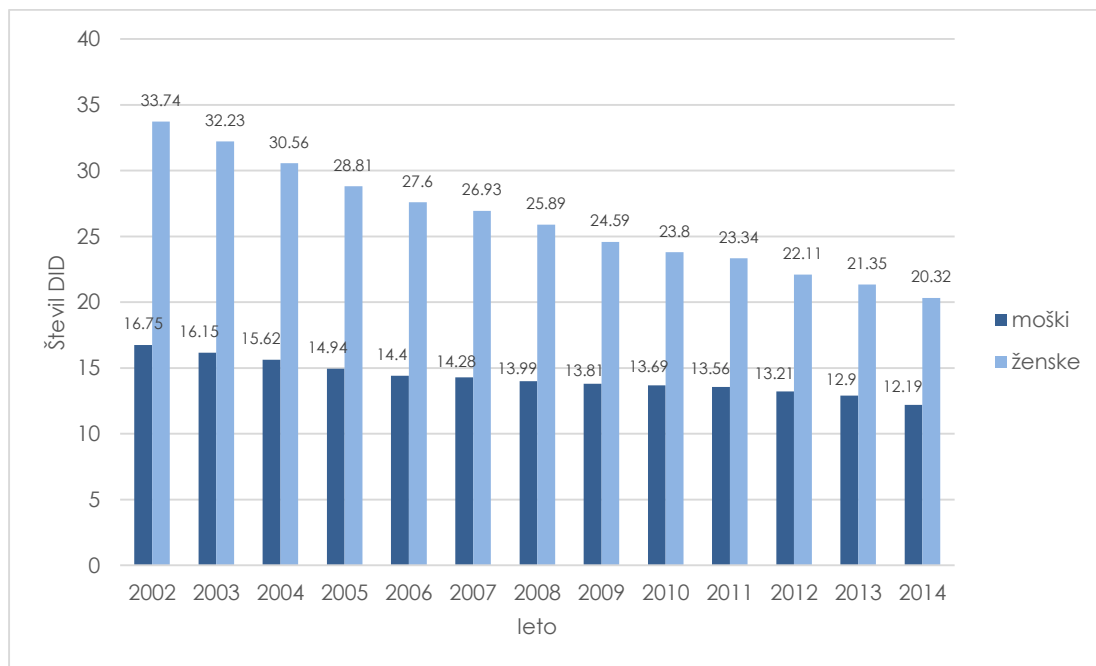
Slika 4.13: Poraba antipsihotikov (N05A) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Anksiolitiki (N05B) predstavljajo že vrsto let najpogosteje predpisano podskupino med psiholeptiki. Predpisanih je bilo 450,8 tisoč receptov v vrednosti 2,8 milijona EUR. Glede na leto 2013 se je število receptov zmanjšalo za 3 %, vrednost zdravil je padla za 5 %. Povprečna vrednost enega recepta je 6,23 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 219 receptov.

Vse predpisane učinkovine so bile v podskupini *benzodiazepini (N05BA)*. Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile alprazolam (172,1 tisoč receptov), bromazepam (140,2 tisoč receptov) in diazepam (80,3 tisoč receptov). Nimamo nebenzodiazepinskih anksiolitikov. Predpisanih je bilo 2.474.414 DDD oz. 3,29 DID diazepama (N05BA01), 108.143 DDD oz. 0,14 DID medazepama (N05BA03), 98.871 DDD oz. 0,13 DID oksazepama (N05BA04), 2.482.536 DDD oz. 3,30 DID lorazepama (N05BA06), 2.354.715 DDD oz. 3,13 DID bromazepama (N05BA08), 180.490 DDD oz. 0,24 DID klobazama (N05BA09) in 4.560.563 DDD oz. 6,06 DID alprazolama (N05BA12).

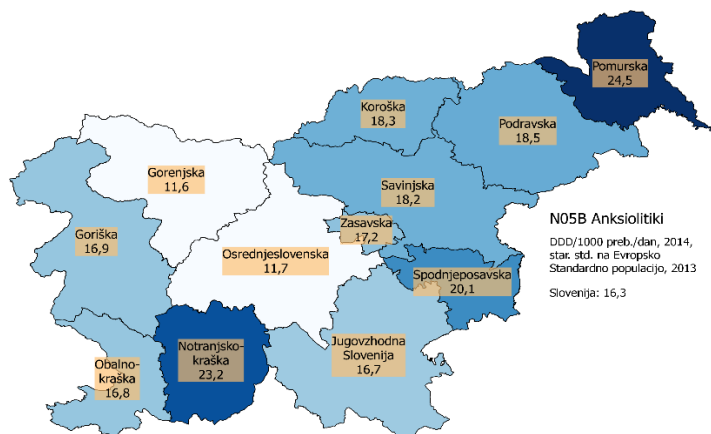
Tabela 4.23: Poraba anksiolitikov (N05B) v številu DDD ter DID po spolu od leta 2002 do 2014

leto	DDD			DDD na 1000. preb. na dan		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
2002	5968242	12558392	18538440	16,75	33,74	25,45
2003	5761709	11990740	17768496	16,15	32,23	24,38
2004	5569986	11375882	16962751	15,62	30,56	23,27
2005	5342756	10735813	16096116	14,94	28,81	22,04
2006	5182211	10300609	15487056	14,40	27,60	21,13
2007	5187581	10069237	15256818	14,28	26,93	20,70
2008	5089397	9692940	14782337	13,99	25,89	20,02
2009	5100360	9250083	14350443	13,81	24,59	19,25
2010	5070431	8988240	14058671	13,69	23,80	18,80
2011	5024515	8836650	13861165	13,56	23,34	18,50
2012	4904171	8382687	13286858	13,21	22,11	17,70
2013	4801967	8099840	12901806	12,90	21,35	17,17
2014	4545997	7713734	12259731	12,19	20,32	16,29

Slika 4.14: Poraba anksiolitikov (N05B) po spolu v številu DDD na 1000 prebivalcev na dan

Največ so anksiolitike predpisovali v pomurski regiji, sledi notranjsko-kraška regija. Najmanj so jih predpisovali v gorenjski in osrednjeslovenski regiji (slika 4.15).

Slika 4.15: Poraba anksiolitikov (N05B) v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Število receptov s **hipnotiki in sedativi (N05C)** se je zmanjšalo za 5 %, stroški pa za 3 %. Predpisanih je bilo skupno 9.331.123 DDD oz. 12,4 DID zdravil te skupine.

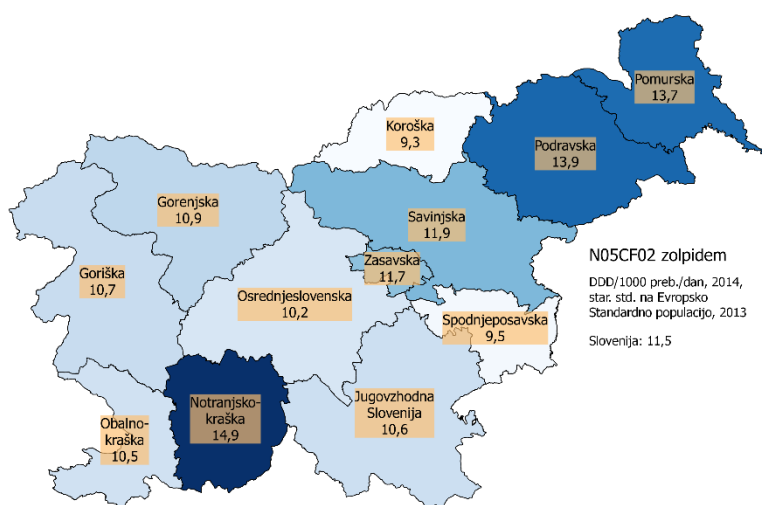
Največ je bilo predpisanih benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF) s 196,9 tisoč recepti v vrednosti 1,52 milijona EUR in s povprečno ceno recepta 7,72 EUR.

Sledijo benzodiazepini (N05CD) s 35,2 tisoč recepti v vrednosti 394 tisoč EUR s povprečno ceno recepta 11,19 EUR ter drugi hipnotiki in sedativi (N05CM) s 14,7 tisoč recepti v vrednosti 515 tisoč EUR in s povprečno ceno recepta 34,98 EUR.

Najpogosteje je bil predpisan **zolpidem (N05CF02)** s 196,9 tisoč recepti v vrednosti 1,5 milijon EUR, 8.371.860 DDD oz. 11,13 DID iz skupine benzodiazepinom podobnih zdravil (N05CF).

Največ so zolpidem predpisovali v notranjsko-kraški regiji, sledita podravska in pomurska regija. Najmanj so ga predpisovali v koroški in spodnjeposavski regiji (slika 4.16).

Sledita midazolam (N05CD08) iz skupine benzodiazepinov s 16,3 tisoč recepti v vrednosti 202,6 tisoč EUR in klotetiazol (N05CM02) iz skupine drugih hipnotikov in sedativov s 14,7 tisoč recepti v vrednosti 514,8 tisoč EUR.

Slika 4.16: Poraba zolpidema v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

N06 Psihoanaleptiki

Psihoanaleptiki so predstavljali 19,0 % delež v številu receptov in 29,2 % delež v vrednosti predpisanih zdravil z delovanjem na živčevje. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 33,76 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 293 receptov.

Najpogosteje so predpisovali **antidepresive (N06A)**. Predpisanih je bilo 525,3 tisoč receptov v vrednosti 13,5 milijonov EUR. Skupno je bilo predpisanih 41.363.239 DDD oz. 55,0 DID antidepresivov.

Najpogosteje predpisani antidepresivi so bili po vrsti glede na število receptov: escitalopram, sertralin, duloksetin, paroksetin, mirtazapin, venlafaksin, trazodon in citalopram.

Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let iz skupine *selektivnih zaviralcev privzema serotonina (N06AB)*. Predpisanih je bilo 323 tisoč receptov v vrednosti 5,8 milijonov EUR, 28.324.250 DDD oz. 37,6 DID te skupine antidepresivov. Glede na leto 2013 so se stroški za selektivne zaviralce prevzema serotonina ob enakem številu receptov znižali za 18 %. Najpogosteje so bila predpisana zdravila z escitalopramom (N06AB10) s 144,9 tisoč recepti v vrednosti 2,4 milijon EUR, 11.442.701 DDD oz. 15,21 DID in s sertralinom (N06AB06) s 104,2 tisoč recepti v vrednosti 1,9 milijon EUR, 10.405.358 DDD oz. 13,83 DID. Sledijo zdravila s paroksetinom (N06AB05) s 45,9 tisoč recepti v vrednosti 1 milijon EUR, 4.057.557 DDD oz. 5,39 DID in citalopramom (N06AB04) s 17,6 tisoč recepti, 1.458.682 DDD oz. 1,94 DID.

Pogosto so predpisani tudi recepti za *druge antidepresive (N06AX)*, skoraj 180 tisoč receptov v vrednosti 7,4 milijonov EUR. Skupno je bilo predpisanih 12.232.826 DDD oz. 16,3 DID drugih antidepresivov (N06AX).

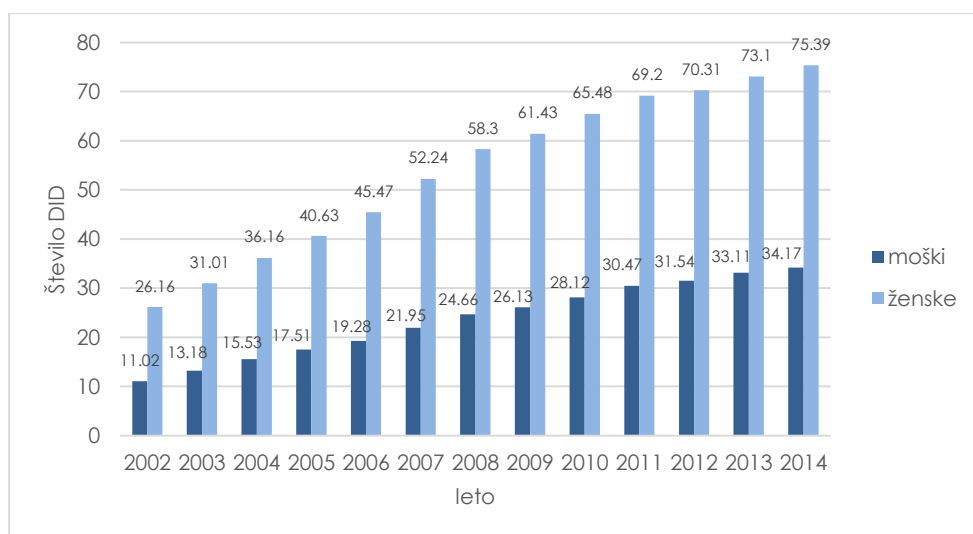
Največ predpisanih zdravil je vsebovalo duloksetin (N06AX21) s 56,8 tisoč recepti v vrednosti 3,6 milijon EUR, 3.781.806 DDD oz. 5,03 DID in mirtazapin (N06AX11) s 33,7 tisoč recepti, 2.552.835 DDD oz. 3,39 DID. Sledijo venlafaksin (N06AX16) z 32,5 tisoč recepti, 3.070.822 DDD oz. 4,08 DID, trazodon (N06AX05) z 9,3 tisoč recepti, 553.550 DDD oz. 0,74 DID, bupropion (N06AX12) s 16,4 tisoč recepti, 811.950 DDD oz. 1,08 DID in tianeptin (N06AX14) z 11,3 tisoč recepti, 744.630 DDD oz. 0,99 DID.

Edini na recept predpisan predstavnik *zaviralcev monoaminooksidaze tipa A (N06AG)* je moklobemid (N06AG02) z 2827 recepti v vrednosti 134 tisoč EUR, 233.490 DDD oz. 0,31 DID.

Predpisanih je bilo 19,1 tisoč receptov za *neselektivne zaviralce privzema monoaminov (N06AA)* v vrednosti 196,4 tisoč EUR in 572.629 DDD oz. 0,8 DID. Najpogosteje predpisan neselektivni zaviralec privzema monoaminov je bil amitriptilin (N06AA09) s 14,6 tisoč recepti, 391.867 DDD oz. 0,52 DID.

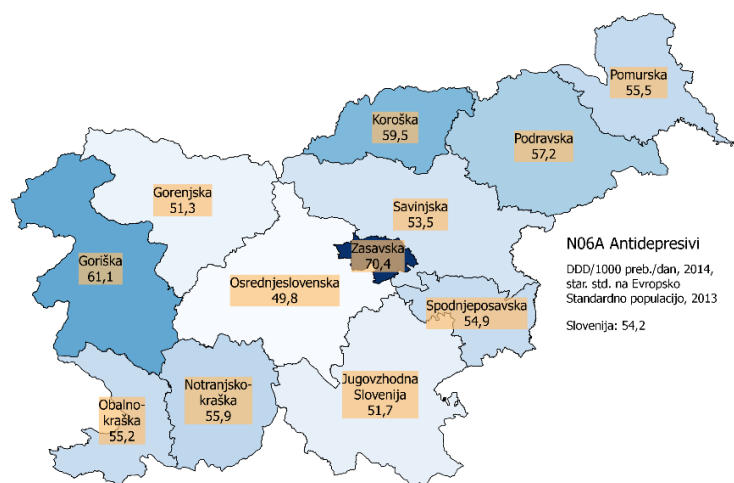
Tabela 4.24: Poraba antidepresivov (N06A) po spolu v številu DDD ter DID od leta 2002 do 2014

leto	DDD			DDD na 1000. preb. na dan		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
2002	3927574	9733803	13663352	11,02	26,16	18,76
2003	4703438	11536421	16241734	13,18	31,01	22,28
2004	5537711	13459861	18999049	15,53	36,16	26,07
2005	6263461	15143864	21409172	17,51	40,63	29,31
2006	6938126	16972763	23911311	19,28	45,47	32,62
2007	7973067	19529012	27502079	21,95	52,24	37,31
2008	8972043	21824163	30796206	24,66	58,30	41,71
2009	9650635	23109215	32759850	26,13	61,43	43,95
2010	10416552	24724393	35140945	28,12	65,48	46,98
2011	11294324	26194612	37488937	30,47	69,20	50,04
2012	11712077	26660791	38372868	31,54	70,31	51,13
2013	12321810	27733957	40055767	33,11	73,10	53,30
2014	12737994	28625246	41363239	34,17	75,39	54,97

Slika 4.17: Poraba antidepresivov (N06A) po spolu v številu DDD na 1000 prebivalcev na dan

Največ so antidepresive predpisovali v zasavski regiji, sledita goriška in koroška regija. Najmanj so jih predpisovali v osrednjeslovenski regiji (slika 4.18).

Slika 4.18: Poraba antidepresivov v DID v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2014

Psihostumulansi, učinkovine za zdravljenje hipertenzije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B) zavzemajo med psihoanaleptiki manjši delež tako v številu receptov, kot tudi v vrednosti zdravil. V letu 2014 je število receptov padlo za 1 %, stroški so se povečali za 17 %. Največ predpisanih psihostimulansov, 6 tisoč receptov, 242.040 DDD oz. 0,3 DID je vsebovalo piracetam (N06BX03) iz skupine drugih psihostimulansov in učinkovin za obnavljanje celic CŽS (N06BX). Najpogosteje predpisani učinkovini iz skupine simpatikomimetikov s centralnim delovanjem (N06BA) sta bila metilfenadin (N06BA04) s 4.631 recepti in atomoksetin (N06BA09) z 2.261 recepti.

Število receptov in vrednost **zdravil za zdravljenje demence (N06D)** se z leti povečuje in se je glede na leto 2013 povečalo za 10 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 93,37 EUR, kar je bila najvišja povprečna vrednost enega recepta glede na tabelo 4.23 in ATC nivo v skupini dopaminergikov.

Razvrstitev zdravil za zdravljenje demence, ki so se predpisovala v letu 2014, glede na število receptov: rivastigmin, memantin, donepezil, galantamin in list ginka.

Največ predpisanih zdravil iz skupine antiholinesteraz (N06DA) je bilo z rivastigminom (N06DA03) s 23,6 tisoč recepti, 1.687.704 DDD oz. 2,24 DID. Sledita donepezil (N06DA02) z 12,1 tisoč recepti, 1.040.405 DDD oz. 1,38 DID in galantamin (N06DA04) z 10,9 tisoč recepti, 947.030 DDD oz. 1,26 DID. Skupno je bilo predpisanih 3.675.139 DDD oz. 4,9 DID antiholinesteraz (N06DA). Med drugimi zdravili za zdravljenje demence (N06DX) je prevladoval memantin (N06DX01) s 17,9 tisoč recepti, 1.158.059 DDD oz. 1,54 DID.

N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje

Recepti s predpisanimi zdravili, ki pripadajo podskupini N07, predstavljajo 1,9 % delež v številu in 2,2 % vrednostni delež zdravil z delovanjem na živčevje. Število receptov se je glede na leto 2013 povečalo za 2 %, vrednost se je povečala za 15 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 24,27 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo predpisanih 30 receptov.

Večino predpisanih receptov so predstavljali recepti s predpisanimi zdravili proti vrtoglavici (N07C). Predpisanih je bilo 56 tisoč receptov v vrednosti 638,4 tisoč EUR, 4.511.828 DDD oz. 6,0 DID. Najpogosteje predpisana zdravila, ki se uporabljajo proti vrtoglavici so vsebovala betahistin (N07CA01) s 50 tisoč recepti in cinarizin (N07CA02) s 6 tisoč recepti. Parasimpatikomimetikov (N07A) je bilo predpisanih 2.082 receptov, od tega za piridostigmin (N07AA02) 1.757 receptov, za pilokarpin (N07AX01) pa 324 receptov.

Za zdravljenje zasvojenosti je bilo predpisanih 3.065 receptov, od tega zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom (N07BB) 1.953 receptov, od tega naltreksona (N07BB04) 1.716 receptov in disulfirama (N07BB01) 141 receptov. Skupno je bilo predpisanih 120.629 DDD oz. 0,2 DID zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom.

Za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom (N07BA) je bilo predpisanih 1.018 receptov, za vareniklin (N07BA03) 1.012 receptov in 6 receptov za nikotin (N07BA01). Skupno je bilo predpisanih 12.530 DDD zdravil za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov

Za zdravljenje zasvojenosti z **opioidi (N07BC)** je bilo predpisanih 94 receptov, kar je 51 % manj kot leta 2013 (193 receptov), v vrednosti 1.309 EUR, od tega je bilo predpisanih 85 receptov za metadon in 7 receptov za buprenorfin.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov se skladno z Zakonom o preprečevanju uporabe drog in o obravnavi uživalcev (Ur.list 98/99) v mreži Centrov za zdravljenje odvisnosti predpisujejo na naročilnico, zato poraba ni prikazana v številu receptov.

Predpisanih je bilo 14.631 škatel **morfina (N02AA01)** v obliki substitol 120 mg (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)) in substitol 200 mg trdih kapsul s podaljšanim sproščanjem (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)). Predpisanih je bilo 13 % več škatel v primerjavi s prejšnjim letom.

Predpisanih je bilo 12.440 škatel **buprenorfina (N07BC01)** v obliki buprenorfin Alkaloid 0,4mgx28tbl (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)), buprenorfin Alkaloid 2mgx28tbl (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)) in buprenorfin Alkaloid 8mgx28tbl podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu). Predpisanih je bilo 25 % več škatel v primerjavi s prejšnjim letom.

Predpisanih je bilo 4783 steklenic (1 l) **metadona (N07BC02)** v obliki metadonijevega klorida Alkaloid peroralna raztopina 10 mg/1 ml (škatla s steklenico s 1000 ml peroralne raztopine s plastičnim pokrovčkom, plastično odmerno pipeto in plastičnim adapterjem za steklenico), heptanon 10 mg/ml peroralna raztopina (steklenica s 1000 ml raztopine) in metadon Krka 10 mg/ml peroralna raztopina (steklenica s 1000 ml raztopine) in 969 steklenic metadona (100 ml) v obliki metadonijevega klorida Alkaloid peroralne raztopine 10 mg/1 ml (škatla s stekleničko s 100 ml peroralne raztopine s plastično odmerno pipeto in plastičnim pokrovčkom) in metadon Krka 10 mg/ml peroralne raztopine (škatla s steklenico s 100 ml raztopine). Predpisano je bilo 1,1% manj steklenic metadona (1 l) in 8,6 % manj stekleničk metadona (100 ml) v primerjavi s prejšnjim letom.

Predpisanih je bilo 40.994 škatel **kombinacije buprenorfina in naloksona (N07BC51)** v obliki suboxone 2 mg/0,5 mg (podjezične tablete, škatla po 7 tablet) in suboxone 8 mg/2 mg (podjezične tablete, škatla po 7 tablet). Predpisano je bilo 5,6 % več škatel v primerjavi s prejšnjim letom.

V letu 2013 je znašal strošek zdravljenja odvisnosti za zdravila in pripravo skupaj 2.569.809,47 EUR, kar je 4,8 % več kot leta 2013.

Izdatek za zdravila, izdana na naročilnice centrov, je bil 1.998.754,11 EUR, kar je 5,2 % več kot leta 2013. Od tega je bil strošek za zdravila z metadonom 443.113,77 EUR (3,9 % manj kot leta 2013) in za

pripravo zdravila 396.081,30 EUR , kar je 2,8 % več kot leta 2013. Strošek za zdravila z buprenorfinom je bil 416.780,88 EUR (15,9 % več kot leta 2013), za zdravila z buprenorfinom in naloksonom 405.902,44 EUR (8,6% več kot leta 2013) ter za zdravila z morfinom 732.957,02 EUR (3,9 % več kot leta 2013).

Tabela 4.25: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin N01, N02, N03, N04, N05, N06 in N07, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
N01 - anestetiki	9.318	106	273.301	119	29,33	5	-	
N01B - lokalni anestetiki	9.318	106	273.301	119	29,33	5	-	
N01BB - amidi	9.235	105	244.386	110	26,46	4	-	
N01BX - drugi lokalni anestetiki	83	319	28.915	365	348,37	0	-	
N02 - analgetiki	1.256.347	102	13.497.143	104	10,74	610	14.090.365	18,7
N02A - opioidi	443.799	102	7.752.285	106	17,47	215	8.375.946	11,1
N02AA - opiat	32.859	114	1.577.829	112	48,02	16	432.576	0,6
N02AB - derivati fenilpiperidina	26.472	98	1.086.472	102	41,04	13	586.461	0,8
N02AE - derivati oripavina	3.409	92	215.222	93	63,13	2	90.821	0,1
N02AX - drugi opioidi	381.049	101	4.872.544	105	12,79	185	7.266.028	9,7
N02B - drugi analgetiki in antipiretiki	775.613	103	4.624.135	108	5,96	376	5.115.028	6,8
N02BA - salicilna kislina in njeni derivati	2.385	98	38.607	128	16,19	1	33.850	0,0
N02BB - pirazoloni	145.427	123	1.020.806	145	7,02	71	676.628	0,9
N02BE - anilidi	627.801	99	3.564.722	100	5,68	305	4.404.549	5,9
N02C - zdravila proti migreni	36.935	96	1.120.723	82	30,34	18	599.392	0,8
N02CA - alkaloidi ergot	167	8	1.597	7	9,56	0	6.163	0,0
N02CC - selektivni agonisti receptorjev 5HT	36.768	101	1.119.126	83	30,44	18	593.229	0,8
N03 - antiepileptiki	199.028	105	9.565.152	104	48,06	97	7.720.204	10,3
N03A - antiepileptiki	199.028	105	9.565.152	104	48,06	97	7.720.204	10,3
N03AA - barbiturati in njihovi derivati	5.157	97	191.452	99	37,12	3	211.081	0,3
N03AB - derivati hidantoina	510	100	6.311	97	12,37	0	32.100	0,0
N03AD - derivati sukcinimida	560	103	56.567	101	101,01	0	19.780	0,0
N03AE - benzodiazepini	13.149	107	194.037	91	14,76	6	182.309	0,2
N03AF - derivati karboksamida	31.586	96	1.108.913	130	35,11	15	1.471.333	2,0
N03AG - derivati prostih maščobnih kislin	31.182	100	559.765	108	17,95	15	1.252.207	1,7
N03AX - drugi antiepileptiki	116.884	110	7.448.107	101	63,72	57	4.551.394	6,0
N04 - antiparkinsoniki	72.946	103	6.525.814	107	89,46	35	3.118.494	4,1
N04A - antiholinergiki	24.884	97	256.134	98	10,29	12	655.400	0,9
N04B - dopaminergiki	48.062	106	6.269.680	108	130,45	23	2.463.094	3,3
N05 - psiholeptiki	964.901	98	17.944.095	88	18,60	468	30.819.112	41,0
N05A - antipsihotiki	266.908	103	12.696.308	85	47,57	129	9.228.258	12,3
N05AA - fenotiazini z alifatsko stransko verigo	14.679	97	531.306	97	36,19	7	307.691	0,4
N05AB - fenotiazini s piperazinovo strukturo	7.655	100	362.590	93	47,37	4	447.805	0,6
N05AD - derivati butirofenona	13.125	97	215.897	98	16,45	6	588.829	0,8
N05AE - derivati indola	1.698	101	370.474	91	218,18	1	109.740	0,1
N05AF - derivati tioksantena	1.437	96	38.618	93	26,87	1	111.933	0,1
N05AH - diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	140.719	107	4.574.903	74	32,51	68	4.950.056	6,6
N05AL - benzamidi	24.478	101	557.077	98	22,76	12	384.927	0,5
N05AN - litij	2.684	100	48.574	105	18,10	1	187.991	0,2
N05AX - drugi antipsihotiki	60.433	100	5.996.869	91	99,23	29	2.139.285	2,8
N05B - anksiolitiki	450.810	97	2.810.193	95	6,23	219	12.259.731	16,3

N05BA - benzodiazepini	450.810	97	2.810.193	95	6,23	219	12.259.731	16,3
N05C - hipnotiki in sedativi	247.183	95	2.437.593	97	9,86	120	9.331.123	12,4
N05CD - benzodiazepini	35.237	91	394.179	113	11,19	17	788.248	1,0
N05CF - benzodiazepinom sorodna zdravila	196.908	95	1.520.912	92	7,72	96	8.371.860	11,1
N05CH - agonisti melatoninskih receptorjev	314	73	7.454	86	23,74	0	8.715	0,0
N05CM - drugi hipnotiki in sedativi	14.724	97	515.048	101	34,98	7	162.300	0,2
N06 - psihoanaleptiki	603.139	104	20.362.725	94	33,76	293	46.761.853	62,1
N06A - antidepresivi	525.255	103	13.496.335	93	25,69	255	41.363.239	55,0
N06AA - neselektivni zaviralci privzema monoaminov	19.099	97	196.440	98	10,29	9	572.629	0,8
N06AB - selektivni zaviralci privzema serotonina	323.342	100	5.800.636	82	17,94	157	28.324.250	37,6
N06AG - zaviralci monoaminoooksidaz A	2.827	97	133.992	95	47,40	1	233.490	0,3
N06AX - drugi antidepresivi	179.986	109	7.365.208	104	40,92	87	12.232.826	16,3
N06B - psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	12.970	99	805.463	117	62,10	6	527.656	0,7
N06BA - simpatikomimetiki s centralnim delovanjem	6.972	107	649.438	119	93,15	3	285.616	0,4
N06BX - drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	5.998	91	156.025	112	26,01	3	242.040	0,3
N06D - zdravila za zdravljenje demence	64.914	110	6.060.926	94	93,37	31	4.870.957	6,5
N06DA - antiholinesteraze	46.684	107	4.684.350	100	100,34	23	3.675.139	4,9
N06DX - druga zdravila za zdravljenje demence	18.230	118	1.376.576	78	75,51	9	1.195.819	1,6
N07 - druga zdravila z delovanjem na živčevje	61.738	102	1.498.540	115	24,27	30	4.810.632	6,4
N07A - parasimpatikomimetiki	2.082	107	158.529	102	76,14	1	134.794	0,2
N07B - zdravila za zdravljenje zasvojenosti	3.065	100	283.642	110	92,54	1	135.390	0,2
N07BA - zdravila za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom	1.018	87	43.852	111	43,08	0	12.530	0,0
N07BB - zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	1.953	114	238.481	112	122,11	1	120.629	0,2
N07BC - zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi	94	49	1.309	28	13,93	0	2.231	0,0
N07C - zdravila proti vrtoglavici	56.001	102	638.412	112	11,40	27	4.511.828	6,0

4.11 P Antiparazitiki, insekticidi in repelenti

Antiparazitiki, insekticidi in repelenti so razvrščeni v tri podskupine:

P01 antiprotozoiki

P02 antihelmintiki

P03 zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidi in repelenti

Število in vrednost predpisanih receptov z antiparazitiki, insekticidi in repelenti je sorazmerno nizko glede na ostale skupine zdravil. V letu 2014 je prišlo do 9 % povečanja števila izdanih receptov ob 14 % višjih stroških za zdravila. Povprečna vrednost na en recept z izdanimi zdravili iz skupine P je bila je znašala 8,52 EUR, na 1000 prebivalcev je bilo izdanih 26 receptov.

Iz celotne skupine P so 54,4 % delež v številu receptov in 38,8 % vrednosti zdravil predstavljali recepti s predpisanimi antiprotozoiki (P01). 42,1% delež v številu receptov in 49,7 % vrednosti zdravil pa so predstavljali antihelmintiki (P02). Predpisanih je bilo 84.332 DDD oz. 0,1 DID antiprotozoikov, 108.848 DDD oz. 0,1 DID antihelmintikov in 118.416 DDD oz. 0,2 DID zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidi in repelenti.

Tabela 4.26: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin P01-P03, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
P	53.875	100	109	459.070	100	114	8,52	26	311.596	0,4
P01	29.297	54,4	97	178.141	38,8	97	6,08	14	84.332	0,1
P02	22.674	42,1	128	227.947	49,7	129	10,05	11	108.848	0,1
P03	1.904	3,5	119	52.982	11,5	127	27,83	1	118.416	0,2

V podskupini antiprotozoikov so bila najpogosteje predpisana zdravila tista, ki so vsebovala metronidazol (P01AB01) na 29,3 tisoč receptih, v skupini antihelmintikov zdravila z mebendazolom (P02CA01) na 22,7 tisoč receptih in v skupini zdravil proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidov in repelentov zdravila s permetrinom (P03AC04) na 1,9 tisoč receptih.

4.12 R Zdravila za bolezni dihal

Zdravila za bolezni dihal so razvrščena v 6 podskupin:

- R01 zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice
- R02 zdravila z učinkom na žrelo
- R03 zdravila za obstruktivne pljučne bolezni
- R05 zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada
- R06 antihistaminiki za sistemsko zdravljenje
- R07 druga zdravila za zdravljenje bolezni dihal.

V letu 2014 je bilo predpisanih več kot milijon receptov v vrednosti 26,6 milijon EUR. V primerjavi z letom 2013 se je število receptov zvišalo za 2 %, vrednost je padla za 2 %. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine R je bila 25,65 EUR, leta 2013 je bila 26,68 EUR.

Predpisanih je bilo 52.136.718 DDD, to je 69,29 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter v skupini antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06).

Tabela 4.27: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin R01 do R07, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
R	1.038.878	100	102	26.642.505	100	98	25,65	504	52.136.718	69,3
R01	177.587	17,1	106	2.029.985	7,6	101	11,43	86	7.843.070	10,4
R02	1.311	0,1	94	14.454	0,1	121	11,02	1	11.685	0,0
R03	511.917	49,3	103	21.333.715	80,1	97	41,67	248	29.807.324	39,6
R05	43.359	4,2	88	544.280	2,0	114	12,55	21	302.633	0,4
R06	300.966	29,0	99	2.636.586	9,9	102	8,76	146	14.088.273	18,7
R07	3.738	0,4	100	83.484	0,3	120	22,33	2	83.734	0,1

R01 Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice

Zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice so predstavljala 17,1 % v deležu receptov in 7,6 % vrednosti zdravil za bolezni dihal. Glede na leto 2013 se je število receptov zvišalo za 6 %, vrednost zdravil se je zvišala za 1 %. Predpisanih je bilo 177,6 tisoč receptov, skoraj vsi iz podskupin dekongestivov in drugih zdravil za lokalno zdravljenje nosne sluznice (R01A).

Večina receptov za enokomponentna zdravila za bolezni nosne sluznice, ki vsebujejo simpatikomimetike (R01AA), vsebuje oksimetazolin (R01AA05) s 6 tisoč recepti.

Največji delež zdravil za zdravljenje nosne sluznice, predpisanih na recept, zavzemajo kortikosteroidi (R01AD). Skupno je bilo predpisanih 7.665.113 DDD oz. 10,2 DID zdravil te skupine. Število predpisanih receptov se je zvišalo za 8 %, stroški za zdravila pa so se zvišali za 1 %. Največje število predpisanih receptov s kortikosteroidi je bilo z zdravili, ki so vsebovala mometazon (R01AD09) na 112,8 tisoč receptih v vrednosti 1,1 milijon EUR in flutikazonfuroat (R01AD12) na 34,4 tisoč receptih v vrednosti 441,5 tisoč EUR.

R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni

Največji delež v številu receptov (49,3 %) in vrednosti (80,1 %) s predpisanimi zdravili za bolezni dihal, je pripadalo zdravilom za obstruktivne pljučne bolezni. V tej podskupini je bila tudi največja povprečna vrednost na en recept, ki je znašala 41,67, leta 2013 pa 44,54 EUR.

Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so se najpogosteje predpisovali inhalacijski adrenergiki (R03A), predpisanih je bilo preko 329,4 tisoč receptov v vrednosti 13,9 milijon EUR, 17.825.563 DDD oz. 23,7 DID.

Večino bronhoselektivnih agonistov adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC) so predstavljala zdravila s salbutamolom (R03AC02) na 100,5 tisoč receptih v vrednosti 700 tisoč EUR.

V skupini adrenergikov in drugih učinkovin za obstruktivne pljučne bolezni (R03AK) je bilo predpisanih 102,9 tisoč receptov, vrednost zdravil je bila 10,6 milijon EUR. Vsebovala so salmeterol in flutikazon (R03AK06) s 44,4 tisoč recepti in stroški 5,4 milijon EUR, formoterol in budezonid (R03AK07) z 31,8 tisoč recepti in stroški 3,1 milijon EUR ter formoterol in beklometazon (R03AK08) s 25,7 tisoč recepti in stroški skoraj 2 milijona EUR.

V skupini adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki (R03AL) je bilo predpisanih 112 tisoč receptov, v vrednosti 1,8 milijona EUR, večina za fenoterol in ipratropijev bromid (R03AL01).

V skupini drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B) je bilo predpisanih 118,9 tisoč receptov v vrednosti 5,4 milijon EUR. Največ je bilo zdravil, ki so vsebovala glukokortikoide (R03BA). Najpogosteje je bil predpisan flutikazon (R03BA05) z 49,3 tisoč recepti v vrednosti 1,3 milijon EUR.

V skupini antiholinergikov (R03BB) je bil najpogosteje predpisan tiotropijev bromid (R03BB04) z 32,2 tisoč recepti.

V skupini drugih sistemskih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03D) je bilo predpisanih 60,4 tisoč EUR v vrednosti 2,0 milijona EUR, od tega največ za montelukast (R03DC03) z 49 tisoč recepti in teofilin (R03DA04) z 11 tisoč recepti.

R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada

Na recept je bilo predpisanih 43 tisoč zdravil za zdravljenje kašlja in prehlada, od tega 33,3 tisoč receptov za antitusike in kombinacije brez ekspektoransov (R05D).

Največ predpisanih zdravil iz skupine z opijevimi alkaloidi in njihovimi derivati (R05DA) je vsebovalo folkodin (R05DA08) s 25,3 tisoč recepti, 91.358 DDD oz. 0,12 DID. Sledil je kodein (R05DA04) s 3,1 tisoč recepti.

Vsa zdravila iz skupine drugi antitusiki (R05DB) so vsebovala butamirat (R05DB13) s 4.905 recepti, 92.502 DDD oz. 0,1 DID.

V skupini ekspektoransov, kombinacij brez antitusikov (R05C) je bilo predpisanih 9,5 tisoč receptov, od tega večina za mukolitike (R05CB). Predpisanih je bilo 89.994 DDD oz. 0,1 DID mukolitikov.

R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje

Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje so v letu 2014 predstavljali 29,0 % delež v številu receptov in 9,9 % delež v vrednosti zdravil za bolezni dihal, predpisanih je bilo 301 tisoč receptov. V primerjavi z letom 2013 je bilo predpisanih 1 % manj receptov z 2 % višjo vrednostjo zdravil.

Med aminoalkiletri (R06AA) so bila največ predpisana zdravila z difenhidraminom (R06AA02), ki pa imajo režim izdaje brez zdravniškega recepta v lekarni, zato je bila poraba zdravil višja od prikazane. Od substituiranih alkilaminov (R06AB) se je predpisovala samo učinkovina dimetinden (R06AB03) s 7,4 tisoč recepti, 40.370 DDD oz. 0,1 DID.

Od derivatov fenotiazina (R06AD) so vsa predpisana zdravila vsebovala tietilperazin (R06AD03) s 13,9 tisoč recepti, 295.546 DDD oz. 0,4 DID. Število receptov z derivati piperazina (R06AE) se je zmanjšalo

za 6 %, ob znižanju stroškov za 1%, predpisanih je bilo 69,7 tisoč receptov, 3.105.942 DDD oz. 4,1 DID, in sicer s cetirizinom (R06AE07) 47,2 tisoč receptov in levocetirizinom (R06AE09) 22,4 tisoč receptov. Največ, skoraj 210 tisoč receptov in 10.646.097 DDD oz. 14,1 DID s predpisanimi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje je bilo z zdravili v skupini drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06AX). Zdravila z loratadinom (R06AX13) so bila predpisana na 115 tisoč receptih, sledila so zdravila z desloratadinom (R06AX27) na 77,5 tisoč receptih in feksofenadinom (R06AX26) na 17,6 tisoč receptih.

Tabela 4.28: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin R01, R03, R05 in R06, po podskupinah, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
R01 - zdravila za zdravljenje bolezni nosne sluznice	177.587	106	2.029.985	101	11,43	86	7.843.070	10,4
R01A - dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	177.247	106	2.027.700	101	11,44	86	7.841.145	10,4
R01AA - simpatikomimetiki, enokomponentna zdravila	6.943	87	49.881	126	7,18	3	81.756	0,1
R01AD - kortikosteroidi	164.586	108	1.951.748	101	11,86	80	7.665.113	10,2
R03 - zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	511.917	103	21.333.715	97	41,67	248	29.807.324	39,6
R03A - inhalacijski adrenergiki	329.363	104	13.942.618	101	42,33	160	17.825.563	23,7
R03AC - bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	114.399	104	1.567.725	100	13,70	56	4.605.453	6,1
R03AK - adrenergiki in druge učinkovine za obstruktivne pljučne bolezni	102.916	105	10.591.067	99	102,91	50	7.562.520	10,0
R03AL - adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki	112.048	105	1.783.826	116	15,92	54	5.657.590	7,5
R03B - druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	118.877	104	5.386.395	95	45,31	58	7.856.798	10,4
R03BA - glukokortikoidi	78.076	102	2.316.195	84	29,67	38	4.633.358	6,2
R03BA02 - budezonid	8.152	99	184.595	97	22,64	4	486.725	0,6
R03BA05 - flutikazon	49.371	101	1.298.298	91	26,30	24	2.044.113	2,7
R03BA07 - mometazon	8.256	101	390.489	54	47,30	4	731.520	1,0
R03BA08 - ciklesonid	12.297	108	442.813	108	36,01	6	1.371.000	1,8
R03BB - antiholinergiki	40.801	108	3.070.200	105	75,25	20	3.223.440	4,3
R03C - adrenergiki za sistemsko zdravljenje	3.229	85	19.944	80	6,18	2	70.532	0,1
R03D - druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	60.448	98	1.984.759	76	32,83	29	4.054.431	5,4
R05 - zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada	43.359	88	544.280	114	12,55	21	302.633	0,4
R05C - ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	9.465	76	285.414	108	30,15	5	92.144	0,1
R05CB - mukolitiki	9.083	76	282.844	108	31,14	4	89.994	0,1
R05D - antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	33.318	93	253.331	122	7,60	16	204.106	0,3
R05DA - opijevi alkaloidi in njihovi derivati	28.413	94	209.854	120	7,39	14	111.605	0,1
R05DB - drugi antitusiki	4.905	85	43.477	130	8,86	2	92.502	0,1
R06 - antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	300.966	99	2.636.586	102	8,76	146	14.088.273	18,7
R06A - antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	300.966	99	2.636.586	102	8,76	146	14.088.273	18,7
R06AA - aminoalkilnietri	100	76	829	93	8,29	0	318	0,0
R06AB - substituirani alkilamini	7.391	97	35.726	96	4,83	4	40.370	0,1
R06AD - derivati fenotiazina	13.850	100	75.519	100	5,45	7	295.546	0,4
R06AE - derivati piperazina	69.660	94	667.321	99	9,58	34	3.105.942	4,1
R06AX - drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	209.965	101	1.857.191	103	8,85	102	10.646.097	14,1

4.13 S Zdravila za bolezni čutil

Zdravila za bolezni čutil so razvrščena v tri podskupine:

- S01 zdravila za očne bolezni
- S02 zdravila za ušesne bolezni
- S03 zdravila za očne in ušesne bolezni

V letu 2014 je bilo predpisanih 682 tisoč receptov v vrednosti skoraj 8 milijon EUR. V primerjavi z letom 2013 se je število povečalo za 3 %, vrednost receptov pa je ostala na enaki ravni. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine S je bila 11,70 EUR.

Predpisanih je bilo 15.285.780 DDD, to je 20,31 DDD na 1000 prebivalcev na dan. Vsa predpisana zdravila so bila iz skupine zdravil za očne bolezni (S01).

Tabela 4.29: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupine S01, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
S	682.360	100	103	7.980.576	100	100	11,70	331	15.285.780	20,3
S01	682.360	100	103	7.980.576	100	100	11,70	331	15.285.780	20,3

S01 Zdravila za očne bolezni

Največ predpisanih receptov z zdravili za očne bolezni je bilo iz skupine zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A), 225 tisoč receptov, od tega največ zdravil z antibiotiki (S01AA), 184 tisoč receptov.

Največ predpisanih zdravil je vsebovalo tobramicin (S01AA12) s 164,1 tisoč recepti, 747.089 DDD oz. 0,99 DID. Zdravila s tobramicinom so predstavljala 24 % delež v številu receptov in 9,5 % delež v vrednosti vseh zdravil za bolezni čutil. Od drugih zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij je bilo predpisanih največ receptov s ciprofloksacinom (S01AE03) z 32 tisoč recepti v vrednosti 179,9 tisoč EUR.

Protivnetna zdravila (S01B) so v večini vsebovala kortikosteroide, od tega največ (31,2 tisoč receptov, 164.767 DDD oz. 0,22 DID) z deksametazonom (S01BA01).

Z deksametazonom (S01CA01) so bila predpisana tudi vsa kombinirana zdravila, ki so vsebovala tudi antimikrobne učinkovine (S01C); predpisanih je bilo 149 tisoč receptov, 791.849 DDD oz. 1,1, DID.

Število receptov z zdravili za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice (S01E) se je v letu 2014 povečalo za 4 %, stroški so se znižali za 4 %. Povprečna vrednost enega recepta je bila 30,01 EUR. Predpisanih je bilo skupno 9.467.347 DDD oz. 12,6 DID zdravil za zdravljenje glavkoma in zožitev zenice.

Največ predpisanih zdravil za zdravljenje glavkoma je vsebovalo zaviralca adrenergičnih receptorjev beta timolol v kombinaciji z drugimi učinkovinami (S01ED51) z 51 tisoč recepti in monokomponentnim timololom (S01ED01) z 10,5 tisoč recepti. Najpogosteje predpisan analog prostaglandinov je bil latanoprost (S01EE01) z 29,4 tisoč recepti v vrednosti 552 tisoč EUR, 2.022.180 DDD oz. 2,69 DID.

Med dekonjestivi in protialergijskimi zdravili (S01G) so bila najpogosteje predpisana zdravila z olopatadinom (S01GX09) na 26,3 tisoč receptih in s ketotifenom (S01GX08) na 14,6 tisoč receptih. Skupno je bilo predpisanih 1.446.155 DDD oz. 1,9 DID dekonjestivov in protialergijskih zdravil.

V skupino druga zdravila za zdravljenje očesnih bolezni (S01X) so razvrščene umetne solze in druga nevtralna zdravila (S01XA20) s 63,4 tisoč recepti v vrednosti 1 milijon EUR.

Tabela 4.30: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupine S01, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Indeks 2014 /2013	Vrednost zdravil v EUR	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
S01 - zdravila za očne bolezni	682.360	103	7.980.576	100	11,70	331	15.285.780	20,3
S01A - zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	224.940	105	1.120.066	106	4,98	109	1.101.994	1,5
S01AA - antibiotiki	184.090	105	859.201	107	4,67	89	835.701	1,1
S01AD - protivirusna zdravila	5.395	99	54.718	100	10,14	3	29.070	0,0
S01AE - fluorokinoloni	35.455	102	206.147	103	5,81	17	237.223	0,3
S01B - protivnetna zdravila	63.100	108	508.293	110	8,06	31	484.426	0,6
S01C - protivnetne učinkovine v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	148.913	99	675.915	99	4,54	72	791.849	1,1
S01CA - kortikosteroidi v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami	148.913	99	675.915	99	4,54	72	29.070	0,0
S01E - zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	137.903	104	4.138.138	96	30,01	67	9.467.347	12,6
S01G - dekongestivi in protialergijska zdravila	43.582	101	507.385	102	11,64	21	1.446.155	1,9
S01X - druga zdravila za očne bolezni	63.871	104	1.026.347	111	16,07	31	1.991.905	2,6

4.14 V Razna zdravila

Razna zdravila so zdravila, ki niso uvrščena v nobeno izmed prej omenjenih skupin in so razvrščena v 8 podskupin:

- V01 alergijo sprožajoče snovi (alergeni)
- V03 druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni
- V04 diagnostiki
- V06 osnovna hranila
- V07 drugi neterapevtski pripravki
- V08 kontrastna sredstva
- V09 radiodiagnostiki
- V10 radioterapevtiki

Število receptov v skupini V, ki jo sestavljajo različna zdravila, je majhno, saj znaša 35,9 tisoč.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine osnovnih hranil (V06) s 24,5 tisoč recepti ter iz skupine drugih nerazvrščenih zdravil za različne bolezni (V03) z 8,1 tisoč recepti.

Med osnovnimi hranili prevladujejo recepti za hranila, ki vsebujejo maščobe, ogljikove hidrate proteine, minerale in vitamine ter kombinacije (V06DB) z 19,4 tisoč recepti.

Tabela 4.31: Število predpisanih receptov, porabljenih DDD ter vrednost izdanih zdravil podskupin V01 - V08, Slovenija, 2014

Podskupine	Število Rp	Odstotni delež v številu Rp	Indeks 2014/2013	Vrednost zdravil v EUR	Odstotni delež v vrednosti Rp	Indeks 2014 /2013	Povprečna vrednost na 1 Rp	Število Rp na 1000 prebivalcev	Število DDD	Število DID
V	35.863	100	120	6.008.919	100	116	167,55	17	550.761	0,7
V01	3.230	9,0	115	657.032	10,9	112	203,42	2	260.799	0,3
V03	8.105	22,6	77	2.481.651	41,3	116	306,19	4	289.962	0,4
V04	1	0,0	--	13	0,0	-	13,16	0		
V06	24.471	68,2	149	2.869.900	47,8	118	117,28	12		
V07	54	0,2	56	302	0,0	48	5,59	0		
V08	2	0,0	40	21	0,0	68	10,57	0		

5. ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA

Štaša Javornik

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili in ga predlaga ministru za zdravje v sprejem. V njem so opredeljeni programi cepljenja in zaščite z zdravili za različne skupine prebivalstva.

Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2014 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 38/14. Letni programi se objavijo na spletni strani Ministrstva za zdravje in na spletni strani NIJZ.

Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zagotavlja NIJZ.

V tabeli 5.1 prikazujemo izdajo zdravil, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvedbo programa cepljenja. Tabela prikazuje količine zdravil v odmerkih izdanih in distribuiranih na cepilna mesta v letih 2012, 2013 in 2014.

Tabela 5.1: Število odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v letih 2012, 2013 in 2014

ATC	Vrsta zdravila	Število odmerkov v letu 2012	Število odmerkov v letu 2013	Indeks 2013/2012	Število odmerkov v letu 2014	Indeks 2014/2013
J06BB02	Humani imunoglobulin proti tetanusu	15.687	12.139	77	11.423	94
J06BB04	Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	28	39	139	26	67
J06BB05	Humani imunoglobulin proti steklini	277	313	113	195	62
J06BB16	Palivizumab 50 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	265	285	108	358	126
	Palivizumab 100 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	849	808	095	977	121
J07AG01	Cepivo proti hemofilusu influence tipa B, konjugirano	287	348	121	347	100
J07AH04	Štirivalentno cepivo proti meningokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (skupine A, C, W ₁₃₅ in Y)	152	222	146	25	11
J07AH07	Cepivo proti meningokokom tipa C s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	38	22	058	8	36
J07AH08	Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A,C,Y,W-135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	/	/	/	228	/
J07AJ52	Mešano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (acelularno), adsorbirano	18.093	18.900	104	18.134	96
J07AL01	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni	887	898	101	820	91
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	729	1.104	151	1.310	119
J07AL52	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (nosilni protein – hemofilus influence)	312	242	78	813	336
J07AM01	Cepivo proti tetanusu, adsorbirano	48.742	46.655	96	45.479	97
J07AM51	Mešano cepivo proti davici in tetanusu, adsorbirano	44.200	40.100	91	36.950	92
J07AN01	Cepivo proti tuberkulozi z oslajenimi bakterijami	5.410	5.200	96	7.200	138
J07BA01	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za otroke)	1.183	924	78	1.217	132
	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za odrasle)	4.424	4.172	94	4.145	99
J07BB02	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za otroke)	306	216	71	223	103
	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence (za odrasle)	83.720	73.663	88	68.329	93
J07BC01	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za otroke)	54.690	56.080	103	59.810	107
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za odrasle)	4.725	3.203	68	2.309	72
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za dializne bolnike)	/	/	/	452	/

J07BC02	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za otroke)	5	57	1140	/	/
	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za odrasle)	125	117	94	55	47
J07BC20	Cepivo proti hepatitisu tipa A (inaktivirano) in hepatitisu tipa B (rekombinantno), adsorbirano	304	319	105	362	113
J07BD01	Cepivo proti ošpicam z oslavljenimi virusi	60	50	83	40	80
J07BD52	Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi	42.140	40.930	97	44.250	108
J07BF03	Trovalentno cepivo proti otroški ohromelosti z inaktiviranimi virusi	306	262	86	260	99
J07BG01	Cepivo proti steklini z inaktiviranimi virusi	4.023	3.827	95	3.656	96
J07BK01	Cepivo proti noricam z oslavljenimi virusi	64	31	48	30	97
J07BM01	Cepivo proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18)	14.569	13.692	94	10.725	78
J07CA06	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano) in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	85.715	83.540	97	81.410	97

Preskrba z zdravili za izvajanje programa cepljenja sledi spremembam v programu cepljenja, epidemiološkim razmeram, številu rojstev pri rutinskih cepljenjih ter številu oseb s posamezno zdravstveno indikacijo pri nerutinskih cepljenjih. Pri preskrbi se upoštevajo tudi najnovejše raziskave na področju cepiv in morebitne spremembe na trgu zdravil.

Na preskrbo z zdravili za izvajanje programa cepljenja so v letu 2014 vplivale naslednje spremembe:

- Vključitev rutinskega cepljenja otrok proti pnevmokoknim okužbam v program cepljenja. Cepljenje se izvaja kot neobvezno cepljenje pri otrocih rojenih od oktobra 2014 dalje, od napolnjenih treh mesecev starosti dalje. V prvem letu starosti otroci dobijo dva odmerka, v drugem letu pa še en odmerek cepiva. Cepljenje se opravi s konjugiranim cepivom (ATC: J07AL52). NIJZ je pričel z izdajo cepiva za izvajanje rutinskega cepljenja otrok proti pnevmokoknim okužbam v decembru 2014.
- S šolskim letom 2014/2015 se je spremenilo rutinsko cepljenje proti HPV in sicer sta po spremenjeni shemi potrebna dva in ne več trije odmerki. Raziskave so pokazale, da sta za zaščito pred izbranimi genotipi HPV pod določeno starostjo ob začetku cepljenja (manj kot 14. let) dovolj dva odmerka z vsaj šest mesečnim presledkom.
- Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A, C, Y, W135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (ATC: J07AH08) je zamenjalo štirivalentno cepivo proti meningokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (skupine A, C, W135 in Y) (ATC: J07AH04). Proizvajalec je prenehal s proizvodnjo polisaharidnega cepiva. Konjugirano cepivo je v primerjavi s polisaharidnim cepivom bolj učinkovito, bolj imunogeno, trajanje imunskega odziva je daljše.
- Z letom 2014 je bolnikom z ledvično insuficienco (vključno s predhemodializnimi in hemodializnimi bolniki) na voljo cepivo proti hepatitisu tipa B z adjuvansom. Predhemodializni in hemodializni bolniki so namreč še posebej izpostavljeni okužbi s HBV, poleg tega pa je pri njih tveganje za kronično okužbo večje. Cepivo z adjuvansom je bolj imunogeno in se uporablja zaradi slabšega odziva bolnikov na trajnem zdravljenju s hemodializo na neadjuvantna cepiva.

6. LITERATURA IN VIRI

1. Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (Ur.list RS št. 65/00).
2. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008-2013: »Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev«. Ur.list RS št. 72/2008.
3. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2015-2025: »Skupaj za družbo zdravja«. Predlog za javno razpravo. Pridobljeno dne 31.8.2015 s spletne strani http://www.mz.gov.si/fileadmin/mz.gov.si/pageuploads/PPT_13.6._Resolucija/ResNPZV.pdf
4. Pečar Čad S, Kasesnik S. Povezava med podatki in informacijami na področju porabe zdravil. Informatika, bilten 2006; 3: 83-84.
5. Savšek Š. Ovrednotenje ključnih parametrov ambulantnega predpisovanja zdravil v Sloveniji v obdobju 2002-2008: diplomska naloga. Ljubljana: Fakulteta za farmacijo, 2014.
6. ATC/DDD metodologija. Pridobljeno s spletne strani http://www.whocc.no/atc/structure_and_principles/
7. Guidelines for ATC classification and DDD assignment. 12th ed. Oslo: Norwegian Institute of Public Health, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, 2011
8. Kostnapfel Rihtar T, Albreht T, urednika. Poraba ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji 2013. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2014.
9. Zakon o zdravilih (Ur. list RS št.17/14).
10. Kos M. Elementi upravljanja s stroški zdravil v Sloveniji. Farm Vestn 2015; 66: 239-244.
11. Marđetko N, Kos M. Sistem zunanje primerjave cen zdravil z vidika Slovenije. Farm Vestn 2015; 66: 231-237.
12. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Ur.list RS št. 35/2013).
13. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS št. 72/06, 76/08, 62/10, 87/11, 40/12)
14. Učinki uvedbe prvih terapevtskih skupin zdravil v letu 2013 in 2014. Pridobljeno dne 2.9.2015 s spletne strani [http://www.zzs.si/ZZS/info/gradiva.nsf/0/919867aebfbc427cc1257d65002fa7e4/\\$FILE/PR_uedba%20novih%20terapevtskih%20skupin_u%C4%8Dinki_2.10.2014.pdf](http://www.zzs.si/ZZS/info/gradiva.nsf/0/919867aebfbc427cc1257d65002fa7e4/$FILE/PR_uedba%20novih%20terapevtskih%20skupin_u%C4%8Dinki_2.10.2014.pdf)
15. Marčun T, Hafner R, Rezar U, Mikuš P, Magajna S, Brborović O et al. Učinkovito upravljanje cen zdravil. In: Boljše informacije za več zdravja. Ljubljana: Slovensko društvo za medicinsko informatiko, 2014: 62-66.
16. Čufar A. Terapevtske skupine zdravil ob letu osorej. Lekarništvo 2014;4: 5-7.
17. Štrukelj B. Varnost, kakovost in učinkovitost originalnih in podobnih bioloških zdravil. Farm Vestn 2015; 66: 256-259.
18. Fürst J. Originalna in podobna biološka zdravila: vidik plačnika. Simpozij ob letni skupščini SFD, Portorož, 15. maj 2015, neobjavljeno.
19. Kostnapfel T, Mikolič J, Petrič VK. Pomen upravljanja in vrednotenja zdravstvenih tehnologij. ISIS, Ljubljana, oktober 2015.

Dostopno na spletni strani

www.nijz.si

November 2015